

P a m ě t n í k n i h a

o b c e

D ř e n i c e

Předkládá tuto knížku, v níž jest shrnuto trochu historie, původ a různé události, jakož i spolková činnost naší obce čtenářům, vím a mám na mysli, že jsem sebral zprávy a data pokud mě schopnosti moje stačily. Víím, že historie naší obce jest velmi neúplná, ale jest potřeba ji doplniti ze zápisů Zemských desek, Berní role, z Register purkrechních statku Mezilesického uložené v Českém zemském archivu a jinde. Částečné záznamy jsou a jest je třeba jen doplniti. Také část archeologická se časem doplní až se více prozkoumají pole, na kterých jsou známky prvního osídlení, jak jest uvedeno. Jest třeba ještě její uspořádání slohově i jinak a to se může státi až po doplněních.

Vzorem tohoto spisku jest velmi pěkná kronika obce Orle od profesora Čenka Floriána, jež má název „Z letopisů obce Orle.“

Velmi těžko se shánějí prameny různých dějů a událostí, když v obci nebylo žádného tak zvaného písmáka kronikáře a ani po dřívějších vedoucích obce, totiž pánech starostech mnoho písemného materiálu nezůstalo. Zvláště ze světové války chybí písemný materiál, což je vina postupujícího a nastupujícího starosty, aby byl předán a převzat archiv.

Také spolkový archiv jest velmi slabý, který se ztratil též, že musel býti odevzdán v letech 1939 – 1945 okupačním úřadům a nebo byla velmi malá pozornost ku starým záznamům, které jsou, jak jest nyní viděti tím nejčennějším materiálem všeho dění v obci. Velmi cenné paměti mě poskytl pan Rudolf Tamchyna, který projevil nevšední zájem o kroniku v obci a Josef Hromádka, kteří oba dva ve svých pamětech osvětlili obecní události a život v obci za posledních 70 až 80 roků.

Proto prosím čtenáře o shovívavost, neboť jsem sebral to co mě moje síly stačily a budu hleděti to co nejvíce doplniti.

V Dřenicích 1945 až 1947

Slejška Čeněk

Prameny z nichž čerpány poznatky ku této knize:

Obecní zápisy a protokoly
Chrudimsko a Nasavrcko: historie
Prof. Čeněk Florián: Dřenice v 18. století
Prof. Čeněk Florián: Z letopisů obce Orle
Josef Devoty: Memoriam aus Medleschitz
Kronika obce Třebosice
Registra purkrechní statku Medlešického z roku 1732
Pozemkové knihy
Kniha zápisů kontribučenského fondu.
Josefínský katastr z roku 1785 – obec Dřenice
Protokoly a zápisy spolků a organizací.
Výpisy z parcelních protokolů
MUDr. František Dvořák: Pravěk Kolínska a Kouřimska
Dr. Jan Filip: Kulturní kapitoly našeho pravěku
K. Buchtela a S. Niederle: Rukověť českého archeologie
Univ. Prof. Dr. Fr. Matiegka: Vznik a počátky národa československého
Prof. Václav Štrof: Páni z Lipky
Vlastivědný sborník východočeský
Vzpomínky a paměti Rudolfa Tamchyna a Josefa Hromádky

(V tomto přepisu do počítačového textu nejsou proti originálu prováděny žádné gramatické ani stylistické opravy a úpravy.)

Poloha obce

Obec Dřenice leží směrem severozápadním od královského věnného města Chrudimě k Pardubicím. Vzdálena od Chrudimě 5 km a od Pardubic 7 km. Jak staří naši předchůdci říkali, když do Prahy pěšky neb povozy jezdilo, že do Prahy jest 14 mil cesty. Rozkládá se v malém úpadě při potoku Bylanky, takže z obce, vyjma k vesnici Třebosicům se zdvihá mírné návrší. Jest obec položená 235 m nad mořem a návrší k Blatu jest 255 metru nad mořem, u Medlešic 258 m, Dubanský kopec 252 metrů nad mořem a kopec Rozhovický 270 m. Taktéž návrší ku Chrudimi na tak zvaných „Borkách“ jest 270 metrů nad hladinou mořskou.

Pěkný rozhled jest zvláště z Rozhovického kopce, odkud přehlédneme zalesněné Železné Hory, v jejímž úpatí leží Heřmanův Městec a vzhlíží do kraje „Bučina.“ Na severu za pěkného počasí možno viděti Krkonoše se Sněžkou a stranou vévodí v polabské rovině Kunětická Hora a za ní v dálavě Orlické Hory. Mikulovický kostelíček spolu kostelíkem v Markovicích pohlízejí ze svých kopečků do kraje, v němž se nachází také naše vesnička.

Středem obce protéká potok Bylanka, který se pramení v Železných Horách pod Hrbokovem a po obci Bylany má své jméno. Ve Dřenicích „Na Hrázi“ přibírá potok Markovický a přeskakujíc splav ubírá se „Svodnicemi“ ku vsi. Část své vody ponechává protékati troubou, lidově poltrubou, která jest položena pod „Hrází“ náhonem na mlýn čp. 22 v obci. Dříve byly v hrázi položeny poltruby dvě dělané z dvou žlabu jedlových na sebe položených. Když jedna se propadla, nechal mlynář dřenicový Antonín Lankaš druhou troubu vykopati a nahradil trubkami cementovými.

Rybník v obci jest ve výměře 30 arů 82 m² s vodním právem mlýna čp. 22.

Do náhonu přitéká před samou obcí potůček jež se pramení asi 200 metrů v malém úpadě zvaném „Dřenička“ a potůček i okolí pramena má toto své jméno.

Do toho jest sveden vodpadový příkop z polí směrem k Medlešicům z tak zvaných „Dolců“ a „Patev“ až od silnice odbočky z Medlešic na silnici dřenickeo-chrudimskou.

Voda jest z „Dřeniček“ velmi dobrá a ani za největšího sucha nevysychá a za největších mrazů nezamrzá.

Také město Pardubice mělo o tento pramen velký zájem při stavění vodovodu, ale při příštím rozvoji města Pardubic by prý nestačil zásobit město vodou. Voda prýští ze zemského spodku opukového, proto jest dobré chuti.

Také mlynáři dřenicí vždy každým rokem žádali majitele „Dřeniček“ aby směli potůček vyčistiti, neboť prý dával na mlýn dosti vody.

Rybník jest nevelký a už roku 1541 se s mlýnem v Dřenicích připomíná.

Před rybníkem u domu čp. 85 býval splav přes který přebytečná voda stékala do odpadové struhy, kde přibírala vodu z drénů a pramenů na pozemcích zvaných „Obora“ a za mlýnem čp. 23 vtékala do potoka od mlýna vedoucího.

V obci před mostem se stýkají vody ode mlýna a voda, která teče „jalovo“ svodnicemi a pokračují obcí dále směrem k Třebosicům. Asi v polovině cesty do Třebosic rozvádí se zase přes splav na „jalovo“ a náhonem na mlýn v Třebosicích. Do potoka Bylanky, který teče, jak lidově se říká „na jalovo“ jest ještě odváděna voda z tak zvané „Bažantnice.“

Potok Bylanka jest místami jako v obci rozšířen a zase za obcí zvláště mezi čp. 47 a čp. 59 sevřen s mnohými zákruty, takže vždy rychlého tání sněhu voda vystoupí ze břehů.

Za starého času bývalo v potoce dosti ryb a hojnost raků.

Břehy byly osázeny stromovím z nichž vynikaly štíhlé topoly, které byly náležitě tloušťky. Velmi pěkná jest tak zvaná „Obora“ kol dokola lemovaná jasany, olšemi a topoly a levá hráz rybníka ovroubená věkovitými vrbami.

Půda jest v obci převážně písčito-hlinitá a spodek různý.

Směrem od Chrudimě spodek půdy jest opuka, která postupuje po pravé straně silnice Dřenice – Chrudim až do prostřed vesnice a při dělání studni přichází se po pravé straně potoka Bylanky ve spodních vrstvách všude na opuku. Voda jest proto v těchto studních velmi dobrá.

Směrem obci Blatu jest kopeček z cihlářské červenice a taktéž směrem k Dubanům, Čepí, Rozhovicům a Třebosicům jest dostatečná naplavenina červené cihlářské hlíny. Svědčí také o tom čnějící komíny cihlen kruhovek a to v Blatě, v Mikulovicích tři cihelny, v Čepí 2 cihelny a v Třebosicích a v Bylanech po jedné.

I v obci byly za starých časů tři cihelny, tak zvané „hycovky“ což dokazují vybrané dolíky cihlářské hlíny.

Směrem k Medlešicům jest pěkná rovina s hlubokou orníci. Spodek jest jílovitý. Na stranu severní ku vesnicím Třebosicům a Jesničanům převládá více písek, takže pozemky jsou více písčito-hlinité a za obcí Staré Jesenčany a Třebosicemi vystupuje písek již na povrch a jest odtud brán k účelům stavebním.

Počasí jest dosti mírné, půdy snesou dosti velká sucha i dosti velká vlhka. Západních větrů nás chrání kopečky dubanský i rozhovický a prudkých vodních srážek jest málo. Obzvláště velmi málo bylo prudkých srážek s kroupami.

Zima není zlá a silných větru jest velmi málo. Sněhu mírně.

Obec jest spojena již dříve na vše strany silnicemi a to: do Blata vzdálenost 2 km, do Medlešic vzdálenost 2 km, do Chrudimě 5 km, do Třebřich 2 km, do Čepí 1,8 km, do Duban 2 km a do Třebosic taktéž 2 km. Ze silnice Dřenice Chrudim odbočují jedna silnice do Medlešic a jedna odbočka na zastávku, lokální dráhy Chrudim – Heřmanův Městec, Markovice. Do obcí Rozhovice vede polní úvozová cesta a do Starých Jesenčan také polní cesta a mimo toho pěšina mezi poli zvaná „Stežník“, která pokračuje dále do Nových Jesenčan a skrakuje za pěkného počasí cestu do Pardubic. V zimě a za deště bývá blátivá.

Po silnici směr Medlešice dostaneme se na stanici dráhy Medlešice a dále na silniční tepnu Hradec Králové – Havlíčkův Brod. Po silnici Třebříšské na Bylany dostaneme se na silnici z Chrudimě, která pokračuje na Heřmanův Městec, přes Podhořanský kopec Čáslav, Český Brod do Prahy.

Místní názvy v obci

Jdeme-li od Chrudimě a staneme na návrší zvané „Borkách“, spatříme bílou kapličku vedle ní několik domů „Na Hrázi“ název skupiny stavení. Název místní, neboť zde byla zbudována velká hráz, která nadržovala vodu ve Velkém Dřenickém rybníku. Jím procházel potok Markovický. Rybník byl veliký, neboť do něho se 70 kop kaprů nasazovalo. Na „Hrázi“ se spojují potok Markovický s potokem Bylankou a vody spěchají přes s splav široký 20 metrů dále. Cesta, která vede po „Hrázi“ byla spojena s levým břehem Bylanky pěkným klenutým obloukovým mostem, který v dobách dřívějších na polovici se zbořil a byl v roce 1924 – 25 nahrazen mostem novým, který postavil svým nákladem cukrovar v Slatiňanech.

Šla po hrázi rybníka stará zemanská cesta, která spojovala dvě rytířská sídla v Mezilesicích s Rozhovicemi. Stojí na „Hrázi“ 11 popisných čísel obce Dřenic a 1 popisné číslo obce Třebřich, bývalá to polní hájenka. Pod hrázi vede, jak již dříve uvedeno, cementovou rourou voda na mlýn v obci.

„U rybníka“ neb „Na Jelením“ jest skupina domů postavena po pravé straně rybníka. Lidový místní název „Na Jelením“ jest od dob, kdy byly pořádány v Pardubicích parforsní hony a v rybníce se utopil štvaný jelen. Děj poznamenáme na místě jiném.

„Na Sádkách“ u rybníka skupina tří domků. U čp. 20 na zahradě čk. 55 bývaly tři rybníčky, kam byli ukládáni kapři a v čp. 21 býval vrchnostenský sádecký. Rybníčky jsou zaházené, ale ještě vše jest znatelné.

„U mlýna“ název odpovídající svému jménu.

„Židovská ulice“ má název, že v této ulici byla chvalně známá továrna na lihoviny rodiny Jerusálemů čp. 81 a v jejím držení byla též tak zvaná „Pálenka“ čp. 78, kterou postavila vrchnost Medlešická hraběnka Trautsmantorfová, kde se pálival bramborů líh a v domě později tam byli nájemci židovské rodiny, kteří provozovali obchod zbožím smíšeným a prodej vína a lihovin.

„U Svatého Jána“ neb u zvoničky, název od pomníku svatého Jana Nepomuského, který byl postaven v roce 1830 a později vedle postavena zvonička, která dříve stála u čp. 4.

„V Drážkách“ jest název na silnici do Medlešic. Název má od toho, že dokud nebyla postavena silnice ze Dřenic do Medlešic bývala zde hluboká cesta, kde se těžko do kopečku vyjíždělo. Větší náklady se vždy vyvážely s pomocí příprěže a dobytek neb koně se dráždili a pobízeli s křikem, aby se na kopeček vyjelo a pak už byla cesta k Medlešicům po rovině.

„U Křížka“ Křížek postavený na náklad Rudolfa Štěpánka a Františka Vlasáka, kteří na památku svých rodičů žádali obecní zastupitelstvo ve schůzi, konané dne 1. října 1901, aby směli křížek „Boží muka“ na návsi před domem čp. 7 postaviti. Vysvěcen byl dne 12. srpna 1902 na pouť v místě konanou a mši sloužil místní rodák Jan Tamchyna jako svoji první mši svatou.

„Na Plajchu“ v Polsku jest název při silnici dřeniccko-blatské, stojí čp. 87, 57 a 88 a jméno dostalo se proto, že čp. 87 stojí od vsi již vzdáleno a čp. 88 jest vzdáleno 500 metru.

Silnici blatskou a medlešickou spojuje úzká vozová cesta ohraničená ploty u zahrad, neb stodolami z jedné strany a zarostlým křovím ze strany druhé, nazývaná „Tmavá ulička.“ Stojí u ní čp. 77. Jinak ji používají jako vjezd do stodol čp. 35, 9, 6, 5 a čp. 3.

„Na Husím Plácku“ ulička krátká vedoucí k potoku Bylance, kde jest vjezd do potoka a u čp. 75 u kovárny výjezd. Shromaždiště všech husí z celé tak zvané „Návse.“ neboť vždy hospodyně honí husy ku koupání do potoka a ty jsou tak naučeny, že někdy jest celá ulička plna bílých pěkných hus.

„U mostu“ přílehlé jméno dle mostu přes potok Bylanku a poněvadž jsou třeba v obci tři rodiny Beranů má Beran Josef čp. 44 lidový název Beran u mostu.

Taktéž „u Kovárny“ jest lidové označení popisných čísel stojících kolem bývalé kovárny a jména usedlíků už jsou jmenována jako Pardus za Kovárnou, Machač za Kovárnou a to proto, že se ještě tato jména v obci vyskytují.

„Na Pumberkách“ jméno při potoku Bylance, převzaté od Chrudimských Pumberek a to proto, že čp. 79 a čp. 60 jsou při potoku a ve stráni, jako na Pumberkách v Chrudimi.

To jsou tak všechny místní názvy obce Dřenic, dle kterých občané dřeničtí si rozdělují obec na ulice, čtvrti a tak dále a jsou-li některá jména stejná, označují se jako Tamchyna u „Rybníka“, Nepovím na „Pumberkách“,

Machač na „Hrázi,“ Roubínek na „Husím Plácku,“ Roubínek „v Polsku,“ Barva „na Hrázi,“ Barva „u Rybníka“ a.t.d.

Nutno též připomenouti osadu obce Třibřich „Habeš“

Při parcelaci velkostatku nasavrckého dvora Třibřich, který zabíhal svými pozemky až do samé vesnice, bylo také přiděleno pro obec Dřenice 1 ha polí a 1 ha pole na stavební místa. Pole sousedí těsně s vesnicí u čp. 27, 60, 79 u tak zvaných Pumberek. Příděl byl uskutečněn v roce 1923 a jeden ha pole byl rozměřen na stavební místa. Usedlíci z Dřenic v počtu 6 rodin zažádali o prodej místa na stavbu rodinných domků.

V komisi, která o tom rozhodovala, byl také František Vlasák, který v roce 1908 na výstavě v Praze viděl kolonii Habešanů, vyjádřil se slovy: „Tak to bude jako na té výstavě jako v roce 1908 v Praze „Habešská kolonie.“ Slova tato se ihned uchytila a tak nová osada obce Třibřich, neboť pozemky ty byly v katastru Třibřišském vzrostlá nyní již na 18 popisných čísel se nyní již všude poznamenává jako „Habeš“. Občané patří sice nyní do obce Třibřichy, ale styk jest celý s obcí Dřenicemi a chce-li někdo něco vyříditi v kovárně, neboť naše kovárna jest nyní v Třibřichách, neb u někoho jiného a zeptali se ho při cestě kam jde, odpovídá se krátce: „Jdu na Habeš.“ A tím je vždy vyřešeno na kterou stran jmenovaný jde. Snad po čase až se budou upravovati katastry obcí vrátí se zase tito všichni „Habešané“ do obce Dřenic.

V registrech purkrechtních statku Mezilesického z roku 1732, uložené v Zemském archivu, jest poznamenána chalupa „V Třidní“ a jest to chalupa „na Hrázi“ čp. 18.

Různé názvy v katastru obce

Tak jako jsou různé názvy v obci jimiž usedlíci rozdělují polohu vesnice, tak i v katastru obce jest rozdělen na několik částí a obyvatelé ještě různé polnosti rozlišují jmény, jež jsou dle půdy, obdělání, majitelů různě pojmenovány. Některá jména jsou i v jiných katastrech, ale je je nutno zaznamenati a sice z toho důvodu, že polnosti ty jsou po většině majetek místních občanů.

Neboť ještě do roku 1923 než byly rozparcelovány dvory v Třibřichách a v Dubanech zasahovala panská půda až do samé vesnice. Tím také jest, že okolní obce mají po většině větší katastry, ačkoliv místní občané obdělávají více půdy jak v místním katastru o 120 ha.

Katastrální názvy jsou: Položení „Obora“ „Oborní“ a „Hluboký,“ za čp. 51, 16, 74, 84 ke Dřeničkům „Šibeniční.“ Směrem k Medlešicům jest položení „Silniční“ a mezi silnicí blatskou a medlešickou „U široké meze.“ Katastr směrem ku Starým Jesenčanům má název „Za humny“ a položení od silnice čepské směrem k Dubanům se jmenuje „Loučné.“

Nejvyšší bod u obce směrem ku Chrudimi asi 1,5 km vzdálený od obce se nazývá „Na borkách.“ Název nese, že v místech pozdě v ornou půdu proměněnou stával borový les. Místo to jest na opukové skále, kde také se kámen lámal na stavbu silnice, a i vesnice sousední Třibřichy a Markovice názvu „na Borku“ používají. Obec Dřenice vlastní v těchto místech 3 ha půdy jejíž část vysázela v roce 1933 třešněmi. Půda jest jílovitá a těžko se zpracovává za mokra i sucha. „Na borka se musí žíhat“ říkají majitelé pozemků.

Jsou také semenišťem hováďů, proto ve žních se jezdí orat velmi ráno, neb v parných dnech v období poledním není možno s dobyt看em na poli vydržeti.

Také množství syslů má zde svůj domov.

Od „Borků“ směrem k obci po pravé straně silnice vystupuje opuka hodně na povrch země, takže jest i vyorávána. Jméno „Na Kamencích“ jest proto velmi přílehlající. Sucha na obou těchto pozemcích velmi škodí, ale obilí jest dobré kvality a hektolitrová váha jest vždy vyšší než z jiných míst z obce. Pícniny jsou velmi dobré a dobytek je velmi rád žere.

„Na Patálii“ jest název několika korců pod „Kamencemi.“ Jméno od těžkého vzdělávání půdy, neboť za sucha i mokra měli majitelé pozemků „Patálii“ neb těžkosti s obděláváním. Všem nesnázím a těžkostem si ulehčí: „Mám to Patálii.“

„U kaple“ neb „U kapličky“ název od kapličky postavené na kraji hráze asi před 200 lety zasvěcené Sv. Janu Nepomuskému.

Pod kapličkou název „V rybníku.“ V těchto místech býval veliký rybník, jehož název „Veliký Dřeničský“ odpovídal svému jménu. Po vysušení rybníka přeměněno na louky a na pole. V době druhé polovici 19. století byla zde založena chmelnice, ale po nějakém čase zrušena. V roce 1926 rozděleno při druhé parcelaci dvora Třibřich mezi zájemce. Půda těžká a při jarním tání sněhu, neb při průtržích mračen bývá vše pod vodou. Nyní projednává se na pozemcích těch meliorace a regulace potoku Markovického.

„Obora“ jest název celku pozemků ve výměře asi 11 ha a patřila velkostatku Medlešickému. Pole i luka na „Oboře“ se nacházejí ohraničena jsou z jedné strany náhonem na mlýn a ze strany druhé Bylankou, kde se místu tomu říká „Ve svodnicích“. Na břehu rostou pěkné jasany, olše a topoly, takže jest toto místo jedno z nejlepších z obce. Před lety také zde byla založena chmelnice od velkostatku medlešického jehož byla majetkem a k vedení chmelnice byl povolán chmelař ze Žatce, který práce na chmelnici řídil a byl mu postaven na „Oboře“ domek, nynější čp. 85.

„Na Dřeničkách“ místo, kde se pramení potůček „Dřenička“ zvaný, který po krátkém putování skončí v mlýnském náhonu. Voda v prameni velmi dobrá a v okolí první osídlení místa již v dobách předhistorických. Voda se pramení v malém úpadu směrem k Medlešicům a název „na Dolcích“ zase tomu odpovídá.

Za „Dolcemí“ název pozemku na „Pastvách“ neb u „Remízku“ to proto, že v dobách dřívějších zde byl polní remíz pro koroptve a bažanty a okolo louka, kde se pase dobytek a panské ovce.

„Na Honech“ jistě nejstarší název pole, když se pole na záhony měřila pole to patřilo vždy k chalupě za kterou se nyní nachází a to za čp. 51, 16 a 72.

„Pod Shony“ neb „pod Schony“ jest název pokračující na polích těchto, které se mírně sklánějí k Medlešicům.

„Na Bahýnku“ neb „Bahýnek“ pole ihned za vesnicí při levé straně silnice do Medlešic. Před 40 lety byl ještě na Bahýnku na pozemku č. katastrální 172 velký dolík, „tak jako malý rybníček“ do kterého se stahovala voda. Pole bylo velmi mokré a jak pověsti se vypravují, objevovala se zde světýlka. Po čase, když se v obci nadělovalo více studní, nebylo „Bahýnko“ tak mokré a nyní se počítá mezi nejlepší pole. Majitel „Bahýnka“ jehož jest 9 korců, Rudolf Štěpánek asi v roce 1905 chtěl ono pole vyměnit s Antonínem Kaplanem jenž měl pole ve výměře 6 korců při poli Rudolfa Štěpánka a které zasahuje do jeho polí. Štěpánek chtěl svoje pole zaokrouhliti proto nabízel Kaplanovi Antonínu za výměnu oněch 9 korců na „Bahýnku.“ Že ale pole bylo v tehdejší době ještě trochu vlhké, nechtěl Kaplan Antonín pole měnit. Nyní by bylo to asi zase obráceně.

Rybníček na č. k. 172, majitel pozemku František Výborný v letech 1912 až 1914 zavezl.

V roce 1896 byli v obci dragouni, tak měli na „Bahýnku“ cvičiště.

Na „Vančůrkách“ jméno asi 7 korců polí neznámého původu.

Při prvních začátcích řepařství v obci postavil cukrovar chrudimský v obci váhu na poli č. kat. 195 jež bylo majetkem Františka Štěpánka, kde se skládala a svázela řepa z obce a po sklizni se odvážela do cukrovaru v Chrudimi. Váha se nacházela na rozcestí při silnici k Blatu u nynějšího čp. 88 a doposud se v těch místech říká „u Váhy.“

Kde protíná vozová cesta silnici blatskou, stál za starých časů sloup s obrazem Svatého Salvátora. Místu tomu u „Obrázku“ se říkalo a ještě staří pamětníci říkají.

Při stežníku ze Dřenic do Starých Jesenčan býval prý kamenný sloup a dodnes u „Sloupu“ se v těchto místech říká.

Po cestě polní, která vede až na silnici třebosicko-jesenčanskou, měla fara třebosická svoje polnosti a „na farském“ se těmto polím říká. Pole toto Jaroslav Horník a Kristina Hrušová dostali do vlastnictví jako dlouholetý pacht na základě zákona o pozemkové reformě z roku 1919.

Potok Bylanka na hranicích katastru třebosického se rozdvouje a to na náhon, kterým teče voda na mlýn v Třebosicích a na potok, kudy teče přebytečná voda mimo mlýn. Jalovka lid potoku říká. Pozemkům a okolí „u Splávku“ jmenují, že voda jest zadržovaná splavem na mlýn a přebytečná přes splav se valí.

Nedaleko na polích Václava Starého bývala v letech minulých, když pozemky byly majetku panství Medlešického, bažantnice. Jméno to uchováno dodnes a „Na Bažantnici“ se pozemky ty jmenují. V roce 192..., když na Chrudimsku ujala se myšlenka pěstování chmele, majetník František Starý část svých pozemků osázel sazenicemi chmelovými a až za okupace německé dle nařízení musel chmelnicí roce 19... zrušiti. Proto také v těchto místech „Na chmelnici“ lid říká.

Podle potoka Bylanky jest několik menších dílců pole, patřící různým majitelům, přes které v době rozvodnění Bylanky voda vystoupila ze břehů se valí a které za dávných dob se užívalo na pasení hus, koz a ovcí. Proto „Na pašlích“ název až do dnešní doby zůstal.

Jiných názvů polí jest užíváno v kterém směru ku které vesnici leží. Jako „u Třebosic.“ „u Blata.“ „u Jesenčan.“ „u Čepě.“

U Medlešic stojí při silnici ze Dřenic jdoucí jest sousoší, které Svaté jest nazýváno. Okolí „u Svatých“ se nazývá. Ještě jest užíváno, jestliže se někdo někam zadívá neb zamyšleně stojí, říká se mu: „Stojí jak Svatý u Medlešic.“ I v práci, který často postává jest vždy pobídnut slovy: „Dělej nebo stojíš pořád jako Svatý u Medlešic.“

Nedaleko v ohybu silnice odbočky z Medlešic na silnici chrudimskou stojí na kraji panských polí socha svatého Antonína mezi několika kaštany. „U Svatého Antonína“ mají až dřeničtí občané pole.

Mezi katastrální hranicí dřenicke-medlešickou po pravé straně směrem k Medlešicům „Na familiích“ připomíná, že v dobách roboty měli občané pronajaty dílky pole, které po roce 1848 po zrušení roboty byly pachtýřům prodány. Dílce jsou nestejně výměry, protože při kupování a dělení většinou si každý to měřil sám, jen pan derektor, jak poddaní říkali, si to šel přehlédnout. Kdo se nebál, naměřil si korec větší. Prý to měřili na motyku.

„Na klínku.“ „Na čtverci“ se říká dle podoby pole, „u Hrušů.“ „u Heřmanů.“ „nad Koubovými“ jmenuje lid podle popisných čísel jež nejbliže stojí.

„Ve štěpovce“ a „Ve třešňovce“ jsou místa v katastru třibřišském podle cest, které byly osázeny štěpy a třešněmi.

„Na Skále“ jmenují dělníci Stanislava Mareše, jehož pole na Dřeničkách jest a v těchto místech na stavbu silnice ze Dřenic do Chrudimě se kámen lámal.

„Na panském“ název, že pozemky pánům neb šlechtě patřily.

Také ještě „v parečku.“ „v žabárně.“ „na navázce“ a „na zahradě“ se jména vyskytují a jsou přilehlé dle názvu.

Jest ještě mnoho názvů již zaniklých. Tak Josefském katastru z roku 1785, uloženém ve Vlastivědném museu v Chrudimi, měli místní rolníci pole „Na Kratinkách.“ „Za Humny.“ „pod Statkem.“ „za Statkem.“ „u Studánky.“ „u Zadní cesty“ a „na Jelousku.“ kde ještě do dnešní doby u Třebosic se říká.

V „Registrech purkrechtních statku Mezilesického“ z roku 1732 jest jmenováno pole „Na Pičkově“ a to z toho, že asi na něm hospodařil Pičko Václav, který vlastnil selský grunt čp. 9 v roce 1654. Totéž jméno „Na Stupkově“ poli odpovídá stejným pramenům. Jinak jest ještě užíváno názvů „Na Paštatech“, „Na Lukách“, „Horní role“ a „U Šípku“.

Také ze smlouvy ze dne 9. května 1858 mezi Vojtěchem Skálou a Janem Skálou mluví se o poli u Dřenic „u sv. Blažeje“. Jest to proto na Borku, kde stávala kaplička sv. Blažeje.

Ze smlouvy mezi panem Josefem sv. p. z Vernierů a Františkem Tamchynou, krčmářem ze Dřenic jest že baron z Vernierů prodává Františku Tamchynovi 4 korce polí „Za ohradou“ a 3 větele dobíhající ku kapličce sv. Blažeje.

První osídlení a historie obce

Poloha kraje a poloha místa a okolí obce dalo za podnět k osídlení člověka již v dávných dobách. Na rovině polabské od nynějších Pardubic táhl se v dobách pradávných hustý prales, nejspíše dubový a bukový, směrem přes Blato, Medlešice, jež se v dobách středověku nazývaly Mezilesice, to proto, že obec založena byla mezi samými a hustými lesy, Chrudim, Slatiňany k Železným horám. Lesy tyto byly útlukem hojné zvěře. Ode Dřenic, od tak zvaného Hráze směrem k Třibřichům a Markovicům rozkládá se pěkná rovina, kterou protéká potok Markovický a potok Bylanka.

Nížinná poloha tato nasvědčuje, že se v místech těch nacházely v dávnověku rozsáhlé lučiny, na kterých se pásala asi stáda jelenů a jiné zvěře.

Člověk v této době, asi okolo roku 3000 před Kristem, to jest v mladší době kamenné, živě se pouze lovem zvěře a potulující se z místa na místo, to jest žil životem kočovným, neznaje žádných jiných zbraní jen ty, které si uměli vyrobit z kamene, seznal výhodnou polohu kraje a příhodné podmínky k životu, podal tak první známky svého osídlení.

Vyhlednuv si místo okolo pramene, který prýští v místech na tak zvaných „Dřeničkách“ nechal v těchto místech poznatky a pozůstatky svého osídlení.

Na polích, jež jsou okolo tohoto pramene, najdou se stále pozůstatky z prvního osídlení obce Dřenic.

Tak na poli č. kat. 148 patřící vlastnicky Marii Slejškové jsou k poznání kulturní sídlištní jámy z mladší doby kamenné, to jest z neolitu. Také na polích č. k. 133/I, 142 a 141 patřící vlastnicky Anně Marešové, Antonínu Kaplanovi a Václavu Starému najdeme na vrchu ornice různé zbytky a střepy z neolitických nádob, kamenné nástroje a jiné věci.

Kulturní jáma na poli č. k. 148, kterou celou překopal Slejška Čeněk jest asi 300 cm široká a 300 cm dlouhá a 80 cm hluboká. Jest naplněna zčernalou zemí promísenou zbytky dřevěného uhlí, střepů z nádob, různých kamenů a jiných věcí.

Střepy z nádob, z prvního tvoření hliněných nádob mají tvar kulovitý bez rovného dna a jsou většinou menšího tvaru. Jsou zdobené keramikou, tak zvanou volutovou, různých tvarů. Tak byly nalezeny kousky nádob, které byly zdobené po straně pupíky a práce na výrobě a míšení hlíny ukazuje to na nejstarší nádoby. Jiné střepy, také ještě neuměle zpracované, jsou zdobené neumělými dřubkami a vrypy, které byly prováděny nehty a prsty. Jinak jiné střepy nesou pěkné ozdoby keramiky volutové, píchané a jsou kresleny pěknými spirálovitými kruhy, zdobené tečkami, čárkami v různých tvarech a ornamentech, které se nacházejí všude, z té doby pocházejících nálezů. Zpracování hlíny jest lepší, umělečtější, třebaže v té době vše vyráběli pouze v rukách a práci tuto prováděly povětšinou ženy a jest viditelné na některých pracích, že už v té době si potrpěli na jakousi modu.

Další nálezy z této vykopávky jsou: kamenné klínky, přeražené kamenné dláto a přeražený mlat. Zajímavý jest kámen zpracovaný v podobu jakéhosi srdce z jedné strany trochu hlazený, široký 13 cm a dlouhý 17 cm. Jiný kámen zpracovaný na jakési rydlo na půdu neb rýč neb něco podobného.

Dále nalezeno více kousků štípaného kamene s ostrými hranami jež používali za různé škrabky, nožíky a jiné. Na některých těchto kamenech je velmi dobře známo jejich používání. Z jiných nástrojů kamenných nalezeny 2 velmi pěkná kamenná dláta asi 3 cm široká a 12 cm dlouhá, jež nálezce zaslal do musea v Hradci Královém a byly odhadnuty na stáří 3000 roků před Kristem. Další nálezy jsou: tři malé kamenné nožíky z hlazené břidlice a 4 větší kamenné klínky různé velikosti a dosti pěkně zpracované. Také Antonín Kaplan na svém poli našel pěkně zpracovaný kamenný klínek nebo dláto.

Mimo toho ještě se nachází dosti střepů z různých nádob různého složení a tvarů.

Tak také nalezeny v kulturní jámě dvě hrudky slídy, kterou při výrobě nádob přidávali do hlíny, aby zlepšovali vzhled hrnků. Dvě malá kamenná kladívka ještě doplňují nálezy učiněné vše na poli č. k. 148.

Tyto nálezy i s nákresem místního naleziště ředitel Východočeského musea v Chrudimi profesor Rudolf Geisler hlásil Archeologickému ústavu v Praze, který proskoumal nálezy a určil jejich stáří a dobu. Tak tyto věci určil všechny do mladší doby kamenné a mezi první obyvatelé této krajiny. Více kulturních jam okolo pramene na „Dřeničkách“ spousta střepů z nádob svědčí o tom, že v dobách těch sídlil zde kmen lidí dosti početný a silný.

Poněvadž v této době o zemřelého nebylo nikterak postaráno, neboť byl zemřelý neb padlý ponechán jen tak v pralese, nejeví se žádné známky o nějakém pohřebním ritu z této doby. Snad pozdější průzkumy, neboť toto vše, jak výše uvedeno jest, hlášeno Archeologickému ústavu v Praze, který slíbil proskoumání věci na místě samém, přinese dalšího vysvětlení z dob dávné minulosti prvního osídlení Dřenic.

Další nálezy z mladší doby kamenné se našly na zahradě Josefa Kocka čp. 41 na Hrázi. Jeho syn Jaroslav v roce 1932 při vykopávání stromu na zahradě vykopal pěkný kamenný mlat s dírou pro násadu a ještě přišel na nádobu sice celou rozbitou, ale ještě by se nechala slepiti. Pravděpodobně by se v těchto místech našlo více, neboť jest to místo při stoku potoka Bylanky s potokem Markovickým a na první osídlení vhodné. Také na vedlejším pozemku č. kat. 110 a 111 na tak zvané „Oboře“ se nacházejí střepy z předhistorických nádob.

Dále při stavbě čp. 66 našla majitelka Emilie Koubová při kopání základu kamennou motyčku. Škoda, že jmenovaná nález nehlásila a motyčka se ztratila. Dle jejího sdělení byla věc tato pěkně udělaná s dírou pro násadku a velmi pěkně hlazená.

Taktéž při vyvážení dvora u čp. 51 v roce 1922 se přišlo na sídlištní jámu 250 cm širokou, 300 cm dlouhou a asi 100 cm hlubokou. Kromě několika střepů z nádob a zbytků popele nenalezeno nic a zvláštního.

Dalšího osídlení se v místech Dřenic dostalo i v době pozdější.

Tak v sídlištní jámě nalezena část misky na nožkách, kterážto věc pochází z doby přechodní, která by byla asi 1500 až 1000 roků před Kristem.

Při prozkoumávání jedné sídlištní jámy na poli Stanislava Mareše našly se střepy pocházející z doby latéské. Střepy jsou z nádob, které byly vyrobeny z jemně uhnětené hlíny s lesklou tuhou barvou na povrchu bez ozdob. (Posudek archeologického ústavu v Praze) Doba asi 500 roků před Kristem.

Tohoto sídliště okolo ponejvíce pramene a okolo potoka Bylanky použil lid další, který sem přišel. Byl to lid, jak archeologové tvrdí, lid tak zvaných popelnicových polí.

Nálezy a pozůstatky se našly na různých místech obce, žel však, že nebyly nikdy hlášeny a tak nikde není o této věci tak důležité a pamětihodné žádné zápisu. U čp. 51 v roce 1921 na zahradě při vykopávání keřů šefiku, který rostl na jakémsi vyvýšeném místě, přišlo se při vyvracení keřů na 4 popelnice asi ve velikosti $\frac{1}{2}$ a $1\frac{1}{2}$ litru, ale byly tak kořeny bezu rozrušeny, ale škoda, že to nebylo sebráno, slepeno a uschováno.

Také v těchto místech, jak vypravuje Anna Slejšková provdaná Kolářová, při děláni domácí zahrádky přišlo se na malou popelnicovou nádobku a v ní byl malý měděný prstýnek, který jmenovaná dlouho nosila, ale potom ztratila. Věc tato byla za doby první světové války v roce 1916 a tak také přišla k zapomenutí.

První tento hrob vypadal jako by na popelnice byla nasypaná hlína. Jakási mohyla.

Další nález asi z této doby našel František Borovec na poli Stanislava Mareše. Stanislav Mareš na svém poli č. k. 133/I otevřel lom na opuku. Při odkrývání opuky přišel František Borovec na jámu a v ní popelnicovou nádobku. Neznalý o významu nálezu a vida nádobku rozbitou naházela vše do vylámané jámy. Dle jeho vypravování byl prý v nádobce prstýnek podobný krejčovskému náprstku a na něm byl zasazen jakýsi modrý kamének. Pisatel Slejška Čeněk v té době prozkoumával tento hrob, ale bohužel už žádných velkých stop neleženo nebylo. Hrob byl asi 60 x 60 x 60 cm veliký a nádobka dle střepů nebyla velká. Po onom prstýnku se pisatel ihned sháněl v bytě Františka Borovce, ale nebylo již nalezeno ničeho. Jsou na onom poli ještě neprozkoumané sídlištní jámy neb pohřebiště, které jsou znatelné čekají na prozkoumání.

Taktéž nedaleko pramene asi 300 kroků vzdálen čeká na prozkoumání mírný kopeček, na kterém by se našly nějaké pozůstatky z prvního osídlení.

Na onom poli pisatel Slejška Čeněk, chtěje vyrytí křečka, přišel na nádobku podobnou džbánku, kterou ale rýčem při rytí ornice úplně rozbil. Nemaje tušení o tomto nálezu zůstala věc nepovšimnuta. Také při přesazování obecní zvoničky, která stála u čp. 4 byla nalezena v zemi popelnicová nádobka, ale nikde nic nehlášeno ani zapsáno.

Je z toho všeho patrné, že v těchto místech se osídloval lid několika pokolení a jiné doby a to buď, že prostě lid, který zde bydlel, buď vyhubil a nebo si jej podrobil, a nebo jestliže sídlištní jámy byly zachovalé a znatelné, se prostě v nich znovu osídlil.

Z toho také ukazuje nález několika kusů broušených kamenů a část jakési kamenné mísy, kamenného to mlýna, na kterém praobyvatel naší vesnice znal již obilí a jiných semen drtil tyto věci na mouku. Také několik střepů dle posudků archeologického ústavu v Praze pochází již z doby strádonické-hradištní. Není to dosud jasné, neboť se nenacházejí v těchto místech žádné měděné, bronzové neb železné nástroje, jak nám tyto mladší doby zanechávají. Snad až jak slíbil archeologický ústav v Praze, že místa nálezu blíže prozkoumá a přinese jasnějšího vysvětlení.

Z tohoto všeho jest viditelné, že místo nynějších Dřenic bylo již ve starých dobách osídleno a to proto, že v mohutných hvozdech v tomto kraji bylo dostatek zvěře, v potocích hojnost ryb, takže první člověk zde nacházel potravu pro sebe i svůj rod. A v době pozdější, kdy z kočovného, nestálého člověka se stal pastevce a zemědělece, nalezl v místě půdu dobrou na obdělávání a snadnější život. Proto možno plně soudit, že naše obec Dřenice byla osídlena v nejstarších dobách, kdy první člověk v mladší době kamenné osídloval východočeské kraje a zvláště Chrudimsko.

První jasnější známky o vesnici Dřenicích byly, jak uvádí ve svém dílu Chrudimsko a Nasavreko, byly v 14. století a začátkem 15. století. Jestliže ale, jak se uvádí, že v té době již obec stála, byla již to stará osada s nějakým vladyckým sídlem. Byla jistě sídlem tvrze a jak poloha obce ukazuje, tvrz stála asi v místech, co nyní stojí usedlosti čp. 1 a čp. 2. Dostala jméno od zakladatele Dřena, který buď vesnici založil a nebo vesnici uspořádal a zde na tvrzi vládl.

Z listin 14. století vysvítá, že v Dřenicích byl dvůr, jehož držitel jmenuje se na začátku 15. století Jan, Matěj a Mareš od Soběslava z Rožnova, měštěna chrudimského. Dalším majitelem na začátku 15. století byl Beneš ze

Dřenic. Ten se připomíná dne 20. dubna roku 1409 při prodeji poplužního dvora ve Vlčnově, jež prodal Jiří Rožnovský z Chrudimě Václavu z Vlčnova za 480 kop gr. (D. z. 13 f. 52)

V pamětní knize medlešické jest zaznamenáno, že dle titulární knihy v roce 1534. Několik dědin kmetských ve Dřenicích měla panna Kateřina ze Dřela. Roku 1492 zapsána byla totiž do knih chrudimských smlouva, která se stala v Chrudimi v sobotu u vigílii sv. Šimona a Judy o nápad ze statku otcovského mezi Jankem, rychtářem z Dřenic a Matějem a Blažkem, bratřími panny Dřelské ze strany jedné a Blažkem z Rozhovic, poddaným pánů chrudimských ze strany druhé (Lib. Contr. Chrud. M 19)

Kateřina Dřelská provdaná za pána z Janovic, měštnína města pražského, odkázala roku 1514 v úterý v den sv. Sigmunda platy své, kteréž měla v Dřenicích, Ostřešanech a Vlčnově pánům chrudimským, aby z nich vystavěli špitál pro chudé a nařídila, aby ovce a slepice, které poddaní její toho roku měli odváděti, byly jim odpuštěny. (D. z. 2 k.13 a Pam. arch. ar. m I. 272)

Tyto kmetci dvory s mnohými jinými statky byly Chrudimským pro jejich vzpouru v roce 1547 komorou královskou odňaty. (D.z. 8. f. 16.)

Jiná část Dřenic v XV. věku náležela Janu ze Dřenic, který dne 17. března 1440 zapsal se na sněmu konaném toho času v Časlavi, k míru kraje: časlavského, chrudimského, hradeckého a kouřimského, kde se také zapsali: Ondřej a Petr z Mezilesic, Hroch z Mezilesic, Jan Dubánek z Duban, Jan z Třibřich, Jiřík z Blata a z Brlohu, Litek z Rozhovic, Mikuláš z Kozojed a jiní. (Arch. č. I. 160)

Roku 1495 se v Dřenicích připomíná rychtář Jan a bude to asi týž, který roku 1492 podepsal nápad mezi Jankem, rychtářem ze Dřenic a Matějem a Blažkem, bratřími to panny Dřelské.

V zápisech pamětní knihy medlešické zaznamenáno jest, že roku 1534 dle titulární knihy Bohuslavu Bánskému Dřenice patřily.

Roku 1541 část Dřenic náležela Burianovi Andělovi z Ronovce, majiteli na tvrzi morašické, jemuž jak v zápisu datovaném ve středu po sv. Mikuláši při Morašicích připomíná se tvrz s dvorem poplužním a mlýnem, dále vesnice Morašice, Lány a Třibřichy a části vesnic Bylan, Dřenic, Medlešic, Mikulovic a Rozhovic, v Kozojedech tvrz pustá, mlýn v Morašicích, Lánech, Dřenicích a Bořeticích, krčmy v Morašicích, Lánech, Třibřichách, Dřenicích a Mikulovicích a velkým rybníkem Dřenicickým. (D. z. 5 H. 13)

Roku 1544 v sobotu po sv. Vítě prodal Burián Anděl, který roku 1539 byl také hejtmanem kraje chrudimského, svoje zboží i s platem na lidech v Mezilesicích, v Chrudimi a v Kozojedech, pak vesnice Mikulovice, Třibřichy, Dřenice, Lány, Bylany a Rozhovice, panu Mikuláši Štítnému ze Štítného za 3000 kop grošů českých. (D. z. 5 H. 13)

Mikuláš ze Štítného byl velmi rozumný pán a jeho jméno se často čte při rozličných záležitostech tohoto kraje a města Chrudimě. Když se roku 1546 jednalo o jmenování osob do stavu panského a rytířského, kteří by posudní od stavů vybírali, byli navrhnutí ze stavu panského Bohuš Kostka z Postupic a Mikuláš ze Štítného. Hejtmanem chrudimským byl roku 1547.

Jeho pomocníkem při hospodaření byl jeho úředník Petr Hamza ze Zábědovic.

Mikuláš ze Štítného odkázal roku 1548 v pátek po sv. Martě veškeré své jmění své dceři Janě, která se provdala za Petra Hamzu ze Zábědovic.

K dílu Dřenic, který roku 1551 náležel Petru Hamzovi, prodal císař Ferdinand dne 5. srpna druhý díl Dřenic a to díl chrudimský i se vším příslušenstvím, zač Petr Hamza ze Zábědovic J. M. král. rentmistru peníze po Matce Boží byl ve Smečně složil. (Archiv zemský Dřenice)

Petr Hamza ze Zábědovic i se svojí manželkou Janou spravovali své zboží velmi dobře a Petr Hamza byl též v roce 1554 a 1556 hejtmanem kraje chrudimského. Svou jedinou dceru Evu provdal za Buriána Špetle z Janovic. Zemřel v roce 1557 a pochován v kostele morašickém, jakož i jediný jeho syn Bořek.

Paní Jana se podruhé vdala roku 1560 za svého bratrance Prokopa ze Štítného na Týnci Hrochově.

Při roku 1560 připomínají se ve Dřenicích usedlici: **1.** Kateřina Machková. Platila při sv. Jiří i Havlu po 3 kopách a odváděla 7 slepic. **2.** Viktorin v obou lhůtách platil po 3 kopách 6 gr. 1 ½ penízi, odváděl 7 slepic a 10 vajec. **3.** Jíra Šavrda platil v obou lhůtách po 45 gr. **4.** Jan Prokopů po 1 kopě 35 ½ gr. a odváděl 3 slepice a 10 vajec. **5.** Šimon, krčmář, při sv. Jiří i Havlu platil 33 grošů. **6.** Jan Kautský po 2 kopách 12 gr. a odváděl slepici. **7.** Martin Skalický platil po 1 ½ kopě. **8.** Jerek po 55 gr. **9.** Salomena Vašková platila při sv. Jiří a Havlu 1 kopu 3 gr. a **10.** Martin Havlas 48 gr. Robotu konal Jan Kautský, jež měl za úlohu každý rok louku v chobotě dřenicického rybníka shrabati a svězti. (D. z. 55. B 8)

Paní Jana přežila svého manžela Prokopa ze Štítného pouze o jeden rok. Zemřela roku 1577 a zboží morašické, ku kterému náležely Dřenice, odkázala své dceři Evě Špetlové ze Zábědovic, která ještě roku 1575 od Jetřicha Mansteina z Puppenheimu koupila s manželem poplužní dvůr v Rozhovicích.

Paní Eva Špetlová ze Zábědovic, která byla bezdětná, odkázala celé své zboží morašické i s Dřenicemi kšaftem na Morašicích ve čtvrtek po Vzkříšení Páně roku 1597 p. Mysliborovi Hamzovi a Hamzovi staršímu strýci jejich a Pavlovi Bořkům ze Zábědovic. Dědicové učinili mezi sebou narovnání o pozůstalost, kde Dřenice připadly Pavlovi Hamzovi ze Zábědovic spolu se zbožím třibřišským, který je ještě okolo roku 1606 držel. (D. z. 127 D. 22 298 E 3)

Roku 1631 seděl na dvoře v Třibřichách Jan Hamza Bořek ze Zábědovic, jemuž tehda bezpochyby náležely i Dřenice.

Když Jan Hamza Bořek ze Zábědovic zemřel, oženil se s vdovou Žofii držitel orelského statku Karel Kunata Dobřenský z Dobřenic.

Při pořízení Karel Kunata Dobřenský poručil své manželce ze dvora třibříšského a dřenického 24 dojných krav a 10 jalovic, Kateřině Hamzince, nevlastní své dceři 6 jalovic a ostatní kusy připadly ku statku orelskému. (D. z. 149. I 7)

Karel Kunata zemřel roku 1647 a Třibřichy i s Dřenicemi přišly do rukou Karla Kustoše ze Zubřího a Lipky, který měl za manželku Kateřinu, dceru Žofie z Nečtin a Jana Bořka ze Zábědovic. Karel Kustoš zemřel roku 1652 a dědičkou měla býti nezletilá jejich dcera Kateřina Františka.

Její teta Eva Lidmila z Glouchova, manželka Jindřicha Kustoše stala se poručnicí sirotka i statku a roku 1656 koupila za 15.476 zlatých rýnských třibříšský statek, totiž tvrz s dvorem poplužním, podacím u sv. Marka a vesnice Třibřichy a Dřenice, čímž odpadl tu podíl Kateřiny Františky, sirotka po Karlovi Kustošovi. (D. z. 310. M. 30)

Roku 1654 počítány k Třibřichám rybník Velký dřenický, v němž bylo 230 kop násady, Nadýmač se 6 kopami a Hluboký s 12 kopami.

Zboží třibříšské, mezilesické v tom Dřenice vedla zvláště po smrti svého manžela Jindřicha paní Eva Lidmila, která se později provdala za Jana Viktora hraběte z Valdštejna. Držela i dvory při Chrudimí (Neuperovský) a Pardubicích. Zboží toto bylo po válce třicetileté velmi zpustlé častými vpády vojska švédského i soldateskou císařskou vydrancováno, popleněno a spáleno. Dvory pobořeny, pole i štěpnice zkaženy, takže musela paní Eva velkých nákladů činiti, aby zboží z jeho zkázy vyzdvihla a opět zvelebila.

V lednu roku 1674 dala paní Eva shlédnouti selská pole i luka, při tom odstranila četné nesrovnalosti a omyly vzniklé při prodejkách a kupech selských gruntů. (Agrární archiv 1918, 110)

Provedla tudíž knihovní prádek. Statky se snažila povznést, zničené grunty dala znovu vystavěti. Tak dala vystavěti chalupu zvanou Myslivcovskou na třibříšském zboží proti mlýnu v Dřenicích a ji s 10 korci poli, zahradou pod rybníkem Nadýmač dala 25. května 1658 úředníkovi statku třibříšského a medlešického Jakubu Berkovi za věrné služby, které Berka prokázal jí a jejímu choti za jeho živobytí. Nadto chalupu zbavila všech platů, kontribucí a robot. (Archiv chrudimský, listiny)

Po její smrti se ujal zboží její syn Jan, který zemřel bez dědiců a po něm převzal zboží její druhý syn Ferdinand Leopold, jemuž náležely Horní a Dolní Studenec, Lipka, Zubří, Mezilesice, Dřenice, Třibřichy a Výklece. Ferdinand Kustoš studoval práva, stal se doktorem práv a jmenován byl radou soudu komorního a dvorského.

Po smrti Ferdinanda Leopolda Kustoše ze Zubřího a Lipky, který zemřel v roce 1696, připadlo celé zboží mezilesické jeho synu Ferdinandu Kustošovi, který dne 13. ledna 1716, to jest statek Mezilesický sídlo a tvrz, Dřenice a Holičky s dvěma dvory poplužními, pivovarem, dvěma krčmami, bažantnicí, mlýnem ve Dřenicích a cihelnou prodal Oktaviánovi Ladislavovi z Valdštejna na Hlušicích, Chotěnicích a Humburku za 69.000 zl. rýnských. (D. z. 492, I 25)

Do roku 1721 byly tři statky Mezilesice, Dřenice a Třibřichy spojené a patřily paní hraběnce Marii Elisabeth Milesimové, roz. Kustošové ze Zubřího a Lipky, která 31. prosince 1721 statek třibříšský i s dvorcem v Dřenicích prodala hr. Josefu Frant. ze Schönfeldu, který je přivtělil k panství Nasavrckému. Ves Dřenice si ponechala.

Po dvou letech ale, v roce 1723, dle křestní matriky mikulovické jest zaznamenán nový majitel panství mezilesického baron Jan z Rašínů. Tento v roce 1725 zemřel a jest pochován v kapucínském kostele v Chrudimí. (Paměti zámku Medlešic)

Vdova Marie Teresie Rašínová, rozená Strakovna z Nedobylic, provdala se 20. února 1727 za Václava Ignáce barona z Vernierů, kteří je drželi až do roku 1802.

Václav baron z Vernierů, který pocházel ze šlechty prý anglické, zemřel v roce 1743 a jeho manželka v roce 1753.

Po smrti přešel majetek do rukou syna Josefa Jana barona z Vernierů, který se oženil s Kateřinou roz. hraběnkou Carette Milesinovou.

Po smrti Josefa Jana barona z Vernierů připadl majetek asi vdově Kateřině hraběnce neb děti nebyly ještě plnoleté, až později nastoupil její syn František baron z Vernierů. (prof. Čeněk Florián)

Povinnosti dřenických poddaných z roku 1732

Dědičná paní na Mezilesicích a Dřenicích Marie Teresie, svobodná paní z Vernierů, rozená Strakovna z Nedobylic, ve vsi Dřenicích, aby břemena selská byla rovnoměrně zastoupena jak selské i chalupnické grunty v dokonalé rovnosti rozdělit dala, takže nová úprava pozemková byla pojata 5. září v Registra purkrechtního statku mezilesického léta 1732. (Uloženo u krajského soudu v Chrudimí)

V obci bylo roku 1654 pět sedláků a šest chalupníků. Roku 1732 bylo také pět sedláků, ale chalupníků bylo 9, když nově usazeni 3 a k tomu ještě přistupoval poloviční chalupník v Kozojedech.

Oceněna role podle rozdělení z roku 1732. Při tom byla vzata za základ cena polí podle starých koupí. Byly tudíž selské grunty oceněny za 2.514 kop míš. Z celkové sumy vyplynula cena jednoho statku na 502 kopy 48 grošů. Vedle toho bylo splatiti různé pohledávky. Tak dva sedláci před úpravou z roku 1732 dluhovali k záduší filiálního kostela sv. Marka celkem 81 kopy 53 gr. a 1 denár, jež podle zákazu z roku 1575 a 1627 nebyla možná. Tato dlužná suma se rozvrhla na pět sedláků, takže bylo z každého selského gruntu splatiti záduší svatomareckému po 16 kopych 22 groších a 4 ½ denáru ze čtyř železných krav (od třech sedláků), témuž záduší bylo ročně platiti (po 30 kr.) 1 zl.

20 kr., takže po rozvrhu připadlo na každého sedláka odváděti po 16 kr. starého dluhu z těchže krav 100 kop 22 gr., takže na každého sedláka připadlo 20 kop 4 gr. 3 d.

Jako bylo sedlákům platiti ku záduší sv. Marka, tak tomu bylo i k záduší chrámu Povýšení sv. Kříže v Třebosicích, kamž Dřenice byly přifařeny. Dluhu na gruntě č. 3 ze 36 kop připadlo každému gruntu 7 kop 12 kr., z druhého čp. 9 ze 14 kop na roční úrok 56 grošů míšeňských, vypadlo stejným dílem po 2 kopách 48 groších 5 den. říšské mince, ze zasedělých úroků posléze praveného kapitálu se vykázalo každému z pěti sedláků po 9 kopách 42 groších a 2 ⁴/₅ den.

Ze tří železných krav do Třebosic po 35 kr. bylo jednotlivým platiti ročně 21 kr. a ze zadržalého dluhu z tří krav k témuž chrámu 71 kopa, 28 grošů 2 den., počítajíc na každý selský grunt připadlo 14 kop 17 gr. a 4 ⁸/₅ d.

Faráři třebosickému se odvádělo ze 4 gruntů 6 korců žita 2 věrtele a tolikéž ječmene. To rozpočteno r. 1732 na pět dílů, takže z každého gruntu dřenicického se ročně odvádělo faráři 1 korec 1 věrtel a 3 ¹/₅ měřičky žita a stejné ječmena.

Roboty dřenicických sedáků se dělila jako obyčejně na robotu pěší a potažní. Potahem robotovat od slunce východu až do slunce západu (s dvouhodinovou přestávkou) celoročně tři dny v týdnu čtyřmi koňmi, v době setí a žní 4 dny. Při potahu měl svého pacholka i pohunka. Na pěší robotu posílali od sv. Jiří do sv. Havla jednu osobu celý týden krom soboty, od sv. Havla až do sv. Jiří jednu osobu tři dny v týdnu, takže vrchnost bez ohledu na patent z roku 1717 kázala robotovati tolik, kolik uzdálo. Vedle toho byl sedlák povinen z panského předuva náležitě zpřísti 4 štuky.

Při chalupnických živnostech dodržen, týž postup jako při gruntech selských. Role jež podle rozdělení z roku 1732 obdělávali dřeničtí chalupníci, odhadnuta podle starých kupních smluv za 914 kop, takže chalupa s pozemky stála 101 kopy 33 gr. Ze tří chalup bylo splatiti k záduší sv. Marka (81 kopy 30 gr., 66 kop 30 gr. a 67 kop 30 gr.) 215 kop 30 gr. Z této sumy, když rozdělena mezi 9 chalupníků připadlo na každého platiti 23 kopy 56 gr. 4 ²/₃ d.

Z dvou železných krav váznoucích na 2 chalupách vyplývalo ročně 40 kr., takže po rozvrhu ročních 40 kr. mezi chalupníky platit každý 4 kr. a 3 d. a z dluhu zasedilého z uvedených železných krav k svatomareckému záduší 51 kopy 15 gr. byl každý chalupník povinen platiti 5 kop 41 gr. a 4 ¹/₂ den.

Desátku třebosickému faráři se odvádělo ze dvou chalup 3 věrtele žita a tolik i ječmene a ze tří jiných ročně dohromady po korci žita a ječmene celkem ročně korec a tři věrtele žita a jednostejně i ječmene. Když se však o uvedenou míru rozdělili všichni chalupníci, dával každý poměrným dílem po třech čtvrtcích a skoro po dvou měřičkách každého obilí ač tolik celkem nevyplývalo.

Úročních peněz odváděti měl chalupník milostivé vrchnosti v termínech k sv. Jiří a sv. Havlu dohromady 2 zl. 20 kr.

Robotovati bylo dřenicickým chalupníkům na panském od sv. Jiří do sv. Havla a celý týden, kromě soboty, v čase však obzvláště potřebném i ten den robotovat měl. V době od sv. Havla do sv. Jiří robotoval jen tři dny v týdnu, tedy více než povoloval patent z roku 1717. K tomu z panského předuva každoročně spředl 3 štuky. Za dělání dřev v lese dostával chalupník dva věrtele zadního žita. Poloviční chalupník v Kozojedech jehož chalupa oceněna za 50 kop 46 ¹/₂ gr., tedy za poloviční cenu chalupy jiné, robotoval na vrchnostenském dva dny v týdnu a v čase žní 3 dny. Úroku platil též polovici úroku chalupnického, totiž 1 zl. 10 kr. a spředl ročně z panského předuva 2 štuky. Jiných břemen na poloviční chalupě v Kozojedech nebylo.

Každý muž podruh, poněvadž prý z panského obživení měl, byl povinen své milostivé vrchnosti ročně robotovati padesáte a dva dny, čili týdně jeden den. Za to vše mu dala vrchnost ročně šestnáctý díl vymláceného obilí. Od dělání dřeva v lesích dostával ročně půl korce zadního žita na chléb. Podružské ženy a dívky, pokud nebyly ve službě, byly zase povinny trhati panské konopí, je vázati, močiti, tříti a třené vyvachovati a konečně z téhož panského předuva spřísti 1 štuku.

Z doby hraběnky z Valdštýna z roku 1674 zůstalo pro Dřenicické v platnosti ustanovení (platilo i pro Medlešice) by se každoročně soudy a posudky konaly v době Marie Teresie z Vernerů, při čase sv. Viktorína na Mezilesicích. Pro vyvarování omylů a nesprávností ať se sirotčí peníze skládají do truhlice a z nich se každoročně po držení soudu vrchnosti skládají účty. Výkazy spravedlnosti z gruntu na grunt ať se nepřevádějí, nýbrž co kdo komu složil, ať se zapíše a obrátí k čemu se mělo. Podobně ať se zápis provede na grunt po smrti hospodářově, nebo při nějaké změně provede. Po mrtvých nebo ze statku zběhlých se ihned sepíše u přítomnosti rychtáře, nebo konšela, nebo jiných osob inventář.

Z dotčených již Regirster zvidáme ještě o některých poplatcích písařům neb konšelům. Když se například zapisovala spravedlnost lidem z cizího panství platili písařům z kopy míšeňské po dvou groších míš. a domácí lidé, kteří vyzvihovali spravedlnosti své, zaplatili po groši z jedné kopy. Konšelům platili jak domácí, tak i cizí z kopy míšeňské po 3 denárech.

František baron z Vernierů se narodil dne 14. ledna 1761 a celé Medlešice byly propachtovány řediteli Hohenauerovi až do roku 1785.

Jeden dvůr medlešický, neboť byly v obci při tvrzi tři poplužní dvory, byl v roce 1782 rozdělen na tak zvané famílie a dán poddaným do nájmu. Proto polím ke Dřenicům se „Na famíliích“ říká.

Rodina z Vernierů dále od roku 1785 pronajala neb jmenovala neobmezeným správcem Antonína Čížka, jenž vedl zboží medlešické i s Dřenicemi neobmezeně sám. I sám rovnal spory poddaných tak mezileských i dřenicických.

Toto vedl až do roku 1802. (Paměti Medlešic)

V roce 1802 dal František svob. pán z Vernieru zboží medlešické i s Dřenicemi do zástavy Ferdinandu z Asatorův a Kateřině Vokounové.

Tito opět prodali zboží mezilesické i s Dřenicemi v roce 1803 Františku Kolískovi a jeho švagrovi Františku Langrovi za 185.000 zl. a 100 dukátů klíčného.

Tito majitelé prodali opět panství v roce 1805 p. Janu hraběti z Breda.

V roce 1810 koupil Medlešice i Dřenice biskup královéhradecký Maria Tadeáš Trautsmansdorf za 234.000 zl., který se stal později arcibiskupem v Olomouci a jmenován kardinálem.

Arcibiskup olomoucký dne 20. ledna 1819 zemřel a odporučil statek svůj svému bratru Joachymu hraběti z Trautsmansdorfu. Tento zemřel dne 27. února 1835 a zboží připadlo jeho manželce Henrietě hraběnce Trautsmansdorfové, která je již zaznamenávána v místních zápisech obce dřenicke až do roku 1848 roku zrušení poddanství a roboty.

Život a události v obci do roku 1914

Lid selský a všichni obyvatelé obce byli v dobách středověku poddani šlechtě, která v té době vždy na obci vládla a ji držela. Podrobení jsouce dělati a spravovali se většinou tak jak si šlechta přála. Jak v nevolnictví občanském tak i náboženském. Proto možno s určitostí tvrditi, že v době Husové přilnul zdejší lid k tomuto učení, neboť v době husitské i rytíři, kteří v okolních vesnicích vládli přiznávali se k učení podobojí a na stížný list ku koncilu Kostnickému se podepsali: Bořek z Mezilesic, Maršik z Mikulovic, Mauric z Blata, Kuneš z Třibřich, Jindřich z Pouchobrad a jiní.

Také v době 1420 se uvádí, že v kostele Třebosickém slouženo pod obojí a že chrám jest husitským. V kostele slouženo pod obojím až do zákazu roku 1623, neboť roku 1624 kostel v Třebosicích jest už kostelem katolickým. Z toho všeho možno plně usuzovati, že i v naší obci byl asi povětšinou smýšlení Husova a i potom smýšlení Chelčického.

Povinen robotou svým pánům, nemohl se ani volně stěhovati, ani volně svůj majetek prodávati ani cokoliv jiného o svém majetku i o své osobě rozhodovati, neboť i svoji osobou a rodinou byl poddaným své vrchnosti. Někdy sleva robot se dala dobrovolně a to zvláště při odkazech, takže se stávalo, že byl v obci některý občan volný. Některou chalupu neb statek udělila vrchnost zvláštními výsadami, jako chalupu Myslivcovskou, kterou Eva Lidmila z Glouchova zbavila všech platu, kontribucí a robot.

Tak v roce 1514 Kateřina Drželská z Janovic, měšťka Starého Města Pražského, majíc některé platy a roboty na lidech ve Dřenicích, Ostřešanech a Vlčnově, zapisuje všechno to Chrudimským, aby oni v městě svém domek zádušní způsobili a několik chudých lidí v něm chovali, ale s výjimkou, aby lidem těm po její smrti byly odpuštěny roboty. (Sbírka listin arch. Prahy 477/2.)

V roce 1541 připomíná se v obci krčma a mlýn. Krčma jest to asi nynější hostinec čp. 14 a mlýn čp. 22.

U obce byly rybníky a to: Velký Dřenicový, který se táhl ode vsi ku vesnici Markovicům a musel býti hodně veliký, když do něho se 230 kop násady kapru nasazovalo. Rybníkem protékal potok Markovický a mohutná hráz jest zachována celá až podnes a osadě té se na „Hrázi“ říká (11 domků.).

Z velkého rybníka šel náhon nebo-li strouha, jež vodu na mlýn odváděla do rybníka jehož jméno se Nadýmač uvádí. Rybník ten jest zachován v té původní velikosti při nynějším mlýně čp. 22 a za starých dob se do něho 8 kop násady dávalo. Rybník jest ve výměře 31 arů a když si uvědomíme, že do tohoto rybníka 8 kop násady se nasazovalo a do Velkého Dřenicového 230 kop násady, máme představu o velikosti tohoto rybníka.

Pod rybníkem Nadýmač na nynější louce zvané Obora se rozkládal třetí rybník zvaný Hluboký do něhož se voda z Nadýmače pouštěla. Rybník byl též menší, neboť do něho 12 kop kapru násady se nasazovalo.

Pod rybníkem Nadýmačem a Hlubokým byly sádky a v domku čp. 21 a nebo v domku čp. 20 bydlel sádecký. U domku čp. 20 na nynější zahradě jsou ještě k poznání tři rybníčky, tj. sádka, která se vodou z rybníka Nadýmače napouštěla.

Z Regester panství Moračického z roku 1560 jest ještě uvedeno v seznamech rybníků mimo rybník Dřenicový, Nadýmač ještě rybník Dřenicový proti krčmě, ale kde ten rybník by mohl býti nelze nyní zjistiti.

Při velkém rybníku Dřenicovém byly louky a to v chobotě rybníka stranou Šípyvy louky a louka velká též v chobotě rybníka jež „Obec“ slula.

V roce 1560 zaznamenáno, že v obci Bylanech 10 sedláku byli povinni robotovati na „Veliké louce“ „Obec“ zvané a to v chobotě rybníka, „Velkého Dřenicového“, kdež seno hrabali a odváželi.

Též v Rozhovicích usedlíci v roce 1560, kteří byli poddanými pánu Morašických a to: Eliáš Strejček, Jan Kautský, Jan Machků, Adam Dvořák, Martin Horáček, Pašek Houžvička, Matěj Vích, Antoš, Jana Antoška, Petr Řídil, Pavel Vlk, Jan Pěkník a Matěj Řebík měli za povinnost na obou loukách v chobotě rybníka Velkého Dřenicového seno hrabati a voziti. (Z. D. 55 R. 8)

Úrodnost rybníka Velkého Dřenicového byla prý veliká, že u bývalých deputátníků u dvora Třibřich, kamž posledně Velký Dřenicový rybník patřil, byla uchována pověst, že při vypouštění rybníku byla chycena ryba tak ohromné velikosti, že musela býti naložena do žebřinového vozu a ještě jí ocas vyčníval ven. (To by byl požitek pro nynější rybáře)

Roku 1560 jak již dříve uvedeno bylo v obci 10 usedlíků, kteří byli povinni robotou a odváděli úroky.

Jiné povinnosti poddaných jsou uvedeny dříve pod názvem Povinnosti dřenických poddaných z roku 1732, kdy obec téměř stále patřila k panství Mezilesickému.

Professor Čeněk Florián z Chrudimě popisuje z dějin obce Dřenic, jež jsou vyňaty z Register purkrechtního statku mezilesického z roku 1732, fol. 483 b. a j. uložené v archivu země České, o krčmě, mlýně a statcích v Dřenicích.

Jan Josef svob. pán z Vernierů prodal dne 1. dubna 1757 hospodu ve Dřenicích - byl při ní i masný krám - (čp. 14) Františku Tamchynovi za 300 zlatých rýnských. Krčma měla dvě místnosti a patřily k ní zahrada, 4 korce polí za ohradou a 3 věrtele pole dobíhajícího ke kapliče sv. Blažeje (na Borkách).

Nový majitel krčmy byl povinen, podle běžného tehdy zvyku – vésti bohabojný život, „na škodlivý oheň bedlivý pozor dávatí,“ podezřelých lidí, zvláště „kteří by kacíři byli a zapověděnými knihami, neb jinými věcmi handl vedli“ nepřečovávati, cizího hosta „přivětivě“ se vyptati, kdo jest a odkud přichází.

Mezilesická vrchnost novému krčmáři kladla na srdce, aby „každému hostu ve vší ochotnosti k posloužení se ukázal, jej uctivě, vlídně předcházal, aby hosti žádné stížnosti sobě na něj příčiny vésti neměli, sice by takový nezдовоřilý, nevlídný hospodář (protože tady by šenk a panský užitek ztenčení a škodu trpěl) byl trestán peněžitě.“ Ač zde výše pokuty neudána, byla asi stanovena 10 kopami, jako bylo uvedeno na témže panství při krčmě medlešické.

Krčmář byl povinen odebíratí jen panské pivo a je „do sklenic neb džbánek kancelářským znamením cejchovaným beze vší falše nalejvali, jeho s ničím nemíchali, by tudy jdoucí neb jedoucí lidé tím se k němu uchýlovali, jináče sice, kdyby sfašované, neb vyvětralé pivo se u něho našlo, pokuta u něho se následovati má.“ Ani tu není uvedena částka, ale v kontraktu medlešické hospody z roku 1754 jest stanovena 4 zl. rýnských. Proto také nesmí šenkýř „žádným způsobem bez piva nalezen býti, nýbrž, kdyby ještě jeden sud se vynacházelo ihned jinší žádati a bráti, svejma koňma (jestli tažný dobytek držeti bude) voziti povinen jest a bude. Pokudž by žádný potah nedržel, vždycky mil. vrchnost svým panským potahem dověsti dá. Cena ale sudu piva po vystavení vrchnostenského neb kanceláře vždy se platit, též z jednoho každého braného sudu, místo braní kořalky (krom oficírské acidence sládkovi strůtky) do důchodu po 1 kr. odváděti má.

Případné opravy stavení, dvora apod. provede kupující svým nákladem.

Led v týž hospodě do pivní sednice, kterou držitelové pucovati a čistě držeti mají, tak jako kdy prve každá medleská vrchnost na její vlastní náklad každou zimu bez šenkýřového nákladu sekati, voziti a nakládati dáti povinna bude, avšak ale led žádnému dávatí ani s ním hejbatí, tím méně na něj takové věci, od kterých by led porušení bráti mohl, klásti a dávatí nemá, a nobrž časně na zimu 12 otepi dlouhou slámou takový podestlati má, též z jara 12 otepi přikrýti, aby trvanlivější byl, sám šenkýř povinen jest, kterážto sláma z medleských dvorů se vydati má.“

Pokud šlo o chov dobytka, směl se řídití tím, co bylo dovoleno ostatním dřenickým sousedům, ale s povolením vrchnosti po žněch na panských strništích hovězí dobytek, totiž pár krav pásti moci bude, ale na panských polích, pastvách, lukách a zahradách pásti se zapovídá, by tudy panský dobytek zkrácen nebyl, an sice každý držitel této hospody každou učiněnou, škodu tuplovaně nahradit a zaplatit má.

Z této „zaprodané hospody i s masným krámem“ bude držitel odváděti ročního nájmu 30 zl. rýnských, čtvrtletně po 7 zl. 36 kr., bez upomínání jako zaplatili ze svého všecky daně.

Dyž by „obec dřenická nějaký dobytek hovězí, skopový neb svinský zabila a jej prodávati chtěla,“ tehdy pak bude vejš jmenovaná obec – mimo jejich ročně platíce fleisch kr. – k ruce Františka Tamchyny vedle níže postavený specifikaci povinna platiti, totiž: od zabitě krávy 28 kr., z jednoho telete neb prasete 10 kr., z menšího prasete 7 kr., z jednoho skopa 4 kr., z jedné ovce 3 kr., z jednoho jehněte 1 kr. 3 d. Nicméně bude celá obec dřenická povinna a zavázána od žádného jiného řezníka maso bráti, jen toliko od domácího řezníka a jestli by se dokázalo, že by jeden neb druhý odjinud maso bral, za každou libru půl kopy na kanceláři povinen jest pokuty složití.

Leč Františku Tamchynovi – patrně na jeho prosby – povolila medlešická vrchnost za přítomnosti hospodářského purkrabiho Fridricha Ferdinanda Schirla dodatečně, aby jedno hřibě ročně v panské zahradě pásti mohl, což jednomu každému oficíru na budoucí časy to povolení k pozorování býti má.

Jediný mlýn na panství medlešickém byl u rybníka v Dřenicích. Ten dne 1. listopadu 1761 Jan Josef svob. pán z Vernierů „v Dřenicích beze všeho břemene rurální ležící mlýn s dvojím složením, jednou jahelkou a dvěma stoupami,“ se zahradou, štěpnicí a 4 korci polí a veškerým příslušenstvím prodal Antonínu Jeřábkovu za 750 zl. rýnských. Kromě obvyklých podmínek vésti řádný a bohabojný život, dávatí pozor na oheň, správu a správký na stavení, kolech a žlabích apod., prováděti na svůj groš, však splávek, po kterém z mlýnského rybníka Nadýmáče do jalové neb postraní struhy zbytečná voda odchází, jako také hráz a taras při témž rybníce ano i ty náhony a struhy, které od velkého rybníka do mlýnského rybníka spadají,“ dá medlešická vrchnost spravovati a čistiti, mlynář zase struhu, „která od mlýna skrz jeho zahrada běží.“

Právo rybolovu má mlynář pod koly mlýnskými a ve struze od mlýna, jinde vrchnost. Ježto však „z mlýnského rybníka jak ten vedle něho ležící rybník Hluboký, tak také pod ním sádka vodou naháněny býti musejí“ – v dřívějších dobách byla z mlýnského do Hlubokého položena trubka – mlynář ustavičný běh vody hyndrovati nemá, aby skrze to ani v rybníce, ani v sádkách na rybách škoda nevzešla, neboť v tom případě za to odpovídá mlynář.

Mlecí přímus ke dřenicému mlýnu měli poddani medlešického zboží z Medlešic, Dřenic a Kozojed (tu pouze jeden chalupník), sice jinak „kancelář vrchnostenská mlynářovi asistenci dáti a lidi k tomu podržeti má.“ Poddani medlešičtí mají přednost před cizopanskými.

Ježto dřenicý mlýn byl jediný na medlešickém panství, proto také tu vrchnost mlela a slady šrotovala. O panském melivu ustanoveno v 7. bodě smlouvy trhové. Co se mlynářovi z panského meliva vydá, bude povinen z každého zráněného korce přední pšenice, žita a ječmene po 5 věrtelích mouky a 1 věrteli otrubů vrchovaté míry, z každého korce předního ječmene po 1 věrteli švábských po dvou věrtelích tlustých a po 2 ½ věrtelích trhaných neb drobných krup – vše vrchovaté míry, pak z korce předního prosa po 2 ½ věrtelích vrchovaté míry jáhel, z vrchovatého korce ova po 5 věrtelích šrotu dobré vrchovaté míry, nápodobně z každého korce zadního obilí, totiž pšenice, žita a ječmene po 5 věrtelích mouky a 1 věrteli otrub s polovičním vrchem (jenž na korci celý vrch 2 čtvrtce a půl vrchu 1 čtvrtci vynášeti má) dobré a spravedlivé míry vynášeti má a povinen odváděti jest. Vrchnost si může poslati svého mleče. Stane-li se tak, nezodpovídá mlynář za nic, leč, že by „mlýn chytře ku škodě schválně připraven byl.“

Panský slad mlynář hned sešrotuje. Za to se mu dostane od každého mletí a z každého svařeného sudu piva, ať sypání větší nebo menší, po pintě piva.

Jinými povinnostmi nového mlynáře bylo odváděti do vrchnostenského důchodu každoročně 42 zl. 30 kr. ve čtvrtletních lhůtách a platiti všechny daně. A krom toho „od sv. Václava až do Vánoc každoročně dva panské vepře, které vrchnost zaopatří, dobře na špek vykrmiti má.“

Vrchnost si pojistila, jak dříve bývalo vždy předkupní právo mlýna.

Přidavky na gruntech dřenicých

Roku 1732 staly se dřenicé statky stejně veliké podobně jako i chalupy. Selský grunt (dnešní čp. 3), kde roku 1654 hospodařil Jan Sedláček, ujal se 29. prosince 1732 Jakub Černý za 502 kopy 48 grošů míš. při roční činži 6 kop. Při tomto zůstaly jako přidavky: klisen tažných s náradím 5, 2 krávy, tele, svině plemence, 2 ovce, houser s husou, kohout se 7 slepicemi, okovaný vůz a k němu řetěz, okovaný pluh se železem, okované brány se železnými hřebíky, vidle hnojní a senné, kladní sekýra, motyka, hnojní kopáč, ryč, travní kosa a kosa hrabičná, řezačka s příslušenstvím, pila řezací a chlebová díž.

Na statku čp. 2 seděl v roce 1654 Mikuláš Krejčů. V roce 1732 byl připsán Filipovi Matyášovi za stejných podmínek a se stejnými přidavky jako u čp. 3, jen pila řezací se tu jmenuje pila dřevní.

Ale na statku tom byl výměnek pro Filipova otce Jakuba Matyáše. Filip byl povinen „otce svého vlastního náležitě předcházeti a pokud bude živ pro jeho potřebu role dobré, kde by sobě na zimu 1 korec pšenice, 1 korec žita, na jaro, ale 1 korec ječmene, 1 záhon prosa, 1 záhon konopí svým semenem obseti mohl, jako také 1 záhon zelí vsaditi, nápodobně na zahradě některý strom švestkový jemu k užívání přenechati“

Statek č. 1 byl připsán dne 29. prosince 1732 za stejných podmínek jako u č. 3 Janu Voženílkovi. Také tu byl výměnek pro Janova otce Řehoře Voženílka, shodný s výměnkem jako u č. 2, ale prosa vymíněny záhony 2 a 2 záhony konopí, 2 záhony zelí a Jan se uvolil na zahradě křenovku s některým švestkovým stromem otci k užívání zanechati.

Jako stejné statky dřenicé měly stejnou cenu, tak tomu bylo po roku 1732 i s chalupami, které zapisovány držitelům za 101 kopy 33 gr. míš. a za roční činži 2 kop. (Povinnosti dřenicých poddaných z r. 1732)

Chalupu dnešní čp. 6 obhospodařoval roku 1654 Jiří Souček, roku 1746 obnoven na ní zápis Jiřímu Nepovímovi. Při ní zůstaly „svršky neb přidavkové klisna, kráva, půlletní vepř, husa, kohout a 5 slepic, okovaný vůz se řetězem, pluh s příslušenstvím, jedny brány se železnými hřebíky, velká sekýra, vidle hnojní, kopáč, dřevní pila, motyka, lopata okovaná, kosa travní a hrabičná, řezačka s kosířem a chlebová díž.

Zato chalupa čp. 7 Štěpána Brychnáče, připsaná r. 1735 Václavu Fléglovi, byla v stavení sešlá, ale nový hospodář slíbil ji uvést na svůj náklad do řádného stavu, proto postoupena v ceně pro chalupy určené. Přidavky byly jako č. 6. Bylo sice méně o půlletního vepře, husu, kohouta se slepicemi, zato však Václav Flégl dostal dvě krávy, které se hodnotou vyrovnaly. Při tomto postupu jest vysvětleno, co jest rozuměno pod okovanou lopatou, neboť jest tu v přidavcích jmenována okovaná lopata nebo rejč.

V Kozojedech byla roku 1732 jako část patřící ke Dřenicím pouze jedna chalupa (dnešní čp. 40) Jiřího Pavla, která byla menší chalup dřenicých, protože stála jen 50 kop 46 ½ gr. Byla tedy poloviční a také roční činže 1 kopa byla polovice činže chalup dřenicých. Přidavků neměla.

Poddaný lid byl nucen podrobiti se všem nařízením vydanými vrchností a nebyl-li poslušen, byl i krutě potrestán.

Jak se trestalo, jest zřejmo ze zápisů uchovaných a tak v registrech Jana z Perštýna uložené v archivu města Pardubic jest zaznamenán osud Evy z Rovně, jež byla dcerou Jana Krále, pastuchy. Sloužila u p. Pavla Leděčského, jsouc od p. hejtmana najata. Než ze služby té ušla a dala se do služby krčmáři v Dřenicích, což se stalo roku 1613. Do krčmy – té chodíval Václav, syn Václava Budínského z Chrudimě, jenž byl zaměstnán ve mlýně v Bylanech.

Ten, bylo to týden před sv. Duchem, vešel k ní do komory a krčmář mu svítil. Když obtěžkala, vyhnal ji krčmář a ona šla k máteři. Ta zprvu ji prála kyjem a pak jí sjednala byt v Mikulovicích. Bolesti přišly na ní v Myslivcově stodole. Když se dítě narodilo, trochu krklo a trochu živo bylo a zaplakalo; ona maň sedla a ono pod ní

zemřelo. Když byla dána k útrpnému právu, po druhé vyznala, že vzala Václavu Budinskému, když k ní jednou přišel, půl kopy gr., jindy 5 bílých.

Ortelována byla po sv. Antonínu roku 1613 a to aby pro takové své zlé skutky pánem Bohem i také pány zapovězené k vejstraze jiným bezbožným děvkám za živa zahrábána a na hrdle trestána byla.

Jiný malý soud konal se za Jana Karla z Vernierů, kde správce statku Antonín Čížek rovnal také spory poddaných. Roku 1796 stál před ním Jan Brychnáč, dřenicový soused, jenž byl obviněn od Alžběty Prokopovy z otcovství. Rozsudek pronesl správce mírný, neboť Brychnáč zaplatil matce toliko 10 zl. (Zemský archiv)

Mimo poddanství a robotu trpěl lid selský různými válkami a zvláště za války třicetileté bylo Chrudimsko velmi postiženo častými vpády vojska švédského, zejména v letech 1634, 1639, 1643, 1645 a 1648. I vojska císařské nedělala lépe a když Eva Kustošová z Glouchova koupila Mezilesice, Dřenice a Třibřichy seznala, že zboží toto válkou velmi spustlo, že bylo velkých nákladů činiti, aby je ze zkázy vydzvihly.

Dle výsledků sčítání visitační komise z roku 1653, která měla za úkol zjistiti pravý stav věci po válce, byli v obci 4 sedláci, jedno stavení selské bylo pusté a 7 chalupníků.

V jiném sčítání v roce 1677 při sčítání farnosti Dřenice jsou zaznamenány u filiálního kostela sv. Marka v Markovicích počtem 48 duší. Jestliže někteří patřili k farnosti třebosické není uvedeno.

I v době válek napoleonských nebyl tento kraj ušetřen od pochodujícího vojska a v roce 1799 a roku 1800 bylo zde na pochodu ruské vojsko, na jehož stravování a ošetření musela vrchnost statku Medlešic vyplatiti 406 zl. 48 kr., které také museli části zaplatiti poddaní ze Dřenic a byla vymáhána baronem z Vernierů na členech kontribučenského fondu v částce 38 zl. 93 ½ kr. r. č.

Z těchto pochodů různého vojska a neklidu povstal často v zemi hlad a z toho nemoci a mor.

Některý rok národa jenom zvyšovala bídu. Proto císař Josef II. patentem z 9. června 1788 vydaným byly vydány pravidla v zřízení obecních sýpek neboli obilních, kontribučenských fondů. (Psáno o tomto na jiném místě). Také v obci naší zřízen kontribučenský obilní fond, na kterém byli zúčastněni všichni sedláci a chalupníci obce Dřenic. Fond dobře prospíval a hrál až do roku 1937, kdy zanikl úplně. Kdy byl založen není prozatím známo, ale jistě v prvních začátcích zakládání těchto sýpek.

V roce 1830 řemeslníci z obcí Dřenic, Medlešic, Blata, Duban a Třibřich založili živnostenské společenstvo, které se staralo o všechny živnosti ve svém obvodu, mělo dozor nad učni vydávalo výroční tovaryšské listy. Také trvání tohoto společenstva trvalo až do roku 1942, kdy všechny živnosti byly sloučeny v okresní jednoty veškerých živností.

Velkou událostí bylo v roce 1831 vyhlášení blatského jarmarku. Dřenicový soused Jakub Voženílek při jednom sezení v krčmě se vsadil, že na masopustní úterý vyhlásil v sousední vesnici Blatě jarmark. Sázka učiněna o vědro piva. Veselý tento žert a sázka se rozneslo brzy po okolí a každý byl zvědav, co z toho bude. Blatští sousedé hlídali ve dne i v noci. Proto Voženílek dal nalepit v neděli před masopustním úterý na mikulovickém kostele vyhlášky, že se v úterý masopustní bude v Blatě odbývat jarmark. V týž den blatští sousedi hlídali cestu ode Dřenic, kudy si mysleli, že Voženílek přijede a jarmark v Blatě vytroubí, aby mu v tom zabránili. Ale soused dřenicový je zmátl tím, že osedlal si koně šimla a přijel do obce směrem od Dražkovic. V prostřed vsi zatroubil silně na trubku jarmark vyhlásil. Zvuk trubky blatské tak zmátl a poděsil, že mysleli že hoří a v tomto zmatku Voženílek zase ujel.

V týž den, „jak poznamenává P. Josef Devoty v pamětní knize fary mikulovické,“ hrnulo se tam asi ze 16 obcí mnoho lůzy nevázané a to jen z té příčiny, aby blatské ke hněvu popudili. Když přišli na náves, dali se do stavění krámů, na nichž staré chomouty, boty, rozbité hrnce a podobné věci na prodej vyložili. Blatští vidouce to spiknutí nepočestné, pustili se do těchto nešlechtníků a počali je ze vsi vyháněti. Z toho povstala nebezpečná rvačka a ač sice žádný na místě nezůstal, přece někteří z toho zlých následků trpěli.

Jitření blatských proti jarmarku způsobilo po všem okolí mnoho smíchu a soused dřenicový Voženílek vychvalován. Dlouho a dlouho se blatští zlobili, když se jich někdo zeptal: „Kdy bude se u vás zase jarmark?“ a odnesl to nějakou fackou neboť v tom byli blatští velmi svorní.

Také posměšná písnička o 99 verších složená, kterou zase flašinetář Voženílek za Dřenic spíval.

Roku 1821 15. února narodil se v čp. 29 akademický malíř Josef Papáček, o jehož životopise bude psáno na jiném místě.

29. července 1842 vypukl ráno v půl osmé hodině požár, který zachvátil 18 popisných čísel jež až do gruntu vyhořely.

Rok 1848 zasáhl i rušivě do obce a obyvatelé s dychtivostí očekávali výsledky politického jednání. Když vypukly pražské bouře a z Chrudimě vypravila se Národní garda na pomoc Praze pod vedením rytíře Karla z Payersfeldu, měšťana chrudimského, přihlásil se do gardy i občan dřenicový Josef Nežádal, krejčí. Tito byli však před Prahou rozehnáni. Nežádal rád vypravoval o tomto tažení, ačkoliv sousedé ho škádlivali, že se před císařskými dragouny schoval za bodlák, (byl malé postavy), tak mu sousedé přezdívali „Nežádalíček“ a vyneslo mu to přezdívkou „Vojín – bojín.“

Po zrušení se poměry rychle zlepšovali a rolníci sdružení kolem kontribučenského fondu pracovali v novém svobodném duchu ve vesnici.

Z toho klidnějšího života venkovského byli vyrušeni novou hrozící válkou v roce 1866. Válka s Pruskem zanechala v obci zhoubný účinek, totiž po válce následování zhoubné nemoci cholery.

Jako vojáci z obce se zúčastnili: Zabíhal František, Brabenec a Voženílek Ve válce nepadl z obce žádný.

V době bitvy u Sadové obyvatelé se již připravovali na vyklizení vesnice, neboť přicházely stále neblahé zprávy o postupu pruského vojska. Starostlivě poslouchali hřmění děl v den bitvy a pro dojití zprávy o porážce rakouského vojska dávali se na útěk z vesnice do lesů na Česko-moravské vysočině. Mnozí také zůstali a byli svědky tábořícího vojska rakouského, které tábořilo na poli zvaném „Bažantnici“ mezi Dřenicemi a Třebosicemi. Poráželi na louce dobytek a vařili jídlo pro vojsko, když prý přišla zpráva, že pruské vojsko překročilo v Pardubicích Labe. Kotle s masem vylity na zem a vše se horečným kvapem ubíralo směrem Slatiňany a dále k Moravě. Za nedlouho po odchodu vojska rakouského utábořilo se na poli vojsko pruské. Odpočinuli a pojedli a potom přes všechno pole pochodovali směrem ku Chrudim. Obilí poválené od pochodujícího vojska, dělostřelectva a vozatajstva. Ve vesnici se chovali slušně a nebylo žádných stížností. Vše toto se událo s velkou rychlostí, takže ti, kteří se pozdě vypravovali z vesnice do hor a měli ve voze zapřaženou jednu neb dvě kravky, když přijeli na místo, kde se minili ukrýti, shledali s podivem, že už v některých místech byla pruská jizda. Obrátili a tak po dvou až třech neb čtyřech dnech byli zase zpět v obci.

Potom přišlo to, co následovalo po dřívějších válkách. Hlad a nemoce. V dřívější době většinou přišel po válce mor, ale po této válce přišla cholera, která zanechala v obci zhoubné následky. Dle záznamů fary třebosické umřela na cholera první Marie Nežádalová dne 19. srpna ve stáří 4 roků. Potom rychle umírali za sebou: Františka Linhartová stáří 2 roky, Marie Linhartová stáří 1 rok, Anna Kábelová stará 3 roky, František Hromádko starý 20 roků, Václav Huňáček starý 40 roků, Kateřina Kaňková stará 60 roků, František Černohorský 53 roků, Marie Raimanová 5 roků, Jan Raiman 30 roků, Marie Kulhánková 4 roky, František Dědourek 33 roků, Kateřina Křivková 62 roků, Marie Huňáčková 7 roků, Marie Řihová 57 roků, František Hromádko 33 roky, Jan Havránek 43 roky, Josef Kábele 6 měsíců, Marie Bláhová 2 roky, Jan Morávek 2 roky, Anna Heřmanová 3 měsíce, Josefa Vavrušková 54 roků, Františka Dolečková 10 roků, Kateřina Janoušková 11 roků, František Štěpánek 11 roků, Magdalena Kňavová 38 roků, Marie Janděčková 10 měsíců, Marie Nováková 24 roků, Josef Budinský 3 roky, Václav Vejborný 57 roků. Celkem na cholera zemřelo dle záznamu 30 lidí. Posledním byl Václav Vejborný, který zemřel 13. října.

Jistě to ztráty v obci značné. Po tomto všem následovala velká bída. Lidé podsypávali pod chléb na ošatky otruby a přimíchávali do žita vikev, aby chléb byl hořký, že prý se ho tolik nesní.

Smutná zpráva také zarmoutila v obci obyvatelstvo, když přišla zvěst, že dne 12. srpna 1881 vyhořelo v Praze nově postavené Národní divadlo. Valná hromada rolnické záložny v Dřenicích se usnesla dne 23. února 1882 aby byl poslán na výstavbu nového Národního divadla příspěvek 50 zlatých. A když Chrudimsko se zúčastnilo slavnosti položení základního kamene na stavbu nového Národního divadla, dne byli přítomni této slavnosti za obec Štěpánek František, Vlasák František a Anna Chvojková.

V letech 1894 – 95 byli ubytováni v obci v čp. 14 a v čp. 78 husaři a potom je vystřídala škadrona dragounů, kteří měli kasárna v Chrudimi. Cvičiště měli na poli Františka Štěpánka na tak zvaném „Bahýnku“, kde každodenně cvičili.

Dne 2. února 1900 se usneslo objeví zastupitelstvo, aby se náves vysázela lipami. Věc tato stala se skutkem a dnešní doby kráší tyto stromy svými košatými korunami náves uprostřed vsi.

Taktéž ve schůzi dne 11. července 1901 bylo projednáváno odhalení pomníku Františku Škroupovi, skladateli naší národní hymny „Kde domov můj“ ve Vosicích, kde se jmenovaný narodil. Obec zúčastna.

12. srpna 1902 byl svěcen pomník „Boží muka“ uprostřed vsi stojící, který postavili Rudolf Štěpánek a František Vlasák na svůj náklad na památku svých rodičů.

V roce 1904 koupena čtyřkolová stříkačka od firmy Fr. Smekal Slatiňany a dne 20. května 1911 teprve dán podnět na postavení hasičské kůlny, nebo-li zbrojnice a k založení hasičského sboru.

15. června 1911 obecní zastupitelstvo se usneslo jmenovati čestným občanem Františka Štěpánka za dobré zásluhy pro obec a dne 22. června 1911 jmenovati čestným občanem. Dra Františka Hnídku, profesora a poslance za zásluhy v zemědělství a zvláště v řepářství pro náš kraj.

17. května 1912 ve schůzi obecního zastupitelstva se projednávala elektrisace obce.

Obec za starých dob byla zemědělská a spíše chudá jsouc podrobena vrchnosti. Obyvatelé se dělili na sedláky, jichž bylo v roce 1654 5 a v roce 1732 při založení register purkrechtních statku Mezilesického také pět, na chalupníky, jichž bylo v roce 1654 šest a v roce 1732 devět. Dále byli v obci domkáři se dvěma neb třemi korci poli jež sluli zahradníci. Všichni byli povinni robotou vrchnosti.

Statky do dnešní doby se uchovaly pouze dva a to čp. 1 a čp. 2 a čp. 3 jako statek nyní poloviční. Chalupy jsou zachován téměř všechny. Krčma, kteří se roku 1541 už v Dřenicích připomíná jest nynější hostinec čp. 14. V roce 1842 po vyhoření přestavěn a stojí v téměř stavu jako roku 1842. V roce byla postavena druhá hospoda na místě popisném číslo 31 a 32 na místě malých domků.

Mlýn v roce 1541 už v místě zaznamenaný stojí stále na svém místě u rybníka řečeného „Nadýmač.“

Stavení selská i chalupy byly dřevěné stavěny ze silných tesaných trámů, jak jest ještě uchováno v čp. 4 a chalupa čp. 51, která byla v roce 1920 přestavěna. Rovněž statek čp. 16 byl celý ze dřeva stavěn a lomenice malovaná na které byl nápis: „Tato lomenice byla vydvížena ku cti a chvále Boží Janem Fleglem léta Páně 1904.“

Na čp. 51 byl na lomenici taktéž takový nápis: „Tato lomenice byla vydvížena ku cti a chvále Boží Josefem Fleglem léta Páně 1793 tesařem. (Jméno zapomenuto.)

Po roce 1842 byla velká část vesnice přestavěna, neboť čp. 44, 28, 53, 30, 29, 64, 14, 10, 42, 13, 11, 35, 9, 7, 6, 5, 3 a 57 vyhořely. Kámen se lámal v opukových lomech v obci a to zvláště na poli za čp. 51 a 72 a na poli patřící nyní Františku Bičišťovi u „Kaple.“ Dalších lomů bylo ještě na „Borku“, na Kamencích a na Dřeničkách a na zahradě čp. 13. Všude Jest ještě všechno znát, ačkoliv lomy po založení kruhových cihelen byly zasypany a proměněny na pole. Také v obci byly v té době tři cihelny zvané „Hycovky“ a to na poli u čp. 36 u čp. 27 a na poli patřícího k čp. 3. Tyto cihelny dávaly materiál jen na klenby, okolo oken, ale jinak zdi se stavěly z opuky.

Pole v této době bylo velmi špatně obděláváno a málo se na nich rodilo. Rolníci vypůjčovali si obilí u kontribučenského fondu jak o tom bude zmínka na jiném místě a po zrušení roboty, když byl sedlák volným, jezdilo se na trh s obilím do měst Pardubic a Chrudimě, kde se prodávalo na „rynku.“

Z vypravování Františka Vlasáka, rolníka čp. 69, aby za obilí více utřžili, jezdil jeho otec a Novák, rolník z čp. 35 až do Jaroměře na trh, kde obilí kupovala vojenská správa nebo obchodníci.

Později vykupovali obilí místní židé, kteří se zabývali pálením lihu a obchodem obilím. Tak v obci byl žid Marek Jerusálem, který koupil od hraběnky Henriety z Trautsmansdorfu, která byla majitelem panství Medlešického, dům čp. 78, který byl pálenkou. Dům ten přestavil a pálil z brambor líh, které sám pěstoval nebo od rolníků kupoval.

Také v Blatě rodina Baerova, v Medlešicích rodina Schikova a v Dubanech rodina Vohryzkova měli své pálenice líhu z brambor a obchody s kořalkou a obilím.

Marek Jerusálem přestavěl dům čp. 81 a jeho syn Bernard Jerusálem ještě rozšířil tento dům zavedl potom tovární výrobu lihovin a prodej i vína. Přikoupiv pole, jehož měl asi na sto korců, vedl jakýsi lepší hospodářský i společenský život v obci i na okrese. Vzrušující příhoda, která těžce postihla rodinu Jerusálemových v roce byla ta, když synové Marka Jerusálema Alexandr Jerusalem a Salomon Jerusálem, oba studenti a hospodářský adjunkt šli se koupat do rybníku u mlýna a všichni tři se utopili. Dle úsudků jeden z nich skočil do vody a byl stížen křečemi neb nevolností, počal tonouti, druhý mu pomáhaje byl stržen rovněž do větších hloubek a třetí při pomoci druhým zahynul s nimi. Při vypouštění rybníku byli vyloveni tak, jak se drželi křečovitě jeden druhého rukou. Jsou pohřbeni na židovském hřbitově v Heřmanově Městci, kamž se všichni židé pochovávali.

Bernard Jerusálem zavedl v místě tovární výrobu lihovin a přestal pálit líh z brambor. Prodával lihoviny jen ve velkém a místě v čp. 78 pronajal místnosti se smíšeným obchodem židům, kteří prodávali lihoviny v drobném. Byli to žid Sandr, Traub Richard a Pick Móric. Prodávala se ponejvíce tak zvané čistá kořalka, jejíž pití bylo hodně rozšířeno. Pracovali místní dělníci v cihelnách i okolí a také i v selských usedlostech se podávala kořalka ke svačinám. Také se stávalo, že i majitelé se naučili pít kořalku, což mělo potom neblahý účinek na jejich usedlost. Měnili se v některých selských gruntech majitelé jen z těchto důvodů. Taktéž jim někteří zůstali hodně dlužní, ale přesto vedli židé dobrý život v obci.

V roce 1917 prodala Božena Jerusálemová čp. 78 pálenku manželům Františku a Anně Skálovým a dům čp. 81, to jest továrnu na lihoviny Robertu Abelesovi, který dne 28. července 1922 prodal celý podnik. Janu a Boženě Smekalovým a odstěhoval se do Pardubic. Tímto prodejem vymizeli židé z obce a všechen majetek se dostal do rukou křesťanských.

Lepšího hospodaření na selských usedlostech počalo po válce v roce 1866. Hlad a bída i nemoce jaksi vzpružily selský lid k intenzivnímu hospodaření na polích, které do této doby bylo velmi ubohé. Pole špatně zorané dávalo malé výnosy a jsou pamětníci, kteří pamatují, že třeba do čp. 72, kde byla větší stodola skládali sousedé z okolních domků svoji úrodu a ta se tam všechna vešla. A rozdíl nyní. Úroda se ani z vlastních polí do stodoly nevejde. Příčinou tohoto zemědělského pokroku bylo pěstování řepy cukrovky a postavení v okolí několika cukrovarů. Řepa se v prvních letech sázela ručně na pole a to tak, že ženy lžícemi dělaly jamky a do nich dávali několik semen řepových asi dva dny namočených. V podzim se vozila zprvu do cukrovaru v Cholticích a po postavení cukrovaru v Chrudimi v roce 1867 do Chrudimě. Vozila se na vozích jen tak v prknách a jestliže měl někdo naloženo 10 q řepy, chlubil se, že měl naloženo plných 10. V cukrovaru se vozy převracely a řepa se shrnovala na hromady. Na polích se řepa nakládala rukama, neboť neznalo se ještě vidlí. Silnice nebyly, cesty špatné, tak se rolníci vraceli z cukrovaru jen jednou denně a mnohdy pozdě večer. Lepšího odvozu se docílilo, když František Štěpánek, jako člen správní rady cukrovaru chrudimského docílil toho, že na jeho poli u Blata byla postavena váha a řepa se skládala u váhy na hromadu a byla potom povozníky odvážena do cukrovaru. Někdy se také nosila a vozila ku Blatu, kde na trati byl postaven vagon a řepa se do něho nakládala.

Vázným byl zprvu otec Františka Štěpánka Jan Štěpánek, potom po více roku Jan Suchanek a na konec Jan Tamchyna čp. 73. Řepa se i v noci hlídala a stalo se prý také, že hlídače Jana Štěpánka na váze něco zle postrašilo, že jmenovaný z toho onemocněl.

Později váha zrušena a řepa vožena na stanici v Medlešicích, kde potom zřízeny dvě váhy a to cukrovaru chrudimského a cukrovaru slatiňanského.

Řepářství a při tom chov a výkrm hovězího dobytka prospěl velmi zemědělství v obci do té míry, že statky a chalupy, které upadaly, byly zachovány a nové se zase utvořily. Pěstování cukrovky jest do té míry zachováno, že jest do dnešní doby hlavní plodinou zemědělskou v obci.

V této době byly také na pozemcích dvora medlešického na tak zvané „Oboře“ a na pozemcích dvora třibříšského za Kapličkou pěstovány chmelnice a byli na tuto práci jako vedoucí povolání chmelaři odborníci z chmelařského kraje žateckého. Prvním byl Schubert Vilém, který založil a opatroval chmelnici v Medlešicích a

potom byl povolán Schleifrof a ten založil chmelnici na „Oboře.“ V Třibříchách řídil chmelnice nějaký Heinz, po kterém to v Třibříchách řídil Schubert Vilém, který se v Dřenicích přiznal do čp. 74. Chmelnice byly tyčkové a chmel prý dosti pěkný. Do konce trvání chmelnice, to jest asi do roku 189.. chmelnici v době řídil a spravoval chmelař Schleinhofer.

Chmelařství v té době bylo na Chrudimsku pěstováno na více místech a po válce 1914 – 18 začali chrudimští zemědělci zase akci s pěstováním chmele. Tak založeny chmelnice v Chrudimi, v Stolanech, v Třibříchách, v Medlešicích, v Lánech a jinde. Také v obci rolník Antonín Kaplan a František Starý založili v obci chmelnici roce 192... Chmelnice byly zprvu dobré, ale po silném poklesu žateckého chmele začaly na celém chrudimsku upadat, až v roce 1942 byly protektorátním nařízením úplně zrušeny. Tak neměly chmelnice opět velkého trvání, ačkoliv obchodníci chmelem, chmel chrudimský nehaněli. Nyní zůstává jenom na pozemcích Václava Starého název „Na chmelnici.“

V místech těchto byla dříve panská bažantnice a taktéž byly remízy pro zvěř „na Kamencích“, „na Pastvách“ a „na Šenkovém.“ Při dvoře Třibřišském bývaly prý založeny velké bažantnice v povodí Bylanky a Markovického potoka a byl tam ku strážní fořt a na Hrázi hajný.

(Jinou velkou událostí v obci bylo, když při pořádní parforsních honů na jelena v Pardubicích při štvání jelena, jelen zaběhl do obce.

Jelen nebo laň se pouštěla u tribuny závodní dráhy u Pardubic a nebo u dubanské řepní váhy.

V roce 1901 na podzim zaběhl jelen do obce a skočil do rybníka. V rybníce bylo hodně bláta, jelen se zabořil a psi jej ve vodě uštvali.) v rukopise je škrtnuto.

Když byla v roce 18.... založena šlechtická společnost pro pořádání parforsních honů, stávalo se velkou událostí v obci, když jelen neb laň zaběhla do obce.

Společnost jejímž dlouholetým ředitelem byl heřmanoměstecký hrabě Kinský sestávala se z šlechticů, kteří skládali jakýsi paušál ročně prý 1.000 zlatých, z kterýchto peněz se vydržovali psi ku štvání, osoby k nim a platili škody při štvání. Jeleni se chovali v dvakačovické oboře. Jelen neb laň se pouštěli u tribuny na pardubickém závodišti, neb u dubanské váhy. Vypuštěné zvíře dalo se během do polí a když bylo téměř z dohledu, přivedeni na stopu psi, jichž bylo asi padesát, ti se dali po stopě a šlechta přes všechno pole za nimi. Hony pořádány vždy na podzim, aby se udělalo co nejméně škody. Za škody platili buď roční paušál pro vesnici asi 200 zlatých a nebo, když vesnice nepřipustila paušál, platilo se za každou šlápotu přejetou po zasetém poli 2 krejčary (4 haléřů).

Štvaný jelen neb laň při dohánění zaběhl kam se někdy dalo. Do stodoly, do rybníka a i jinam.

Tak chytli jelena u Štěpánka Ant. v čp. 48 na dvorku, do čp. 4 Frant. Kábela vida otevřený mlátek vběhl do něj, majitel nemeškal, přivřel vrata a jelena šlechtě oznámil, že jest u něho ve stodůlce, což mu vyneslo 25 zlatých. Ředitelství hned na místě totiž vždy odměňovali ty, kteří se postarali o štvané zvíře takovýmto způsobem a potom jej odvezli. Dále chytla se laň ve Svodnicích v čp. 47. Jednou zaběhl jelen do mlýnice, ale vyběhl zase ven. Při štvání se také uvelebil v prostřed rybníka a nechtěl ven. Byla slíbena za chycení, tak Kábele František hodil jelenu provaz na rohy a tak jej dostali ven. Vyneslo mu to opět 30 zlatých.

Větší příhoda se udála na podzim v roce 1901 když štvaný jelen skočil do rybníka, který byl v těch místech už velmi zabahněn uvízl v blátě a byl psy uštván. Lidí se seběhlo ihned jako vždy velké množství a ochotně hned jelena tahali mrtvého z rybníka. Byl to zvláště Nepovím František, Nepovím Antonín, Nepovím František (Jan), Rudolf Tamchyna a Jan Tamchyna. Velká podívaná, která se přitom naskytlá šlechtě a nescházelo při tom komických výjevů při tahání jelena z rybníka, byla odměněna tím, že byl jelen dán těm, kteří se zasloužili o jeho vytažení. Jakmile hrabě Kinský řek! jelen je váš za ono vytažení, nastala radost a jelen se dotáhl do stodoly v čp. 72 u Chvojků a tam stažen a mezi sebou rozdělen.

Vznikla z toho i posměšná písnička a místu ve vesnici se do dneška říká na „Jelením.“

Píseň:

- 1.) Zima bylo vítr foukal,
v rybníce se jelen koupal
a to vám byl frc frc legrace
a samá švanda a to vám byl
frc frc legrace.
- 2.) Jak to ševci uslyšeli
hned verpánek odhodili
a to vám byl frc frc legrace
a samá švanda a to vám byl
frc frc legrace.
- 3.) Švec Tamchyna hodně spěchal
až tam obě boty nechal
A hned vařili laň laň paznehty
a zadní kýtu, hned vařili laň
laň paznehty.

- 4.) Tamchynka mu nadávala ó ty hloupý muži,
nedostaneš z toho jelena ani pouhou kůži.
Hned vařili zas čaj, rum
čokoládu, černou kávu,
hned vařili čaj, rum, čokoládu.

Jelen byl rozdělen, účastníci byli čtyři ševci, proto o nich v písničce zmínka a zůstaly pěkné parohy. Tamchyna Rudolf, který jako švec jelena nejvíc tahal a o tento podnik se nejvíce zasloužil, rozhodl dáti parohy svojemu bratru Františkovi, který učiteloval v Městci Heřmanově. Matka jmenovaného Marie Tamchynová zabalila parohy do plachty trávnice a nesla je do Městce. Jde okolo zámku, lokaj ve vratech se dívá a vidí jelení parohy koukají z plachty. Zastaví ji a myslí, že jsou to parohy nějakým špatným způsobem získané, vede celou ustrašenou stařenku do zámku, kde samotnému hraběti Kinskému vypráví jakým způsobem k parohům přišla. Vše se schodovalo, neboť hrabě byl přítomen oné štvaniči, byla matka Tamchynová ze zámku propuštěna, s tím, aby parohy donesla svému synu, který je drží co památku ještě dodnes na slávu zašlou parforsních honů.

Neutěšené poměry po válce v roce 1866 a zvláště v zemědělství daly vznik myšlenky odstěhování do Ruska, kde vláda ruská přistěhovalectví podporovala a dávala kolonistům pozemky k zakládání osad. To se dělo v ruském Volyňsku v různých místech na Ukrajině a na Krymu. Tak byly založeny celé české vesnice na Volyňsku, kde se také pisatel při postupu Rakouska ve válce 1914 – 18 s Čechy u města Lucku sešel.

Východní Čechy byly zachváceny horečkou vystěhovaleckou a také z naší obce se do Ruska vystěhoval Balada Matěj s rodinou a Kravka Václav se ženou. Byli usazeni ve Volyňské gubernii. Kravka Václav se brzy z Ruska vrátil na malém vozíku do něhož měl zapraženo pár malých polských koníků. Také potomci Balady Matěje se vrátili do své domoviny a sice tak, že při ústupu ruského vojska v letech první světové války se stáhli do vnitra Ruska a potom s našimi ruskými legiemi přijeli do Čech přes Vladivostok a usadili se v Praze. Do obce se také podívali, neboť žádali o vydání domovských listů. Byla to Baladová a její dva synové. V pozdějších letech se na své pouti světem usadil v Rusku Kalina Leopold, krejčí v Petrohradě, kde nabyl zvučného jména a dobré firmy závodu krejčovského. Byl jeho závod vyhledán přední aristokracií ruskou a dobyt značného jmění. I sám první prezident naší republiky Tomáš G. Masaryk měl dobré styky s Kalinou a byl jim i náš odboj v první světové válce podporován.

Také Jaroslav Křivka, kterého osud zavál co zajatce do Petrohradu, byl jim přijat a podpořen. Bohužel po říjnové ruské revoluci musel z Ruska uprchnouti a tak přišel o své nabyté jmění. Nyní jest někde usazen ve Francii, snad prý v Paříži.

Rozmachem v zemědělství a průmyslu v Severní Americe ke konci 19. století vznikla vystěhovalecká vlna do této země, která měla i v naší obci odezvu. Honbě za dolarem a blahobytem v pohádkové zemi, jak šly o Americe zprávy, byli zúčastni a do Ameriky se vystěhovali: první Pardus Václav z čp. 37, Tichý Vincenc se ženou a jedním děckem, Josef Sedlák, Kalina Václav, krejčí, jeho sestra Marie, Schejbalová, Balada František, Chlumecký František, Nepovím Antonín se ženou a dvěma dětmi, Pavlíček Josef, krejčí odstěhoval se do Francie a byl nějakou dobu v Paříži, potom se usídlil v Londýně a naposled byly o něm zprávy, že bydlí v Novém Yorku v Severní Americe.

Před 80 ti a 50 lety byly také děti ve stáří 10 až 12 let dávány na „Handl“ do Vídně nebo do některých míst s německým nářečím, aby se jeden naučil německy a druhý zase česky.

Po vyučení některému řemeslu chodili tovaryši na zkušenou do světa. Do Vídně, do Prahy, do Brna a i jinam. Do Prahy a do Vídně se zvláště tak asi před 70 až 80 lety chodilo do učení. Byl v okolí jakýsi dohazovač živnosti a řemesel, kterému dávali rodiče svoje hochy do svěřenství a ten je umístil v některých živnostech v Praze, ale zvláště ve Vídni. Do těchto měst se chodilo ještě pěšky a tak malí 12 ti letí poutníčkové šli s několika krejčary a ranečkem buchet do světa. Přicházeli po vyučení do obce, aby vedli zde řemesla dále. A není možno nezpomenouti Josefa Hromádku, tohoto veterána práce, který od svých dvanácti let jsa v učení a potom v práci pracoval plných 78 roku jako mistr obuvnický a stár jsa 90 roků nejednou vzpomínkou přispěl k napsání této knížky vzpomínek.

Jedno zajímavé přátelství to jest dvě manželství jest nutno poznamenati. Kravka Václav oženil se s Heřmanovou Barborou. Heřman Jan se oženil s Marií Kravkovou.

Marie Kravková byla Václava Kravky sestra, tudíž byl Jan Heřman, Václava Kravky švagr.

Heřmanová Barbora byla ale Jana Heřmana matka, a byl tudíž Václav Kravka zase Jana Heřmana nevlastním otcem a zároveň švagrem. Marie Kravková byla provdaná Heřmanová, byla sestrou Václava Kravky, tudíž mu říkala bratře, ale když si vzal bratr jejího muže matku Heřmanovou Barboru stávali se oba její rodiče a zároveň bratr a švagrová. Heřman Jan s manželkou Marií rozenou Kravková měl dívky. A ty zase měli říkati manželům Kravkovým dědečku a babičku a zároveň strýčku a tetičku. Tyto dívky byly zase vnuci a zároveň synovci a neteře. Teď už dost a až milý čtenáři budeš čísti tyto řádky vezmi pero a papír a pokus se toto přátelství správně rozluštit. Já už bych se poplet.

Pověsti, pověry a zvyky

Tak jako po vši vlasti České, ve všech městech i dědinách byly zachovávány různé zvyky i obyčeje, jsou i do dnešní doby zachovány pověry a různé pověsti. Pověsti ty se týkají o vzniku různých míst a názvů a jsou i též jako

pověst patřící k některému popisnému číslu. I místní obec má několik pověstí z nichž jedna s chmurným konce se víže ku statku čp. 3.

V tomto statku ku konci 18. století obýval selský rod Černých. Pověst o jednom šla, že byl velmi dobrý hospodář a měl rád zvláště pěkné koně. Staré pověsti v této době tvrdily, že když by dal sežrali do ovsu koňům palec z nohy oběšeného, budou koně pěkně vypadati, budou tlustí, bujni a nebudou nikdy stonati. Myšlenka ta mu stále ležela v hlavě a když v Chrudimi na místě popravním „na Stínadlech“ byl pro zločin popraven muž oběšením, umínil si, že půjde v noci pod šibenici, neboť popravení byli pro postrach ponechání vždy nějakou dobu viseti na šibenici a že oběšenému palce uřízne. Měl z tohoto odhodlání strach i přemlouval čeledína, aby šel s ním. Tento ze začátku s ním nechtěl jíti, ale za poskytnutých několik zlatých vypravili se v noci po cestě ku Chrudimi. Za vesnicí napadl čeledína strach a vrátil sedláku peníze odmítl s ním dále jíti. Černý se dlouho rozpakoval zda má jíti dále, až si řekl, že oběšený nemůže již ničeho dělati, vypravil se ku „Stínadlům.“ Strachy mu sice zuby drkotaly, ale přece oběšenému palce u nohou uřízl. V tomto okamžiku se oběšený od šibenice oddělil, skočil Černému na záda, chytl se ho kolem krku řka, že jej musí sebou vzít do Dřenic na statek. Sedlák klopýtal s oběšeným na zádech cestou ku Dřenicím. Černý jej cestou prosil, aby se jej pustil a vrátil se na svá místa. Až po příslibu, že do roku sejde takovou smrti jako on, oběšený se sedláka pustil a zmizel. Jmenovaný přišel domů celý spocený a hlavu celou šedivou.

Od této chvíle byl celý čas smutný a prodléval sám v ústraní mysle stále na příslib, který dal oběšenému. Jednou večer při krmení koní, zjevila se mu v okně malá trpasličí postava zabubnovala na sklo se slovy: „Pamatuj na slib sedláče“ a zmizela. Sedlák celý poděšený utekl z mašale.

Za nedlouho po tomto zjevení vyzval sedlák Černý svoji ženu, aby s ním šla do kostela v Třebosicích, že půjde ku svatě zpovědi. Manželka dělala námitky, že má dosti práce, že půjdou jindy a když sedlák nepřestal naléhati, ustrojila se a šla. Šli podle potoka do Třebosic, protože tam měl Černý svoje pole a na louce za splávkem sedlák svoji ženu zabil. Ještě ji prý vrazil do krku šípkový prut. Přišel domů a sám se prý ke všemu přiznal.

Přijeli pro něho v černém voze, sedlák je očekával ustrojen v černém svátkovém šatě a zpívaje si nábožné písničky. Byl odsouzen k trestu smrti a popraven na šibenici. Tak prý se vyplnil příslib, který dal sedlák Černý oběšenému. Bylo prý v obci dlouho smutno a ženy a děti se bály večer a v noci vycházeti z domu.

Jindy se zase v obci oběsil nějaký podruh jménem Šenk. Farář Třebosicích odmítl pochovat sebevraha na místním hřbitově a žena nevěděla, co s ním má dělati. Pochovati jej musela a svoje pole neb zahrádku neměla. Lidé hlídali svoje zahrady a až prý jmenované se podařilo po několika dnech pochovati manžela na panském poli u Medlešic. Poli tomu se doposud „na Šenkovým“ říká.

Také o zakopaném pokladu na zahradě při čp. 11 jest uchovaná pověst. Z doby války 30 leté byl ubytován v čp. 11 štáb jakéhosi oddílu neb pluku císařských vojsk. Měli sebou pokladnu a měl se vypláceti vojsku žold. Hlídky, které projížděly po okolí náhle přijely se zprávou, že se blíží švédské vojsko. Vše se připravovalo k boji a aby pokladna nepadla do nepřátelských rukou, byla nenápadně na zahradě na rychlo zakopána a že bude po boji opět vyzvednuta. Při srážce byli císařští poraženi a ti důstojníci, kteří peníze zakopali, prý padli. Jiná verze zase praví, že to bylo naopak, že Švédové na zahradě peníze zakopali a byvše poraženi a pronásledováni, do Dřenic více nepřišli a tak peníze prý jsou určitě u čp. 11 někde zakopány a čekají na pouhou náhodu, aby byly objeveny.

Pověr bylo v lidu dosti věreno a zvláště silně bylo věreno na vodníka neboli hastrmana. U rybníka Nadýmače a Hlubokého byly sádka a čp. 21 bydlel sádecký. Tam prý chodíval vždy hastrman na besedu večer nebo do sousedního panského mlýna. Někdy se také zjevoval na hrázi rybníka Velkého Dřenicického. Lidé v něho pevně věřili a tvrdili, že v čp. 12 chalupník Zabýhal jej užíval proměněného v koně. A jako vždy bylo mu omylem podáno vody a kuň zmizel tůni rybníka Nadýmače vedle mlýna.

Světýlka a ohniví muži chodili po lukách, na Oboře, na Bahýnku a pod Borcky a není tomu ani mnoho let, co se staří vesničané zapřísahali, že světýlka viděli a nebo dokonce, že s nimi měli jakýsi styk.

Nemoce se zažehnávaly a mělo-li to účinkovati, muselo třeba při umývání těla nemocného býti použito tří lžic svěcené vody a po umytí muselo být naměřeno lžic čtyř.

Při tom se mumlalo vždy nějaké říkání. Zažehnávalo se nátha, ouroky, urknutí, když seděla noční můra, růže a jiné věci. Též zvedání mandlí bylo hodně užíváno. Ve vesnici bylo několik babek, které vždy byly ochotni zažehnati nějakou tu nemoc. I dobytek se zažehnával, na pole se chodilo s kořením a kravám se ještě do dnešního dne chodí 30. dubna na trochu zelené trávy, aby prý hodně dojily.

Ze starých zvyků se každoročně pálivají 30. dubna čarodějnice.

Do nedávna se chodilo na modlení ku kapliče neb ku sv. Janu uprostřed vsi. Pobožnosti ty se konaly vždy v měsíci květnu. Uprostřed vsi v dřívějších dobách předříkával u sv. Jana Nepomuckého Jan Štěpánek z čp. 68 a potom Jan Skála. U kapličky, která je též zasvěcena sv. Janu Nepomuckému, vedla obřady při večerním modlení rodina Lišňovských z Hráze.

Na Hrázi bydlel v čp. 62 Mikulecký Josef, který měl přezdívku Šimon z Hráze. Zaměstnáním domkář a dělník, vedlejší zaměstnání bylo při svatbách dělati družbu. Ustrojen přesně jak Kecal z Prodané nevěsty chodíval, na všechny lepší svatby v okolí. Účast jeho se zadávala vždy hodně předem a on už určoval pořadí svateb. Bez něho se žádná lepší svatba neobešla. Ustrojen do jakéhosi fraku, klobouk půlcyklindr s pentlemi, nezbytný deštník a boty shrnovačky. Když měl „mušku“ udržoval veselí třeba po tři dny. Plno vinší, říkanek, deklamací a žertů, tak o něm šla pověst po celém okolí. Rád si i doma „polkl“ čistou a i rád si na panském zapytlačil. Poslední jeho účast na svatbě byla ve mlýně čp. 22, když mlynář Starý Fr. vdával dceru za p. Nováka za Šiškovice.

Místním zvykem bylo až do let 1890 pořádání obecních sýpek, to jest uzavírání obecních účtů. Původ tohoto zvyku bylo při uzavírání účtů při kontribučním fondu ve Dřenicích, který v obci stával a ten se přenesl asi na účty i obecní. Po skončení roku sešel se obecní výbor, který se ve schůzi usnesl, že o svém hospodaření v obci přednese občanům vyúčtování. Usnešeno, kdy se bude sýpka odbývat a v které hospodě. Řezník zvláště Jan Šíp obstaral kozu na guláš, telecí i kousek vepřového a usnešeno vyvaliti vědro piva. Některý člen výboru se nabídl, že obejde občany sousedy a pozve k účasti. Velmi rád tuto funkci zastával František Horník. Přišel k navrženému k pozvání na účasti oslovil jej: „Pan starosta i páni výborové Vás zvou k účasti na sýpce toho dne odbývané, kde bude Vám sděleno o hospodaření v obci.“ Při tom ovšem sdělil, že bude vědro piva, třeba i více, že bude guláš, že ten i ten soused přijde a že jistě i on přijde, neboť jest sousedem váženým a že jest i na něho určitě počítáno. Většinou po takovémto laskavém pozvání žádný nechyběl. Sýpka se odbývala vždy v sobotu a většinou trvala i celou neděli.

Bylo při tom řeči i různých přípitků, ale i udělaly se i dobré věci. Přetřásaly věci politické, národní a hospodářské, schválily se obecní účty a při tom se dělaly plány do budoucnosti. Tak se také stalo, že obec stavěla, jedna z prvních, silnice na vše strany. Vždy sýpky, nebo jak říkali sousedi sejkky dobře dopadly, hospodařilo se velmi dobře a jistě by to bylo lepší než nynější politická nevraživost při obecních sezeních a schůzích.

Také návštěvy u kamen mezi sousedy byly více pořádány, a tak při večerní hodině na pecince u kamen se vyprávěly příhody a pověry i jiné zvyky.

Tak u mého dědečka Antonína Slejšky, scházivali se švagři, kmotři a jiní příbuzní, stejně celá vesnice byla sešvagřena a kmotrovstvím posloužil jeden druhému velmi část, byloť všude hodně dětí.

Sloužil Slejška Antonín 12 roků v Itálii pod Radeckým, přišel gardista z roku 1848 krejčí Nežádal, řezník švagr Tamchyna, který když mluvil vyrážel nejdříve hlásku „eh“ tak říkali „strejc eh“ nebo „sakrajenskéj“, proto že měl pořád setsakrajenská duše v každé větě a přišel polír Vajsochr a jiní. Nejdříve se složili do lahvičky na žitnou od žida Sandra a potom už byli v proudu. Slejška střílel Taliány, Nežádal táhl na Prahu, Tamchyna dělal po celém okolí ty nejlepší jitničky a tlačanky. Poslali si ještě jednou k Sandrovům a byl hovor a škádlení jeden druhého po celý večer. Někdy byla i hádka, ale příští večer byli sousedé pohromadě zase. A zase byla vojna, Radecký, Benedek, také i Babinský, zloději a jiné věci. Byly tyto večery jistě důkazem sousedské pospolitosti, které je nyní více třeba.

Do hospod se chodilo málo, více se chodilo k židu Sandrovi, Traubovi a potom k Pickovi na čistou kořalku. Pití kořalky bylo hodně rozšířeno, bylat' dřenicíká kořalka daleko široko známá. Až teprve už po světové válce v roce 1914 - 1918 omezilo se pití lihovin na velmi malou míru.

Jedním zvykem bylo také strojení se za maškary o masopustním úterý. Medvěd obalený hrachovinou a žid nesměli při žádné maškarě scházeti a hospodyně čihaly, aby si mohly kousek hrachoviny z medvěda utrhnouti a dáti pod husu, když na vejcích seděla, aby se prý housata dobře vedly. Po staveních jim dávali koblihy, smažky po starodávnu řečené, peníze i pečené maso. Tři neb čtyři muzikanti při tom vyhrávali, kluků plno, smíchu a veselí a večer se vždy v některé hospodě ukončil tanečním pořadem. Tento zvyk se udržel až do roku asi 1910 a jest nyní nahražen spolkovými maškarními merendami, které se ale odbývají pouze v hostinských místnostech.

Místní pouť jest odbývána vždy v neděli po svátku Proměnění Páně v měsíci srpnu. Drží se společně s poutí chrudimskou.

Rušnější veselí bývá o posvícení, jež slaví vždy první neděli v měsíci září. Té doby bývá trochu po polní práci a tak se drželo posvícení třeba i pět dnů. V sobotu se začalo, neboť přišel vždy některý známý nebo příbuzný, v neděli, v pondělí se šlo na zlatou do hostince a v úterý se ještě zakončovalo posvícení sousedskou tancovačkou. I ve středu ještě večer některý opozdivší se návštěvník loučil s rodnou vesnicí se slibem o příštím posvícení na shledanou.

Zvláště o posvícení, o poutě a jiných svátcích v dobách dřívějších vždy v sobotu se ozval tesklivý hlas kolovrátku nebo-li flašinetu, jímž si místní chudí, spoléhající se na dobročinnost hospodyň, chtěli také trochu zpříjemnit tyto svátky. A hospodyně majíce napečeno koláčů a buchet obdarovávaly tyto muzikanty a při tom se i vždy v síni neb sednici vesele proskočily. A děti jako vždy všude. Chodili a vyhrávali flašinetáři Vavruška František, Brabenec, Voženílek František, který prozpěvoval o Blatském jarmarku a při každém verši zabručel „Tydrydry umpapa.“ Přeskočil-li mu kolovrátek a v něm to zakvičelo vždy pohotově zaspíval „Hábrlíky hábrlíky regešan regešan.“ Až mu to vyneslo přezdívku Voženílek Umpapa. Poslední z místních kolovrátkářů, který vyhrával byl Kravka Václav, který když hrával a maje sebou svoji ženu ta spívala. Byli povětšinou staří vojenští vysloužilci jako Voženílek a Kravka, kteří chodili v uniformě na prsou válečné medaile z války z roku 1866 a i roků dřívějších.

Jest též nutno se zmíniti v té době o občanu dřenicím Blažkovi, který tak velmi rychle chodil, že prý koně museli vedle něho klusati. Chodil do Chrudimě i do Pardubic a vracíval se vždy v čase polovičním, než přicházivali normální lidé což mu vyneslo přezdívku „Laufr Blažek.“ Také prý chodíval rodině Jerusálemové každý den do Chrudimě pro čerstvé pečivo a byl vždy za slabou hodinu zpět ačkoliv cesta měří 10 km.

Mnoho by se ještě nechalo napsati o místních lidech, kteréžto jako zvláštní figurky místní vesnice jsou zvláště v paměti jako jedinečná kuriozita. Jsou zvláště Andrlé Alois, Flegr Josef, obrovitá postava obecního strážníka Hamáka , slovenského dráteníka Jakuba Gálíka, který od svého mládí asi od 14 roků se pohyboval v naší obci, jehož druhý domov byl v hostinci čp. 32 u Lišků. A když zemřel ve stáří 72 let v Čepí bylo mu mnoho občanů na poslední pouti a Liška Josef jemu postavil pěkný pomníček v místě posledního odpočinku na hřbitově v Jezbořicích. Mnoho ještě místních příhod, zážitků v obci i veselých žertů bylo, které by daly jistě novou pěknou knihu, kde byl ještě zkreslit život a sousedství v obci, která by byla cenným dokladem k posouzení dřívějšího života

a nynějšího. Snad se ještě nechá něco podchytiti o životě spolkovém, které bude uvedeno na pozdějších stránkách této knížky, ale je toho stále ještě málo.

Šířeji by se ještě nechaly vypsati místní zvyky, které jsou také i zvyky i celého východočeského kraje.

Tak stavění staročeských májí zvyk to po všechny slaven v obci pěkným způsobem. Nyní tento zvyk pořádají povětšinou místní spolky. Dříve to byla Národní jednota Severočeská, potom Národní matice a Sokol. Opatření pěkných májek to jest břízek a jednoho pěkného smrku vysokého nejméně 20 metrů děje se u některého lesního revíru v okolí. V sobotu večer mládenci staví dívkám za doprovodu hudby před dům máje a v neděli odpoledne je s hudbou zase kácí. Pěkný smrk, který je postaven před hostincem, kde jest pořádána taneční veselice, ukončí o půlnoci ve veřejné dražbě svoje májové poslání.

Tricátý duben, užívání zvyků pálení čarodějnic, bylo v obci prováděno od nepaměti. Stará košťata namazaná mazadlem na vozy, obalená slaměnými povříslý a politá petrolejem a olejem v rukou mládeže za večerní tmy dávají zapálené reje svatojanských mušek ze zkazek, pohádek a pověstí. A vrcholem toho vždy plál jeden nebo dva sudy na dlouhých bidlech upevněné, naplněné spoustou hořlavých látek.

V poslední době po zvyků pardubických občanů pálení čarodějnic na Kunětické Hoře, uvedl Slejška Čeněk též tento zvyk do obce, totiž strojení čarodějnice, baby ze slámy a šatů při čemž místní občané a děti velmi ochotně a radostně pomáhají. Neschází ani celá kapela dřenicových muzikantů, průvod, hranice, řeči, jásot a zpěv při ukončení měsíce dubna.

Na svatého Matěje chodí hospodáři klepati stromy, aby hojnost bylo ovoce, říkajíc stará česká pořekadla, na velký pátek časně ráno chodí se před východem slunce, modliti na zahrady a tak také vykonávají občané májové pobožnosti. Žel, že některých zvyků valem ubývá a ještě je užívají staří obyvatelé obce, kteří si ještě potrpí na některé zvyky a zkazky.

O počasí jest také užíváno některých zjevů přírodních, dle kterých místní zemědělci předpovídali počasí na jeden i více dnů. Když Železné hory nad Vápenným Podolem s Bučinou začínají nabývatí modré až fialové barvy k večeru, lze očekávatí změnu počasí a nejbližší dešť. Říká se: „Hory jdou do kraje – jdou na noc do kraje“ bude pršet neboť se zdají velmi blízko vzdáleni. Obyčejně pršívá. Jsou-li ale zasmušeny, dává to předzvěst dobrého počasí. Je-li vybráno nad Bučinou, říkávali v zimě vesničané: „Od Dunaje svítá, zima bude bita“ a také se stávala obleva. Byly-li odpoledne viděti Krkonoše v zeleném obzoru, byla vždy velká, naděje na brzké mrazy. Ve večerních hodinách letních byl také někdy cítit petrolejový zápach ze závod Fantových, neb zápach z Franckových továrem na kávové náhražky a přicházela změna vždy v počasí. Většinou deště. Dle hučení vlaku projíždějících nedaleko z Pardubic na Havlíčkův Brod možno usouditi také počasí na 24 hodin předem.

V čp. 78 potila se kamenná dlažba, která také dávala předzvěst deště. Staří hospodáři velmi dbali těchto přírodních zjevů, dle nich se řídili a dle těchto zjevů řídili také své polní, zvláště žňové práce. A povětšinou nezklamaly. Nyní velmi cenné hlášení nám dává meteorologický ústav a jsou to hlášení, dle kterých se mohou zemědělci řídití téměř na 100 %.

Někdy se také stávalo některým občanům, že v podzimních mlhách neb když napad čerstvý sníh ve večerních hodinách, zbloudili z cesty, pochodili si hodinu, někdy i více kol vesnice, až narazili na první stavení.

Úsudek starých byl: „Přešel bludný kořen“ a to pak prý musí chvíli blouditi. Ukončuji tuto kapitolu, v které by se dalo ještě více a více i mnoho věcí zajímavých napsati. Snad se ještě tato část později více rozvede.

Základ staveb v obci a majitelé domů

Tak jako v době předhistorické, kde první lidé usazovali se blízko vody, tak i v pozdější době zakládali sobě naši předchůdci svoje usedlosti tak, aby neměli daleko k vodě. Proto také počátek založení tvrze, jak je podotknuto, asi ve 14. století jeví se v obci asi v místech, kde stojí čp. 1 a 2. Lze souditi také to, že v místech těch tvoří potok Bylanka mírný zákrut a malá stráž se zdvihá k čp. 1 a ještě více k čp. 2. Také asi v těchto místech, kde stojí popisné číslo domovní 92 a dům čp. 2, stála asi původní tvrz. Je to také jasno z toho, že číslování domů vychází z těchto míst. Možno také namítnouti, proč právě se na tomto místě, na dvou selských usedlostech, mělo nacházeti vladycké sídlo. Z pozdějších dat je zjevno, že čp. 3 byl asi největší selský statek v obci, a vždy se uchovala, jak všude ve vedlejších obcích jest patno, největší selský grunt neb dvůr na svém původním místě. Lze předpokládati, že původní tvrz byla rozdělena a tak vznikly dvě menší usedlosti a statek čp. 3 vynikl. Také u čp. 1 bylo na straně jižní více místa, kamž asi nesahala původní tvrz, nýbrž dle terénu měla před stavbou volné prostranství, kde teprve až po roce 1800 bylo postaveno čp. 68. Na straně zase za čp. 2 a kde nyní stojí čp. 92, vypadá to jako kdyby stráž u vody potoka byla udělána strmější.

Další stavby se vyvíjely tak, jak to ukazovala nejpříznivější poloha území. Založeno čp. 3, 4 a potom několik chalup podle tak zvané návse na straně východní s okny k západu, čili k cestě neb doprostřed vsi. Ves se rozšiřovala podle cest a to podle cesty, která byla hlavní, to jest cesta ku Chrudimi. Tak na rozcestí cest do Chrudimi, Medlešic a cesty jako hlavní ku tvrzi Morašické postavena krčma čp. 14, která se již roku 1541 datuje. Také mlýn čp. 22 jest z té doby, oboje postaveno vrchností. Od čp. 14 postavena chalupa čp. 15, statek čp. 16 a chalupa čp. 17. Číslo 18, jinak chalupa v „Třídni“ na Hrázi byla asi postavena od majitelů panství, aby byl v ní dohled nad panskými rybníky a při ní postaven domek čp. 19. Jiné vysvětlení tady není, neboť žádný by tak daleko ode vsi nestavěl. Potom bylo pokračováno u mlýna a první postavena chalupa čp. 20 a 21, což potom sloužily za pobyt vrchnostenským sádeckým, neboť byly u těchto domků sádka na kapry. Stavby potom pokračovaly zpět podél cesty chrudimské dále

chalupou čp. 27 za potokem Bylankou a směřovaly další stavby podél cesty a návse ku původnímu prvnímu staveništi, to jest tvrzi neb potomním selským gruntům čp. 1 a 2.

V roce 1560 se v obci připomíná 11 usedlíků, jak dříve uvedeno.

V josefinském katastru z roku 1785 jest už v obci 39 čísel, která jsou stále rozšiřována.

Selská stavení některá do nedávna ještě zachovaná se stavěla celá ze dřeva a stodoly a chlévy byly rovněž dřevěné. Statek čp. 16, který se nejdéle zachoval, bylo domovní stavení, v vpředu jedna velká světnice, prostranná síň, dvě komory a zvlášť byl ještě u tohoto domu, ale v celku pěkný špýchar. Ze síně do jedné místnosti byla pec a na ní kamna. Chlívky a stodola, ta byla zvlášť, totiž stodola i chlív. Lomenice pěkně vyřezávané. Byl to jeden pěkný statek a bylo u toho hodně polí. Velký sklep.

Výměnky byly buď pohromadě a nebo při dvoře zvlášť postaveny jako je to u statku čp. 3 a u chalupy čp. 27. Byl to menší domek s jednou nebo dvěma světničkami, jež užívali hospodáři na odpočinku, když předali svoji usedlost dětem.

Střechy byly kryty doškami nebo šindelem.

Chalupa čp. 51 byla od silnice chrudimské a ze dvora statku čp. 16 obehnaná vysokým, přes dva metry zděným plotem, stavěným z opuky. Do dnešního dne jest polovice plotu zachována.

Menší domky panské (dominikální) byly malé s malým dvorkem a malou zahrádkou. Bydleli v nich dělníci a podruzi. Byla na zámku medlešickém zachována stará mapa Dřenic, kde jasně byla zaznamenána čp. selská (rustikální) a domky dominikální (panské). Ve dnech po 5. květnu 1945 se ztratila i s jinými archiváliemi.

Pastouška neboli obecní domek, který asi v roce 18... vyhořel se přenesla na domek čp. 83, který dříve býval kontribučenským špýcharem.

Majitelé usedlostí se dosti rychle za sebou střídali, takže žádný rod není dlouho na jedné usedlosti. Jsou více jména některá, která se vyskytovala před 200 roky, ale tyto rodiny obývají jiné domy a neb jsou v nájmu. Z bývalých selských rodů, které jsou zaznamenány v roce 1654 neb v roce 1732 nesedí na svém gruntě žádný.

Z roku 1654 jest zaznamenán na chalupě čp. 12 Kulhánek Bartoloměj a v dnešní době jsou v obci dvě rodiny Kulhánkovy. V roce 1732 a v letech pozdějších byla v obci rozmnožena rodina Mikuleckých jako vlastníci statků čp. 9 a čp. 16 i jako vlastníci jiných domků jak na jiné straně tohoto zápisu uvedeno bude. Nyní jest v obci pouze jedna rodina Mikuleckých v čp. 71. Jiný rod jest rod Voženílků, který vlastní statek číslo jedna a jehož potomci jsou nyní hostinský Voženílek Jindřich a Voženílek Josef čp. 83.

Těž rodina Nepovímových jest ještě v obci a zdá se, že jsou též potomci rodu Nepovímů z roku 1732.

Z rodu Fleglů bohatého kdys selského rodu ve Dřenicích bydlí v Třibřichách na Habeši Josef a Antonín Flegl nyní psaný Flegr jako přímí potomci toho rodu, kteří ještě do nedávna bydleli v Dřenicích.

Jedním z velmi rozšířeného rodu v obci jest rod Tamchynů. Jest domněnka, že pocházejí z rytířského rodu Tamchynů z Doubravice u Rychnova nad Kněžnou, jež se znamenají už v 15. století. (V erbu půl parohatého jelena). Byl tento rod dosti rozvětven ve východních Čechách. Majít náhrobní desky v kostelích Vysoký Újezd u Opočna, v Rychnově nad Kněžnou, v Meziříčí u Opočna a v Bílém Újezdě u Dobrušky.

Také na tvrzi v Dubanech seděl Vojtěch Tamchyna, který zboží toto koupil od Kateřiny z Božejova ve středu po sv. Trojici za 850 kop gr. v roce 1558. Po Vojtěchovi zůstal syn Jan jehož poručníci byli strýci Tamchynové z Doubravice. Také na tvrzi Lipce v okrese nasavrckém vládl rod Tamchynů z Doubravice v 15. století. 1513 prodal Václav Tamchyna tvrz Lipku.

Tak také v pozůstalosti po Petru Bořkovi ze Zábědovic jest zmíněno, že dluhoval panu Venkovi Tamchynovi 2075 kop gr. a panu Václavu Tamchynovi 130 kop gr. Dluh 2.075 kop ukazuje, že pan Venk Tamchyna byl dosti bohatý pán. Dalo by se najít více zpráv o tomto rodu, ale to patří více rodině Tamchynů.

Další zprávy jsou když Jan Josef svob. pán z Vernierů prodal panskou krčmu 1. dubna 1757 Františku Tamchynovi ze Dřenic, jehož potomci dodnes v obci žijí. Bylo by dobře podrobiti tento rod dobrému historickému studiu, aby se našel základ tohoto rodu.

Nejstarším majitelem v obci jest rod Tamchynů čp. 3. Rod tento jest z větve jiné z Pardubska, kteří prý mají základ blíže k původnímu sídlu Tamchynů z Doubravice. Jsou zaznamenáni na statku čp. 3 v roce 1818. Jsou tudíž vlastníkem na jednom selském statku téměř sto třicet let, což je v místě vzácnost, nebo jiní vlastníci a jiné rody se do obce přistěhovali z jiných obcí. Není o ve vesnici jako v jiných místech, kde některý rod sedí na jednom gruntě třeba více než 300 až 400 roků. Není také divů, neboť obec naše, která byla uprostřed rytířských sídel – jejichž dvory sahaly do samé vesnice, neměla co se týče poddanství a robot jistě růžích ustláno a tak se vlastníci i rody rychle za sebou měnili.

Tak v roce 1560 jsou v obci usedlíci: 1. Kateřina Machková, 2. Viktorin, 3. Jíra Šavrda, 4. Jan Prokopů, 5. Šimon krčmář, 6. Jan Kautský, 7. Martin Skalický, 8. Jerek, 9. Salomena Vašková, 10. Martin Havlas. Také roku 1580 se uvádí ve Dřenicích soused Matěj Pleskot.

Majitelé usedlostí neb domků pokud záznamy jsou, to jest datum převzetí neb rok, v kterém usedlost vlastnili.

Čp. 1.	Skalický Václav	1654
	Voženílek Jan	19.12.1732
	Voženílek Jakub	30.11.1780
	Voženílek Václav a Kateřina	

	Sedlák Jan a Anna	
	Štěpánek František a Anna	19.7.1879
	Štěpánek Rudolf a Filomena	8.2.1895
	Štěpánek Rudolf a po 1/6 dětem	
	Františku, Anně, Stanislavu, Josefu, Blance a Rudolfu	2.12.1908
	Marešová Anna	6.9.1922
Čp. 2	Krejčů Mikuláš	1654
	Matyáš Jakub	do r. 1732
	Matyáš Filip	19.12.1732
	Janda Václav	do r. 1740
	Černý Jan	20.6.1740
	Pospíšil Matěj	12.5.1749
	Kopecký Jan	
	Kaňka Václav	1780
	Kaňka František	23.6.1785
	Prorok Matěj a Magdalena	
	Voltr Václav a Kateřina	20.1.1857
	Voltrová Kateřina – druhou pol.	19.2.1876
	Stará Emilie	2.1.1906
	Starý František	19.12.1908
	Starý František a Františka	27.2.1909
	Starý Václav a Marie	1.1.1944
Čp. 3	Sedláček Jan	1654
	Černý Jakub	29.12.1732
	Černý František	1780
	Kořínek Jakub a Magdalena	
	Tamchyna Josef a Anna	1818
	Tamchyna Václav a Anna	
	Tamchyna Josef a Anna	
	Tamchyna Antonín a Kateřina	12.8.1876
	Tamchynová Kateřina	16.8.1897
	Tamchyna František a Marie	4.3.1914
	Tamchynová Marie 1/2 a Josef 1/2 - syn	17.6.1933
	Tamchyna Josef 3/4 a Antonín 1/4 - bratr	4.10.1934
	Tamchyna Josef	28.6.1940
Čp. 4	Černý František	26.6.1786
	Pětioký Matěj	7.7.1815
	Pětioký Antonín	do r. 1836
	Halamová Dorota	30.4.1836
	Machač Jan	do 8.11.1851
	Janeček Josef a Marie	8.11.1851
	Kábele Josef a Antonie	19.2.1853
	Kábele František a Marie	28.6.1866
	Kábelová Marie	20.5.1882
	Kábele František	29.5.1911
	Kábele František a Marie	13.2.1912
Čp. 5	Flégl Jiří	29.12.1732
	Flégl Václav	20.7.1743
	Flégl Jiří	30.11.1780
	Flégl Josef	do r. 1797
	Kaňka Jan	14.2.1802
	Kaňka Filip a Antonie	3.4.1844
	Kaňka František a Barbora	6.3.1846
	Tamchyna Josef a Marie	10.3.1859
	Tamchynová Anna	14.4.1892
	Židek František a Anna	18.12.1907
	Židek František a Anna 2. manž.	11.2.1931

Čp. 6	Souček Jiří		1654
	Nepovím Jiří		29.12.1732
	Nepovím Matěj		1.2.1765
	Voženílek František		30.4.1807
	Pilař Josef a Kateřina		1.9.1836
	Petráň František a Antonie		30.1.1847
	Horník František a Magdalena		14.3.1858
	Horník František a Terezie		4.7.1864
	Horník Jaroslav a Františka		28.6.1898
Čp. 7	Makan Matěj		1654
	Brychnáč Štěpán		29.12.1732
	Flégl Václav		22.3.1735
	Filip Matyáš		1740
	Dvořáček Matěj		10.3.1745
	Kopecký Jan		1750
	Dostál Jan, rychtář		30.11.1780
	Kopecký Josef		30.3.1792
	Pilař Josef		18.xx.1822
	Bartoniček Matěj a Kateřina		1.3.1836
	Černohorský František a Magdalena		5.5.1844
	Černohorská Františka		19.9.1875
	Zeman Jan		5.6.1884
	Černohorský František Mar. a Emilie		31.3.1892
	Černohorský František a Božena		4.3.1906
Škrha Jan a Barbora		13.3.1911	
	Hlaváček Josef		21.6.1933
Čp. 8	obecní pastouška vyhořela asi roku		1883
	Houfová Marie a Josef – nově postaveno		18.5.1925
	Tichá Vlasta		27.6.1940
	Tichý Stanislav a Vlasta		24.11.1942
Čp. 9	Pičko Václav		1654
	Mikulecký Jan		29.12.1732
	Mikulecká Dorota		1746
	Mikulecký Jan		16.11.1754
	Mikulecký Jakub		24.4.1788
	Ferdinand Václav		14.2.1796
	Ferdinand Frant.		16.8.1802
	Vejborný Jan a Kateřina		18.4.1804
	Vejborný Václav a Magdalena		
	Vejborná Magdalena		16.10.1868
	Voženílek Josef a Františka		3.10.1871
	Voženílková Anastasie, provd. Jelínková		1.5.1906
	Výborný František a Marie		22.3.1910
	Výborná Marie		6.3.1937
Čp. 10	obecní kovárna		1785
	Tamchyna Václav	do r.	1838
	Kulhánek Václav a Kateřina		10.3.1838
	Horník Josef a Františka		20.7.1857
	Jerusálem Bernard		2.8.1877
	Půlpán Václav a Anna		17.1.1884
	Říha Vincenc a Marie		28.6.1905
	Tesařová Marie	po $\frac{1}{8}$	29.11.1919
	Říhová Františka	po $\frac{1}{8}$	24.11.1919
	Říha Josef	po $\frac{1}{8}$	24.12.1919
	Říha František	po $\frac{1}{8}$	24.12.1919
	Tesař Josef a Marie	$\frac{1}{4}$	12.12.1927
	Tesařová Věra a Jaroslava	$\frac{1}{4}$	1.8.1938

Čp. 11	Houžvička Štěpán		1654	
	Brychnáč Jakub		29.12.1732	
	Brychnáč Jakub		20.1.1735	
	Šíp Vojtěch		30.11.1780	
	Šíp František		1.11.1798	
	Šíp Jan a Dorota		1.9.1848	
	Šíp Jan		24.11.1884	
	Šíp Josef a Dorota		30.1.1885	
	Šíp Jan a Františka		17.2.1888	
	Šíp Jan		10.9.1901	
	Šípková Zdenka		26.9.1905	
	Beran Josef a Zdenka		20.1.1908	
	Beran Josef a Emilie		7.7.1935	
	Čp. 12	Kulhánek Bartoloměj		1654
		Zabýhal Jan		29.12.1732
Zabýhalová Alžběta			20.10.1745	
Zabýhal Jan			29.11.1746	
Zabýhal Jan			30.11.1780	
Zabýhal Josef			30.9.1798	
Zabýhal František a Kateřina			12.10.1820	
Hemerka Josef a Františka		do r.	1868	
Janoušek František a Marie			13.7.1868	
Velebný Jan				
Sýkora Josef a Františka			19.4.1874	
Sýkora Josef a Albína			10.1.1902	
Sýkorová Albína a Josef – syn			4.11.1930	
Sýkora Josef a Františka			11.9.1933	
Čp. 13		Černík Jiří		1654
	Baroch Mikuláš		29.12.1732	
	Baroch Jakub		11.5.1738	
	Baroch Jan		30.11.1780	
	Baroch Tomáš		30.9.1794	
	Baroch František a Anna		1.9.1820	
	Horník František a Magdalena		18.4.1836	
	Kadeřávek Josef a Františka		16.2.1868	
	Horník Josef a Teresie		4.4.1883	
	Horník Adolf		7.7.1906	
	Bičiště František		2.10.1924	
	Rais František		2.7.1939	
	Čp. 14	Panská krčma	od r.	1541
		Tamchyna František		1.4.1757
		Tamchyna Václav		1785
Tamchyna Václav				
Tamchyna Václav				
Sedlák Jan a Anna			1.10.1874	
Voženílek František a Františka			2.5.1901	
Voženílková Františka			30.12.1903	
Voženílek Jindřich a Anna			28.4.1932	
Voženílek Jindřich			29.7.1942	
Voženílek Jindřich a Božena		8.8.1945		
Čp. 15	Voženílek Josef	do	10.2.1792	
	Beran Jan		10.2.1792	
	Beran Antonín		25.1.1801	
	Tamchyna František	do r.	1843	
	Tamchyna Václav a Barbora		18.3.1843	
	Židek Josef		1.7.1847	
	Židek František		20.5.1869	
	Židek František		31.12.1900	

	Horník Adolf	17.7.1909
	Bičičtš František a Marie	2.7.1913
	Rais Antonín a Aneška	17.9.1931
	Ptáček Josef a Marie	28.2.1938
	Ptáček Josef a Josef – syn	24.11.1944
	Ptáček Josef	
Čp. 16	Mikulecký Jiří	29.12.1732
	Flegl Václav	10.2.1739
	Flegl Jan	30.11.1780
	Flegl Jan	10.2.1793
	Flegl František	16.5.1828
	Morávek Josef a Anna	15.6.1830
	Morávek František	
	Starý Václav a Emilie	7.1.1881
	Starý František	9.12.1902
	Starý František a Františka	3.2.1909
	Krpata Josef a Marie	
Čp. 17	Janda Václav	29.12.1732
	Brychnáč Štěpán	do r. 1739
	Pospíšil Matěj	1.11.1739
	Nepovím Jan	30.11.1780
	Nepovím František a Magdalena	26.9.1796
	Nepovím Václav	do r. 1812
	Mikulecký Josef	6.1.1812
	Drábek Josef a Anna	28.3.1836
	Kučera Vojtěch a Kateřina	15.12.1860
	Kučerová Kateřina	11.5.1894
	Tamchyna František a Marie	4.9.1894
	Novotná Marie	14.3.1935
Čp. 18	Mandelík Jan	1.9.1748
	Klosenbergová Ludmila, Prokop Jan	23.6.1785
	Kabeš František	
	Kabeš Jan a Anna	
	Kabeš František a Františka	6.1.1874
	Kabeš Josef a Aneška	21.1.1911
Čp. 19	Vavruška František	23.6.1785
	Horáček Josef	16.1.1849
	Nepovím Václav	1.9.1863
	Ceňovský Václav	29.4.1868
	Mikulecký Václav a Kateřina	28.5.1870
?	Balada František a Marie	9.8.1862
	Jiroutek Jan a Albína	17.12.1896
	Hrůša Leopold a Božena	6.1.1902
	Hrůša Leopold	20.3.1911
	Barva František a Antonie	29.8.1913
	Barva František	4.3.1938
Čp. 20	Chalupa panská	
	Tmej Václav	1.11.1748
	Tmej Václav	31.1.1778
	Tmej Vojtěch	23.6.1785
	Škrha Jan a Magdalena	
	Škrha Josef a Antonie	21.3.1882
	Škrha Josef	25.5.1915
	Tomiška Bohuš a Františka	9.4.1924
Čp. 21	Kníže Ausperg	23.6.1785
	Andrle Pavel	
	Rašín František a Františka	25.8.1861

	Rašínová Františka	24.3.1885
	Škrha Jan a Barbora	17.2.1894
	Tomiška Jan a Emilie	21.87.1911
	Tomišková Emilie	21.3.1921
Čp. 22	Panský mlýn	od r. 1541
	Langr Michal	1.3.1748
	Jeřábek Antonín	1.9.1761
	Jánský Jan	1763
	Lukavecký Antonín	23.6.1785
	Starý František	
	Starý Václav	15.4.1859
	Starý Václav a Emilie	14.9.1875
	Tesař	
	Poláček	
	Lankaš	
	Lankašová	
	Kulštejn Josef a Josefa	
	Frýba Alois a Marie	
	Frýbová Marie a Oldřich – syn	
Čp. 23	Sedláček Jan	30.11.1748
	Sedláček František	23.6.1785
	Nepovím Jan a Kateřina	
	Vejsochr Jan a Anna	20.3.1853
	Vejsochr František a Barbora	13.7.1879
	Pardus Alois a Kateřina	10.5.1896
	Pardus František a Anna	23.12.1930
	Pardusová Anna	28.2.1933
Čp. 24	Dlabal Jan	23.6.1785
	Bláha Jan	30.10.1815
	Žampach Josef	19.5.1825
	Pětioký Jan a Anna	30.5.1825
	Rašín Josef a Anna	
	Břešták František a Anna	
	Tomiška František	24.2.1852
	Nežádal Josef a Kateřina	10.3.1853
	Jirout Václav a Anna	6.4.1855
	Filip Jan a Anna	25.11.1890
	Filip Jan	23.12.1893
	Opočenský Josef a Kristina	25.2.1894
	Píša František a Anna	12.1.1914
	Píšová Anna	21.3.1933
Čp. 25	Hromádko Josef	23.6.1785
	Novák Jan a Anna	
	Heřman Jan a Marie	
	Kravková Kateřina	24.3.1853
	Heřmanová Marie	2.10.1862
	Kmoníček Josef a Anna	17.8.1873
	Vejsochrová Marie	6.12.1881
	Pavličková Barbora	26.3.1901
	Pavličková Josefa	10.12.1914
	Pavlíček František	26.8.1916
	Pavličková Marie	11.1.1922
	Pavličková Anastasie	23.8.1923
	Smutný František a Anastasie	24.3.1926
Čp. 26	Vavruška Jakub	1.11.1748
	Vavruška Matěj	23.6.1785
	Mikulecký Josef a Františka	

	Mikulecký Václav	9.8.1866
	Beran František a Františka	12.4.1868
	Beranová Františka	
	Zborník František a Františka	30.3.1877
	Zborníková Františka	21.2.1911
	Beran Čeněk a Anna	3.2.1913
Čp. 27	Tůma Jana	29.12.1732
	Tůma Jan	20.12.1746
	Jan Kvapil	30.11.1780
	Tůma Jan	2.4.1794
	Tůma Jan a Alžběta	23.3.1814
	Morávek František a Františka	
	Havránek Josef a Františka	
	Tomiška Václav a Barbora	
	Tomiška Václav a Emilie	13.5.1877
	Kaplan Antonín a Emilie	26.5.1896
	Kaplan Antonín	12.7.1924
	Kaplan Antonín a Marie	5.2.1926
Čp. 28	Mikulecký Jan	23.6.1785
	Kubík Matěj a Anna	20.10.1815
	Loukota Daniel a Magdalena	
	Loukota Václav a Dorota	12.3.1832
	Loukota František	10.7.1852
	Suchánek Jan a Anna	27.9.1853
	Skála Antonín a Františka	22.8.1885
	Skála František a Anna	8.1.1913
	Tomišková Františka	11.1.1918
	Dvořák Josef a Františka	7.7.1920
	Štěpánek František a Františka	26.11.1924
	Knol František a Vlasta	23.7.1926
Čp. 29	Mikulecký Antonín	23.6.1785
	Papáček František	
	Konečný Jan a Kateřina	20.10.1841
	Konečný Jan a Magdalena	6.12.1841
	Konečný Jan a Anna	15.2.1862
	Beran Karel a Anna	30.7.1866
	Linhart Jan a Aloisie	24.4.1881
	Beranová Kateřina	29.2.1888
	Palotová Antonie	30.8.1905
	Krpata František a Marie	29.8.1923
	Poříz Vincenc a Barbora	21.6.1926 $\frac{1}{2}$
	Žemlička František a Emilie	21.6.1923 $\frac{1}{2}$
	Žemlička František a Emilie	16.3.1935
Čp. 30	Kopecký Jakub	
	Mikulecký Jan	23.6.1785
	Jičínský Jan	do 7.11.1816
	Tamchyna Václav	7.11.1816
	Loukota Jan a Anna	30.7.1821
	Pechanek Jan a Františka	do 27.9.1852
	Vrátilová Anna	27.9.1852
	Vrátil Matěj a Anna	3.1.1853
	Vrátilová Anna	20.2.1889
	Čížek Josef a Růžena	23.8.1900
	Roubínek Stanislav	20.11.1935
Čp. 31	Chlumecký František	23.6.1785
	Chlumecký Josef a Magdalena	
	Mikulecký Václav a Anna	
	Mikulecká Anna	do 10.12.1863

	Horník František a Magdalena	10.12.1863
	Horník František	22.2.1864
	postavena hospoda z čísla pop. 31 a 32	
	majiteli u čp. 32 a čp. 31 dáno na novostavbu	
	Formánek Jan a Vincencie	
Čp. 32	Chlapek Jan	23.6.1785
	Mikulecká Jan	
	Horník František	1866
	Brychnáč František a Františka	12.10.1873
	Kaplan Josef Marie	13.8.1885
	Křivka Josef	8.5.1903
	Křivská Kristina	5.3.1906
	Liška Josef a Kristina	8.7.1909
	Lišková Kristina	3.3.1934
Čp. 33	Pilz Josef	2.1.1737
	Mikulecká Anna	23.6.1785
	Mikulecká Alžběta	
	Ryšavý František a Magdalena	17.3.1840
	Eissová Františka	8.1.1845
	Velebný Matěj	25.1.1847
	Musil František a Františka	21.3.1848
	Novotný Josef	22.9.1849
	Kábel Václav a Magdalena	3.2.1858
	Blažek Jan a Anna	3.3.1858
	Blažek Josef a Františka	12.2.1870
	Blažek Antonín a Kristina	29.4.1913
Čp. 34	Jan Karel z Vernierů	23.6.1785
	Dobrnický Václav	
	Sádek František	
	Sádková Marie – Baladová	27.10.1850
	Horník Josef a Albína	7.5.1887
	Horníková Albína	10.4.1900
	Jelínek Vincenc a Emilie	14.1.1915
	Jelínková Emilie	25.8.1917
	Vích Augustin a Emilie	2.7.1918
	Víchová Emilie – Heřmanová	28.3.1936
Čp. 35	Kautský Jiří	1654
	Mikulecký Kašpar	do r. 1732
	Mikulecká Kateřina	29.12.1732
	Mikulecký Jiří	do r. 1744
	Mikulecký Vilém	7.7.1744
	Mikulecký Jan	23.6.1785
	Starý Jan	10.4.1805
	Novák Matěj a Františka	18.12.1824
	Novák František a Anna	31.3.1848
	Novák František	4.4.1896
	Nováková Marie	22.8.1934
Čp. 36	Jan Karel z Vernierů	23.6.1785
	Tamchyna Josef	
	Tamchyna Antonín a Kateřina	12.8.1876
	Tamchynová Kateřina	16.8.1897
	Linhart Vincenc – nově postaven	20.4.1901
	Linhart Jan a Aloisie	11.10.1924
	Horyna Antonín a Božena	14.3.1930
Čp. 37	Baroch Vavřinec	23.6.1785
	Kulhánková Magdalena	
	Suchánek Jan a Anna	10.3.1850

	Suchánek Václav	do r.	1855
	Huňáček Václav a Františka		25.5.1855
	Štěpánek Vincenc a Marie		20.2.1862
	Pardus František a Františka		17.4.1877
	Pardus František		29.9.1910
	Pardus František a Marie		15.2.1919
Čp. 38	Kaňka Václav		23.6.1785
	Kaňka Václav		8.5.1804
	Kaňka Josef		
	Štěpánek Vincenc a Marie		
	Beran Josef a Marie		30.12.1866
	Brychnáč Josef a Anna		28.12.1897
	Brychnáč Josef a		21.9.1932
Čp. 39	Tmej František		23.6.1785
	Kulhánek Matěj		
	Kulhánek František a Františka		28.2.1868
	Kulhánková Františka		17.7.1895
	Váša František a Anna		6.3.1906
	Minařík Josef a Anna		18.9.1911
	Minařík Josef		19.5.1920
	Minařík Josef a Marie		17.5.1921
Čp. 40	Novák Antonín		31.12.1816
	Nováková Kateřina		
	Beran František a Františka		
	Beran František a Josefa		29.7.1869
	Beranová Josefa		21.11.1894
	Malý František a Františka		12.3.1895
	Houf Josef a Marie		14.11.1905
	Houfová Marie		10.8.1929
	Řezníček Ferdinand a Marie		4.12.1930
Čp. 41	Skála František		
	? Kulhánková Kateřina		
	Machač Václav a Marie		28.2.1855
	Machačová Marie		29.8.1860
	Machač Václav a Anna		30.8.1885
	Kulhánek František a Františka		26.8.1889
	Kulhánková Františka		17.7.1895
	Heřman Jan a Marie		1.5.1900
	Lisňovský Václav		23.3.1904
	Lisňovská Antonie		25.7.1930
	Kocek Josef a Božena		1.8.1930
Čp. 42	Velebný Jan a Anna		
	Nepovím Josef a Anna		13.12.1874
	Nepovím František a Božena		21.3.1898
	Tomiška František a Františka		21.1.1906
	Tomiška František		21.8.1914
	Tomiška František a Františka		27.9.1919
	Tomiška Václav		23.1.1926
	Tomiška Václav a Marie		21.1.1928
Čp. 43	Balada Matěj		
	Balada Václav		
	Kopecký Čeněk a Františka		26.3.1869
	Kopecký Čeněk		23.10.1901
	Kopecký Antonín a Anna		29.4.1903
	Kopecký Antonín		16.12.1907
	Krpata Josef a Marie		29.11.1915
	Hybeš Čeněk a Anna		9.2.1928
	Hybeš Josef		19.3.1939

Čp. 44	Špornek František a Barbora	
	Kaňka František a Magdalena	
	Zborník Josef a Dorota	12.3.1871
	Škrha Václav a Marie	19.4.1877
	Škrha Václav	3.8.1903
	Kábele Josef a Anna	10.1.1904
Čp. 45	Beran Josef a Marie	22.5.1933
	Mikulecký Antonín	16.11.1804
	Mikulecký Jan	8.8.1825
	Machač Josef a Anna	
	Roztočilová Anna	
	Štěpánek Rudolf a Filomena	18.2.1905
	Štěpánek Rudolf	19.8.1908
	Štěpánek František, Štěpánková Anna	
	Štěpánek Stanislav, Štěpánek Josef,	
	Štěpánková Blanka, Štěpánek Rudolf	po $\frac{1}{6}$ 22.11.1918
Marešová Anna, Mareš Stanislav	$\frac{2}{6}$ 22.3.1922	
Čp. 46	Voženílek Josef	
	Hromádko Jan a Barbora	27.1.1844
	Pecka Josef a Kateřina	7.7.1851
	Andrlová Kateřina	15.4.1866
	Kubík František a Barbora	24.11.1871
	Kubíková Barbora	31.12.1886
	Vyhořelo, postaveno na jiném místě	
Čp. 47	Šenk Václav a Emilie	
	Dostál Jan	30.3.1792
	Dědič Václav a Barbora	1.3.1827
	Dědič František a Marie	8.1.1849
	Zeman Jan a Anna	1.12.1864
	Zeman Jan	24.7.1885
	Petráň Jan a Kristina	31.5.1886
	Novák Jan a Marie	21.9.1901
	Skála Rudolf a Marie	5.4.1913
	Skála Rudolf	19.2.1914
	Skála Rudolf a Josefa	18.7.1914
Čp. 48	Dědič Václav	
	Dědič Jiří	26.3.1818
	Baroch Jan a Kateřina	7.5.1840
	Bareš Jan	
	Jeništa Václav a Františka	4.1.1862
	Kmoníček Josef a Anna	18.4.1880
	Štěpánek Antonín a Marie	11.9.1894
	Štěpánek František a Františka	1.9.1928
	Štěpánek František $\frac{1}{2}$, Marie a František	po $\frac{1}{4}$ 6.7.1940
	Čp. 49	Prokop František
Prokop Václav a Kateřina		
Hála Jan		1.4.1860
Špic Jan a Anna		23.9.1899
Borovcová Anežka		14.11.1919
Čp. 50	Morávek Josef a Magdalena	
	Zach František a Magdalena	
	Musil Josef a Barbora	31.12.1872
	Hochman František a Barbora	23.2.1886
	Formánková Marie	5.4.1903
	Formánek Josef a Albína	2.2.1938
Čp. 51	Flegl Josef	1797
	Fleglová Kateřina	

	Flegl Josef a Magdalena		
	Suchánek Jan a Anna		2.3.1879
	Slejška František a Františka		29.8.1897
	Slejška Čeněk		20.11.1940
Čp. 52	Klossenberg Jiří		
	Navrátilová Anna		30.6.1815
	Horák Augustin a Františka		21.1.1844
	Šíp Čeněk a Alois		27.3.1885
	Kabeš Josef a Anežka		
	Zbourán		
Čp. 53	Konečný Jan a Magdalena		6.12.1841
	Skála Vojtěch	do	20.9.1857
	Skála Jan		20.9.1857
	Skála Jan a Anna		28.9.1887
	Kampelička		21.3.1930
Čp. 54	Eiss Josef		9.10.1825
	Morávek Josef a Anna		19.9.1837
	Zeman Jan		19.9.1845
	Dědič František a Marie		9.12.1864
	Dědičová Marie		4.2.1869
	Dědič Josef a Antonie		21.11.1875
	Starý Václav a Emilie		31.3.1893
	zbořeno		1902
	nově postaveno		
	Vích Gustav a Emilie		
	Víchová Emilie – Heřmanová		
Čp. 55	Drábek Jan		
	Dědič Josef a Anna		
	Dědič František a Marie		19.12.1961
	Mikulecký Václav a Anna		10.9.1865
	Tomiška František a Barbora		4.2.1885
	Tomišková Barbora		8.10.1928
	Borovec Rudolf a Julie		28.5.1936
Čp. 56	Starý Jan		25.4.1806
	Jeništa František		
	Radoušová Alžběta		
	Linhart František		
	Linhart Jan		
	rozbouráno		5.12.1874
	postaveno na místě jiném		
	Spálenský František a Františka		
Čp. 57	Nepovím Matěj		
	Nepovím František a Anna		4.12.1837
	Pilař Josef		
	Sedlák Jiří a Kateřina		30.4.1852
	Pelikán Jan a Anna		4.2.1867
	Hořeňovský Jan a Marie		9.10.1871
	Novák František a Anna		13.4.1874
	Novák František		2.5.1896
	Nováková Marie		22.8.1934
Čp. 58	Novák František a Magdalena		22.5.1843
	Pecková Barbora		22.8.1855
	Markalous Antonín a Anna		19.1.1863
	Stárková Marie		20.5.1889
	Knol Josef a Antonie		2.4.1906
	Knolová Antonie		8.4.1921
	Strouhalová Emilie		8.3.1935

Čp. 59	Prorok Matěj	
	Voltr Václav a Kateřina	
	Voltrová Kateřina	5.12.1874
	Stará Emilie	6.12.1905
	Starý František	19.12.1908
	Starý František a Františka	3.2.1909
	Starý Václav a Marie	1.1.1944
Čp. 60	Kvapil Martin	
	Palata František	24.7.1812
	Vavrušková Anna	26.3.1823
	Zrust František a Josefa	11.4.1848
	Štěpánek František a Anna	
	Vavrušková Anna	
	Papáček Jan a Anna	4.2.1850
	Vavruška František a Josefa	3.4.1852
	Beran Václav a Františka	14.11.1881
	Beranová Františka	24.3.1893
	Beran Čeněk a Anna	6.4.1903
	Hyhlíková Marie	3.2.1913
	Kaplan Antonín	20.1.1925
	Kaplan Antonín a Marie	5.2.1926
Čp. 61	Novák Jan a Anna	
	Novák Jan a Barbora	12.11.1861
	Chlumecký František a Josefa	12.11.1882
	Chlumecký František	8.5.1899
	Machač Antonín a Anna	8.8.1909
	Machačová Anna	30.7.1927
	Machač Antonín a Božena	5.10.1943
Čp. 62	Mikulecký Josef a Kateřina	
	Janoušek Josef a Františka	
	Janoušek Josef a Marie	30.10.1861
	Janoušková Marie	25.11.1880
	Chour František a Františka	5.3.1893
	Chomová František	17.8.1905
	Koláčný Jaroslav a Františka	7.2.1906
	Koláčná Františka ^{5/8} , Marie ^{3/8}	11.9.1922
	Moravec Josef a Marie	20.1.1929
Čp. 63	Balada Josef a Anna	
	Balada František a Marie	
	Augustin Jan a Barbora	18.1.1866
	Augustin Čeněk a Anastásie	21.5.1892
	Malý František a Františka	14.11.1905
	Malá Františka	26.10.1916
	Malý Antonín a Marie	9.7.1921
Čp. 64	Henrieta z Trautsmendorfu	
	Skála Vojtěch	
	vyhořeno a zrušeno	
	postaveno na jiném místě	
	Lukáš Matouš a Josefa	
Čp. 65	Kučera Jan	
	Zabíhalová Magdalena	24.9.1826
	Zabíhal Václav a Kateřina	
	Zabíhalová Rosarie	
	Zabíhalová Marie – Slejšková	30.6.1854
	Slejška František	7.4.1913
	Slejšková Marie	8.11.1913

Čp. 66	Zabyhal Antonín	6.12.1844
	Zabyhal Václav	
	Břešťák František	
	Nepovím František a Anna	
	Nepovímová Marie – Koubová	21.12.1865
	Koubová Emilie a Božena	22.4.1929
Čp. 67	Rašína Josef a Anna	
	Břešťák František a Anna	24.2.1852
	Tomiška Jan	5.5.1853
	Nepovím Josef a Františka	
	Hrůša Jan a Anna	26.12.1864
	Balada Josef a Františka	12.1.1895
	Balada František a Marie	29.8.1902
	Heřman Václav a Marie	25.8.1904
	Heřman Václav	20.12.1916
	Heřman Václav a Anna	30.11.1921
	Heřman Josef a Marie	24.1.1934
Čp. 68	Vozenílek František	
	Štěpánek Jan a Anna	1836
	Štěpánek František a Anna	11.7.1879
	zrušeno a splynulo s čp. 1 rozděleno čp. 86 na 68 a 86	
Čp. 69	Machač Václav a Božena	
	Vlasák Jan a Kateřina	
	Vlasák František a Marie	27.7.1869
	Vogelsinger Karel a Marie	23.5.1921
	Štěpánek Antonín	24.9.1928
	Štěpánek Antonín a Růžena	8.5.1930
	Čp. 70	Nepovím Václav a Barbora
Nepovím František a Barbora		
Nepovím František a Františka		10.12.1872
Nepovím František		27.10.1901
Nepovím František a Marie		14.4.1908
Novák Karel		22.8.1913
Krupař František a Marie		14.7.1918
Krupařová Marie, Antonín a Marie		14.8.1922
Krupař Antonín a Anna		16.1.1933
Čp. 71	Vozenílek František a Magdalena	
	Mikulecký Josef a Dorota	12.3.1867
	Mikulecký František a Františka	25.5.1897
	Mikulecký Josef a Jindřiška	19.3.1941
Čp. 72	Drábek Josef a Anna	
	Chvojka František a Anna	1.7.1843
	Chvojková Anna	10.3.1887
	Chvojková Marie a Apolena	6.10.1901
	Chvojková Marie – Slejšková	29.5.1917
Čp. 73	Štěpánek Václav a Anna	23.1.1864
	Tamchyna Jan a Marie Mag.	14.2.1867
	Tamchyna Rudolf a Anna	29.5.1915
Čp. 74	Morávek František a Anna	2.5.1845
	Morávek Josef a Anna	
	Schubert Vilém a Kateřina	31.12.1872
	Schubert Vilém	10.7.1898
	Novák Karel a Božena	27.12.1913
	Klas Václav a Marie	14.7.1918
	Tamchyna František a Marie	3.2.1932

Čp. 75	Kulhánek Václav	
	Jedlička František a Františka	
	Jedlička Antonín a Marie	14.1.1882
	Jedlička Antonín a Marie dcera	27.4.1923
	Jedličková Marie	28.1.1930
Čp. 76	Voženílek František a Mag.	
	Tichý Josef a Anastásie	14.7.1858
	Smetánka Čeněk a Pavlína	13.1.1889
	Smetánka Čeněk	14.4.1914
	Zelinka Čeněk a Vincent	11.2.1825
Čp. 77	Pilař Josef	13.7.1852
	Hromádko Jan a Barbora	25.8.1852
	Kroutilová Anna – Roubínková	18.3.1867
	Roubínková Marie	4.2.1907
Čp. 78	Henrieta z Trantsmansdorf	
	Jerusálem Marek	
	Jerusálem Bernard a Božena	25.5.1864
	Jerusálemová Božena	8.1.1917
	Skála František a Anna	1.6.1917
Čp. 79	Zrůst František a Josefa	
	Vaško Josef a Františka	
	Říha Čeněk a Kateřina	
	Říhová Kateřina	17.8.1862
	Pavlasová Františka	13.5.1882
	Nepovím Václav a Marie	8.5.1892
	Nepovímová Marie ^{3/6} , František, Antonín a Kateřina po ^{1/6}	26.1.1920
Nepovím Antonín a Marie a František Nepovím	3.12.1943	
Čp. 80	Konečný Antonín a Františka	11.9.1854
	Konečný Jan a Mar. Mag.	1.12.1861
	Nepovím Václav a Anna	30.8.1892
	Nepovím Jan	29.1.1902
	Nepovímová Anna	19.4.1904
	Hromádko Josef a Julie	9.1.1905
	Hromádko Josef	19.11.1931
	Hromádko Bohuslav a Jana	20.7.1935
Čp. 81	Jerusálem Marek	2.7.1849
	Jerusálem Bernard	6.10.1875
	Jerusálemová Božena	8.1.1917
	Abeles Robert a Regina	30.10.1917
	Smekal Jan a Božena	28.7.1922
	Nekvapilová Anna	11.12.1922
	Musil Václav	15.11.1923
	Krpata František a Marie	25.1.1926
	Tomiška František a Františka	21.1.1926
	Tomišková Jaroslava	6.7.1944
Čp. 82	Kulhánek Václav	1.9.1862
	Kulhánek Jan a Marie	5.1.1895
	Kulhánek Jan	17.2.1910
	Kulhánek Stanislav	1.7.1943
Čp. 83	domek kontribučního fondu	
	Heřman Jan a Marie	5.12.1874
	Obec Dřenice	10.4.1893
Čp. 84	Vlasák František a Marie	7.1.1881
	Dědič Josef a Antonie	31.3.1893
	Dědičová Antonie	10.11.1897
	Linhartová Františka	13.1.1915

Čp. 85	Wiedersperg Hugo Wiedersperg Jan Obec Dřenice	18.1.1868 2.4.1903
Čp. 86	Linhart František Linhart František a Františka Fenyk František	
Čp. 87	Půlpán Josef a Marie Půlpánová Marie	
Čp. 88	Roubínek Bohuslav	
Čp. 89	Sýkora Josef a Albína Sádek Hynek a Marie Sádková Marie	13.5.1913 10.7.1913 25.4.1922
Čp. 90	Opočenský Josef a Kristina Opočenská Kristina	3.3.1914 21.8.1942
Čp. 91	Tamchyna Čeněk a Kristina Tamchynová Kristina	
Čp. 92	Mareš Stanislav a Anna Marešová Anna	30.7.1923 29.3.1924
Čp. 93	Pardus Alois	29.9.1922
Čp. 94	Nepovím Čeněk a Emilie	8.5.1924
Čp. 95	Horník Čestmír, Libuše a Květoslava	7.5.1923
Čp. 96	Koza František a Emilie	

První světová válka v roce 1914 – 1918

Začátek světové války možno už viděti z války z roku 1866, kdy Prusko, třebaže vyhrálo nad Rakouskem, snažilo se s ním vyjiti co možno nejvíce v dobrém. A válka v roce 1871 s Francií už jasně ukázala, že v Evropě budou chtít vládnouti dvě mocenské skupiny, které se uskutečnily ze států Německa, Rakouska a Itálie ve spolek zvaný „Trojspolek“ a na druhé straně zase státy Francie, Anglie a Rusko sblížily se těsněji k sobě jako protiváhu ve spolek řečený „Trojdohoda.“

Po balkánských válkách v roce 1912 a 1913 po porážce Turecka i Bulharska Německo vidouce Srbsko jako stát vítězný a silný začalo podporovati politiku poražených států a zároveň si otevřiti tím svůj dávný sen, cestu na východ. Naproti tomu Trojdohoda hledala přátelství u Rumunska a hleděla přemluvit Itálii pro svou věc.

Zbrojení horečně na obou stranách a válka byla neodvratná. Ta začala tím už, když byl spáchán atentát na následníka trůn Františka Ferdinanda d' Este a jeho manželku Žofii dne 28. června 1914 v Sarajev v Bosně. Útok spáchali mladí Srbové Čabrinovič, Grabež a Princip členové to tajného spolku na ochranu nového Srbska.

Podnět k válce dán a Rakousko na naléhání Německa předložilo Srbsku ultimatum, které bylo tak přísné a těžké, že stát srbský jej nemohl splniti. Ani zástupci cizích velmocí, kteří Rakousko varovali před tímto jednáním nemohli ničeho zmoci proti tomu jak se Rakousko hnalo do války a taky do svého osudu.

Dne 26. července 1914 byl dán první podnět k válce totiž tím, že byla vyhlášena částečná mobilisace vojska.

Byla pěkná žňová neděle, svátek svaté Anny, když přijel do vesnice kočár a v něm úředník okresního hejtmanství z Chrudimě přinesl starostovi Františku Židkovi mobilisační vyhlášku s provoláním císaře Františka Josefa I. s nadpisem „Mým národům.“ To co se očekávalo celý měsíc bylo tady. Do této doby se lidé utěšovali stále tou myšlenkou, že se vše ještě urovná. Nálada všechna okamžitě dostala smutný spád a vše připravovalo k nastoupení k vojenským útvarům. Že se z toho vyvine velká světová válka, každý tušil, neboť se velmi sledovali politické události nejen za posledních dnů, ale již od konce balkánské války. Ve výzvě měli se dostaviti všichni vojáci na vyhláškách uvedených ročníků do stáří 39 roků ku svým vojenským útvarům do 24 hodin. Zděšení v obci veliké a vše se připravovalo na smutnou cestu. Připravovaly se kufříky, prádlo, psaly se i poslední vůle a několik jich uloženo na obecním úřadě.

Vše ještě utěšovala ta myšlenka, že jest to ještě částečná mobilisace a že vše jest to děláno na zastrašení Srbska a že vše může býti urovnáno. Žel že to byly pouhé naděje, ale válečný stroj byl již v chodu a nebylo již možno jej zastaviti. Vše mělo rychlý spád a stát jeden druhému začal vypovídati válku, až byla ve válečném ohni celá Evropa.

Brzy se musela dostaviti ke svým tělesům druhá část domobrany a z bojiště docházely smutné zprávy. Starosta Židek František musel také hned v první výzvě nastoupiti ku svému pluku, předal úřad prvnímu radnímu Josefu Sýkorovi a když se 1. srpna vrátil byl mu úřad zase předán. V tomto úřadě setrval potom až do konce války.

Ihned byly v Chrudimi odvodny koní a z obce ku této klasifikaci bylo předvedeno 24 koní.

Po odchodu na vojnu přihlašovaly se manželky narukovaných vojáků o podporu, která jim pak byla vyplácena na obecním úřadě.

Lidé poschovávali stříbrné peníze o zlatých ani nemluvě. V peněžních ústavech vypláceny ze vkladů jen určité obnosy.

První co obec musela odvésti bylo seno pro přířež a to dodal Rudolf Štěpánek čp. 1, Přihlásil ho k dodání asi 100 metrických centů.

Potom byly povolávány další ročníky na vojnu zvláště po špatných úspěších v ruském Polsku. V září se museli dostavit ku svým tělesům čtyřicetiletí, potom ještě jednačtyřicetiletí a dvačtyřicetiletí. V podzimních měsících šli na vojnu nováčkové na jaře 1914 odvedeni a připraven soupis ročníků 1895 a 1896 rozených. Brány někteří ze starších občanů nevojáků na zákopové práce. 3. listopadu musely býti hlášeny zásoby obilí a brambor.

Dobytí Bělehradu mělo býti oslavováno, ale více způsobilo rozruchu, když po pádu Bělehradu to jest po dobytí zpět srbským vojskem objevil se v sousední vesnici Dražkovicích na místní kapli na věži přes noc černý prapor. Tak to asi všichni občané Rakousku přáli.

Válka začínala hned se všemi důsledky zla. Nedostávalo se hned té neb jiné věci ku potřebě obyvatelstva, neboť doprava byla téměř všechna vyhrazena pro válečné účely. Sedmého ledna přišel rozkaz zaopatření místnost pro nemocné a sice 1 místnost větší, jedna místnost menší, jeden vůz, jeden nosítka a jeden formalinový přístroj. Jako ošetřovatel určen Handlíř Jan a Handlířová Marie.

V únoru odveden ročník 1895 a ročník 1896 šel k odvodu dne 23. března. V ten den padla rakouská pevnost Přemyšl. Z 14 mladých hochů odvedeno téměř beze vší prohlídky 12 a tito byly dne 15. dubna nuceni dostavit se ku svým plukům kamž byli určeni.

Na to hned dne 2. června zasláno hlášení ročníku 1897 k odvodu.

Třetího června 1915 provedena II. válečná půjčka. Hned také proveden soupis obilí a mouky. Obilí a mouka se pro drobné a potřebné lidi nedostává, proto dostává firma Bendl v Heřmanově Městci příkaz o dodání do obce 3.377 kg různé mouky.

12.6.1915 dostává obec hlášení, že budou do obcí ubytováni polští uprchlíci. Tito přišli do obce dne 16. června a byli ubytováni v čp. 81 neboť to byli polští židé. Byla jim vyplácena podpora na stravování 90 haléřů na jednu osobu a den.

19. června 1915 byla dodána první mouka na příkaz a dodáno 12 pytlů mouky kukuřičné po 80 kg, jeden pytel mouky žitné po 75 kg a odvedeno 104 kg obilí.

Nařízení třeba, které přišlo dne 24. června o odebrání přebytečné mouky se setkalo s negativním výsledkem a hlášeno, že v obci žádná není.

Z nedostatku surovin na obleky pro mužstvo na vojně provádí se sběr vlny, bavlny a také kaučuku. Tak sebráno dne 14. září 6 kg vlny, 7 a půl kg bavlny a 1 kg kaučuku.

V září také přichází nařízení osvobodit ročníky 1873 až 1877 ale ti, kteří zastávají úřad starosty nebo radních.

Okresní aprovizční komise přiděluje zase do obce 3.350 kg mouky, která se má rozdělit mezi těžce pracující po 400 gramech jichž hlášeno 254 osob a lehce pracující jich hlášeno 55 osob a mají dostati po 300 gramech mouky.

Výsledek sběru vlny a bavlny byl asi velmi bídný proto nařízeno sběru kopřiv.

Na třetí válečnou půjčku upsáno v obci 2.800 korun.

Začínají se rozdávati mezi nesamozásobitele chlebové lístky nebo-li chlebenky. Zároveň v té době to jest v listopadu přišlo nařízení o zákazu porážení dojníc, telat a mladého hovězího dobytka.

Oblí, které se odvádí vozí se do Heřmanova Městce firmě Bendl, který jest výkupním komisionářem.

Také jest už hlášeno, a to v lednu 1916, že jest potřeba setové obilí k jarnímu osevu a to ve výši 620 kg. Dávají se na mletí výkazy.

Udělán soupis tažných zvířat. Napočteno v obci 100 kusů k tahu způsobilého dobytka, které mají obdělati 523 korců pole. To jest 150 ha 80 arů, takže připadá na jeden pár tažného dobytka 3 ha 16 arů pole.

26. února se zabavil cukr u místních obchodníků a to u Kristiny Liškové 150 kg, Petronily Mocové 510 kg, Františky Horníkové 40 kg, Františka Bičičtě 70 kg a u Bernarda Jerusálema, výrobce lihovin 400 kg. Úhrnem 1.170 kg kteréž to množství bylo potom přiděleno méně pro zásobování obyvatelstva.

Dále se pokračovalo v rekvizicích v obilí a dne 15. března 1916 byla provedena rekvizice brambor učitelem Zavřelem. Kolik se brambor zabavilo není známo.

Dle nařízení ustavena žňová komise, aby polní práce byly včas zdělány pro velký nedostatek pracovních sil. Také byly dávány starším vojínům žňové dovolené. Dne 16. března do této komise byli jmenováni Skála František, Starý František a Liška Josef. Jako předseda komise byl starosta obce František Židek.

Hned nato dne 23. března proveden soupis osevu.

Nedostatky, které se více jeví následkem válečných událostí dávají občanům i státu podněty k různým akcím a sbírkám, jak by si pomohly v nynější nouzi. Občané se zásobují obilím, moukou, schovávají brambory a vymýšlejí různé skrýše pro tyto potraviny, aby jim na tyto věci nepřišli rekvizice, které jsou na venkově stále a stále častěji. Také v mnoha případech se dělili o tyto zásoby s občany myši, neboť to mnohdy bylo špatně schované.

Stát učinil vyhlášku o sběru jahodového a ostružinového listí, která neměla v obci úspěchu a dne 16. června byla II. sbírka vlny, bavlny a kaučuku.

Rekrvirován také měděný hromosvodný drát a to bylo u Bernarda Jerusálema čp.81 a u Františky Voženilkové čp. 14.

Prvního června provedena zase akce upisování na válečnou půjčku, která byla toho času čtvrtá.

Ceny všeho zboží stoupají a úřady jsou nuceny vyhlášovatí maximální ceny zboží. Ceny masa jsou: hovězí 5,80 K až 6 K, telecí 3,80 K až 4 K za 1 kg. Později vyhlášeny také ceny nekrmených hus a to za první třídu 12 K, a za druhou třídu 11 K, a za 10 korun byla třetí třída prodaných nekrmených hus. Také úprava cen mléka, vajec a tvarohu byla vyhlášena.

Zavedeny cukerní a kávové lístky.

27. srpna provedena rekvisice sena a slámy a zabaveno 13 q sena a 27 q slámy.

Soupis domobranců ročník 1899 byl proveden 27.8. a zaslán úřadům.

Polští židé, kteří bydleli v čp. 81 a sice rodina rabína a druhá rodina, která bydlela v čp. 78, byli z obce vystěhováni a proto museli býti v obci ubytováni noví uprchlíci z Haliče. Byli zase ubytováni v čp. 81, 78 a v číslech 45 a 70. Byly to rodiny Keckova se dvěma členy, Martínkova se 3, Glembova se 4, Beretiho se 2, Bereziho se 2, Klosova se 2, Popluhova se 3 členy rodiny. Dále ještě rodina Marhyškova, Rudiho a Žetínská. Jsou podporováni od státu a pomáhají v usedlostech.

Přišel den úmrtí dlouho již panujícího císaře Františka Josefa I. a obec zasilá okresnímu hejtmanství soustrastný projev a zároveň holdovací projev k nastoupení nového císaře Karla I.

Nastolením nového císaře se ničeho nezměnilo, ačkoliv se doufalo, že s novým císařem přijde očekávaný mír. Proto také ihned byly s větší přísností vedeny rekvisice na obilí a jiné potraviny, neboť v celém Rakousku-Uhersku byl pocíťován čím tím dále větší hlad. Prohlídky konány a při jedné byl i zabaven cukr u Marie Roubínkové ve váze 123,5 kg ježto bylo větší množství než na dvoučlennou rodinu přináleží. Petrolej se dostával na přiděl a lidé s ním velmi šetřili a večery se odbývaly ve tmě, jen z toho důvodu; aby bylo světlo do chlévů a na jiné nutné věci.

Dvacátého pátého února muselo se dáti na dodávku pět kusů hovězího dobytka, který se už ztěžka sháněl.

Určena nová žňová komise v níž byli: Starý František, Tamchyna František a Liška Josef.

Upisuje se 6. válečná půjčka a v obci bylo upsáno 4.100 korun.

Práce všude vážne, není lidu a žádáno o přidělení zajatců na polní práce. Starý František a Tamchyna František dostali přiděleno na práce v zemědělství po jednom ruském zajatci. 13. října 1917 provedena sbírka prádla pro vojíny, ale jak dopadla, není nikde záznamu.

Ku konci roku 1917 provedena 7. válečná půjčka, která vynesla 15.766 korun, což jest jistě velký a nemístný úpis.

Po vystoupení Ruska z války a podepsání míru Brest-litevského celé Polsko a i Halič bylo obsazeno rakousko-německým vojskem. Uprchlíci z těchto zemí začali se pozvolna vraceti do svých domovů a tak i rodiny haličských Ukrajinců, kteří byli ubytováni v obci hlásí se o návrat do své rodné země.

3. ledna 1918 vyhláška oznamuje o soupisu odvodního ročníku 1900.

V lednu 20. přišel zákaz tanečních zábav a místnosti hostinské smějí býti otevřeny pouze do deseti hodin večer.

Při domácích porážkách, které byly prováděny v zimních měsících muselo býti odváděno sádlo. Z vepře do 50 kg mrtvé váhy muselo býti odvedeno 2 kg a přes padesát 3 kg sádla. Za sádlo se platilo 14 a později 18 korun.

K 30. dubnu proveden soupis dobytka a bylo hlášeno: býků 11, jalovic 38, krav 98, volů 17, prasat 33 a koz 95 kusů.

Vyplácelo se uprchlíkům hodně peněz, takže v té době činila výplata až 3.000 K na jeden měsíc.

Při nedostatku válečných surovin a při nedostatku obzvláště mědi musely býti odevzdávány zvony a obecní zvonky sloužící ku zvonění poledne a když bylo zvoněno na posledních cestách občana k věčnému spánku. 17. května v roce osmnáctém byl sundán zvonek ze staré zvoničky u sv. Jana Nepomuckého a odevzdán vojákům, kteří zvony a zvonky po vesnicích sbírali. Vážil 20 kg a vojenské velitelství v Litoměřicích za něj vyplatilo obci 80 korun 20 haléřů.

A zase válečná půjčka. Ta ale již tolik nevynesla. Upsáno 9.800 korun.

Určena dodávka ovoce pro město Chrudim. Ještě v září dne 13. provedena rekvisice dobytka a muselo se dodat ihned 11 kusů dobytka hovězího a zabaveno dalších 17 kusů pro měsíce říjen a listopad s prosincem.

Jsou to všechno dost nedostatečné zprávy, ale po starostovi Františku Židkovi není žádného písemného materiálu a z pouhého ústního podání se to velmi těžko dává dohromady. Jsou to zprávy jednotlivé a ještě jest třeba povšechně stručně uvéstí válečný děj v obci.

Nastoupením prvních vojáků ku svým tělesům odešlo z vesnice hodně pracovních sil zvláště, když museli odejítí někteří majitelé zemědělských usedlostí. V některých případech byli odvedeni i koně. Nastala shánka po pracovních silách a po potahu koňském, který čím dál více stoupal na ceně. V Pardubicích nezačala ihned na počátku války stavěti vojenská nemocnice na vojenském jezdeckém cvičišti.

Občané, kteří nebyli povinni vojenskou službou chodí na staveniště do Pardubic, kamž také jezdí v zimních měsících rolníci s koňskými potahy na práci. Jezdí na práci od rolníka Štěpánka Rudolfa, Starého Františka, Vlasáka Františka a Jerusálema Bernarda. Jsou potahy dosti dobře placeni a práce se vykonává málo.

Docházejí první ranění a očekávají se dopisy od svých milých, kteří jsou na frontě buď ruské nebo balkánské, totiž srbské. Zprávy chodí neutěšené a první zpráva přišla do vesnice, že Kožený Josef už v prvních měsících války

padl na srbské frontě v roce 1914. Přání všech bylo, aby se aspoň dostal do zajetí, když přišly zprávy o tom, že pluk číslo 28 (Pražské děti) celý se Rusům vzdal a přešel na stranu ruskou. Totéž dělali i jiné pluky české, proto vojenské velitelství začalo přesídlovat české pluky do Uher a maďarské pluky do Čech. Také v českém pluku byla vždy některá setnina jiné národnosti. Pluk č. 21 z Kutné Hory byl přestěhován do uher, města Jägeru a zeměbranecký pluk číslo 12 z Čáslavi do Velké Kaniže. To byly pluky, kamž většinou se museli dostavití odvedení branci z obce. Proto scházivali dřeničtí občané v Jägeru neb Velké Kaniži a mnohý vypravuje až ještě dnes o těchto shledáních v dálné cizině.

Poznatky z válečného života vždy si sobě sdělovali a hlavním bodem bylo jeden druhému sdělit jak by bylo možno rakouskou soldatesku obelstít. Hlášení různých nemocí, všelijaké užívání dalo některému takovou rutinu, že i lékaři byli na ně se svými vědomostmi slabí.

Vzorem těchto všech byl náš Brychnáč Josef jinak „Strejda“ zvaný, který celou první světovou válku prožil v zázemí, to jest u kmenového tělesa v Čáslavi a Jägeru a živ byl jak se říká na vlastní pěst. Když jej ustrojili do nového obleku, že půjde s „Marškou“ do pole, jednoduše šaty prodal, peníze propil z kasáren se ztratil na dva neb 4 dny a objevil se zase, když vojáci určení k doplňování pluku v poli odjeli z posádky. Co neuvěřitelných historek jmenovaný Josef Brychnáč na vojně prožíval, že by byly hodny pera Haškova, aby byly zvěčněny.

Zasáhla válka osudově do několika dřenických rodin, jak později bude uvedeno a naši vojáci shlídlí různě země kamž je válečná „mašinérie“ zatáhla. Tak setkávali s rodáci naši v carském Polsku u Lublina, Kovelu, u Brodu, v Bukovině, v Rumunsku, v Srbsku, v Albánii, odkud si mnozí přinesli sebou pozůstatky malárie (Blažek Antonín, Čížek František) a v Itálii a na přilehlých bojištích. A ti, kteří se dostali do ruského zajetí, shlédlí pláň Ukrajiny, asijské stepi i krajiny severního Ruska. I ti, kteří byli v řadách našich legii prodělali sibiřskou anabázi shlédlí přístavy na Dálném východě, mohou vyprávěti různých příhod a skutečností zažitých celé řady, které se poslouchají se zatajenými dechem a s napětím. Těžké bitvy na francouzských bojištích prodělávali Jan Handlír a František Chvojka vrátivší se jako příslušníci francouzských legií byly by jistě také stály za poznamenání. Vždyť se budou rády poslouchati takové věci jako když se poslouchávalo vypravování válce rakousko-pruské z roku 1866.

A ještě dnes, když začnou vyprávěti, kdo byl v té neb oné ofensivě na italském bojišti, je hned zaplněn vzpomínkami celý večer.

Vojáci vzpomínají na kasárny, na události na frontě i v zázemích a v nemocnicích, tak zase vzpomínají jejich ženy, sestry a ti, kteří pro stáří nikde nebyli, na strasti doma v obci.

Vyvěšení vyhlášky o hlásivších se branců, den odvodu, rekvisice, soupisy, přinášely jen neklid do obce a leckde nescházelo ani velmi smutných výjevů. U odvodů, které se odbývaly většinou v Chrudimi v hostinci na „Sklepích“ nejvíce se zúčastnil Tomiška Václav, který jak sám udává byl devětkrát u prohlídky a 16 krát u odvodu neboť vždy jmenované doprovázel s harmonikou. A vždy se písnička ozývala při každém odvodě „Ještě jsem nevyrostl mám být voják,“ což trapně působilo zvláště, když šli ti nejstarší.

Doma práce polní byla velmi stížena, umělých hnojiv málo, slabší úrody a dobytek ve chlévech vybrakován. Zřízeny žňové komise, hospodářská rada, do níž zvoleni: Slejška František, Tamchyna Rudolf, Formánek Václav a Pardusová Marie. Zrekvírované obilí a brambory se odváděli komisionáři do Heřmanova Městce firmě J. Bendl. Odtamtud se také dostávala mouka na příděl. Zavedením různých enek, jak se říkalo, mělo býti zamezeno různým nesrovnalostem, ale to vše nestačilo, neboť ještě nebyla taká organizace jako byla v druhé světové válce. Nebylo mýdla, petroleje, koření, kávy a jiných věcí. Chleba byl nedobrá, někdy i z kukuřičné mouky. O brambory velká nouze a na jaře z tíži sháněly na sadbu. Dobytek hubený, neboť scházelo jadrných krmiv. Textilie a boty nebyly k dostání a zaveden tak zvaný výměnný obchod. Za potraviny, zvláště za mouku, omastek a vejce byly vyměňovány boty, prádlo a jiné věci. Peněz bylo nadbytek, tak se dávaly za některé věci, ať potraviny neb věci živnostenské dosti vysoké ceny. Maximálních cen, které byly vyhlášeny, nebylo dbáno.

Ale na sbírku ve prospěch Českého srdce bylo vždy pamatováno jak peněžitým obnosem i jinými věcmi.

Zvláště v roce 1918 vše bylo tak už vystupňováno, že se každým dnem počítalo, že to již musí prasknouti.

A ke všem těmto útrapám na samém sklonku války se přidružila válečná nemoc, tak zvaná „Španělská chřipka“ nebo krátce zvaná „Španělka.“ Nebylo léků, ani lékařů, sice z ní žádný v obci nezemřel, ale v některých rodinách si poleželi dlouho na postelích.

Válečné události v Evropě, které byly v obci sledovány s důkladností, zatím se měnily vždy více a více v náš prospěch, který začal tím, že Itálie dne 23. května vypověděla Rakousku válku. Potom přišly zprávy o tvoření se našich legií v Rusku vedené profesorem T.G. Masarykem, ve Francii a nakonec i v Itálii. Vojáci nechtěli jít na fronty a místní, kteří měli různé dovolené přetahovali je, až museli pro ně choditi četníci. V mnoha případech byl vždy četník obelstěn a každý odešel, teprve se vraceli vojáci ku svým tělesům.

A tak přišel den, tak toužebně očekávaný, den 28. října 1918 veliký mezník v naší české historii a den stvoření nového státu Československého.

Z obce, kteří byli ve vojenských službách Rakouska byli:

Abeles Robert,

Balada Antonín, Barva František, Beran Josef, Beran Čeněk, Beran Rudolf, Bičičtš František, Blažek Antonín, Brožek Josef, Brychnáč Josef, Beran Antonín,

Čížek František, Čížek Josef,

Flegr František, Flegr Josef, Formánek Jan, Formánek Karel, Formánek Václav, Handlír Jan, Horník Adolf, Horník Jaroslav, Horník Josef, Houf Josef, Houf Antonín, Heřman Václav, Hruša Leopold, Hubálek Jan, Hyhlík František, Chom František, Chvojka František, Jelínek Vincenc, Kaplan Antonín, Kaplan Josef, Kábele František, Krpata František, Krpata Josef, Krbec Vlastimil, Knol František, Knol Josef, Knol Václav, Klas Jaroslav, Klas Rudolf, Kopecský František, Korec Josef, Kouba František, Kožený František, Kožený Jan, Kožený Josef, Křivka Jaroslav, Kulhánek František čp. 82, Kulhánek František čp. 83, Knol Antonín, Lancman František, Linhart Rudolf, Linhart Vincenc, Liška Josef, Lišnovský Václav, Málek František, Malý Antonín, Machač Václav, Mecl Josef, Minařík Josef, Nepovím Alois, Nepovím Vincenc, Novák František, Novotný Josef, Novák František, Opočenský Josef, Opočenský Rudolf, Pardus Alois, Pardus František čp. 37, Pardus František čp. 23, Pardus Václav, Pilař Josef, Piša František, Pleskot Josef, Poříz Vincenc, Půlpán František, Půlpán Václav, Pfejfer Josef, Roubínek Bohuslav, Říha Adolf, Říha Josef, Sádek František, Sádek Hynek, Slejška Bedřich, Slejška Václav, Slejška Vincenc, Skála František, Skála Rudolf, Smetánka František, Smetánka Stanislav, Stárek František, Stejskal Josef, Strouhal Karel, Sýkora Josef, Šenk Jaroslav, Šenk Josef, Špic František, Špic Jan, Škrha František, Škrha Josef, Štěpánek Antonín, Štěpánek František čp. 1, Štěpánek František čp. 48, Štěpánek Stanislav, Švejk František, Štěpánek Josef, Tamchyna Čeněk, Tamchyna František čp. 17, Tamchyna František čp. 73, Tamchyna Rudolf, Tamchyna Václav, Tamchyna František čp. 3, Tichý Emanuel, Tichý Josef, Tichý František, Tomiška Bohuš, Tomiška František, Tomiška Jan, Vašíček Josef, Voženílek Josef, Voženílek Jindřich, Výborný František, Židek František.

Do ruského zajetí se dostali:

Malý Antonín, Kožený František, Knol Josef, Křivka Jaroslav, Pardus Václav, Slejška Čeněk, Štěpánek František, Novák František, Handlír Jan a Chvojka František.

Na frontě italské byli zajmuti:

Beran Antonín, Balada Antonín, Klas Rudolf, Kulhánek František, Nepovím Čeněk, Poříz Čeněk, Říha Adolf, Sádek Hynek a Štěpánek František.

Při tvoření legií v Rusku vstoupili do nich:

Kožený František, Novák František a Smetanka Stanislav.

Kožený padl při přestřelce v Kijevě v Rusku, kdežto druzí dva se vrátili přes Vladivostok a Singapur domů.

Handlír Jan a Chvojka František vstoupili také do legií, byli dopraveni na francouzskou frontu, kde se zvláště vyznamenal Handlír Jan jako záchranec pozdějšího generála Čidlíka. Přijeli jako příslušníci pluku francouzských legií.

Také v Itálii při formování pluků našich legií byli zařazeni: Kulhánek František a Říha Rudolf.

S domobranou italskou se navrátili do své vlasti: Balada Antonín, Beran Antonín, Klas Rudolf, Nepovím Čeněk, Poříz Čeněk, Sádek Hynek a Štěpánek František.

Šťastní ti, kteří se po všech těch útrapách vrátili a jména těch, kteří odpočívají v cizině nám nemají nikdy vyjít z paměti, neboť jim osud nedopřál vrátit se do rodné vlasti.

Jsou to:

Beran Rudolf sloužil u polního pluku č. 21 a zemřel dne 19. listopadu ve vojenské záložní nemocnici ve Villachu.

Flégr František sloužil u pluku č. 21 a padl u Goduje Levana v Přímoří

Fejfar Josef sloužil u pluku č. 36 a padl dne 16. července 1918 na italské frontě.

Jelínek Vincenc sloužil u vozatajstva a zemřel následkem uhození od koně dne 26. prosince 1916 v Tridentě

Kožený František sloužil u pluku č. 21, dostal se do ruského zajetí, vstoupil do řad našich legií a padl při přestřelce v Kijevě 1917

Kožený Josef sloužil u pluku č. 92 a padl na začátku války v roce 1914 na srbském bojišti

Linhart Vincenc sloužil u pluku č. 18 a padl u Dembna u Grodiska v Haliči

Pardus Václav sloužil u pluku č. 98 přišel do ruského zajetí a umřel v Taškentě v ruské Asii. Setkal se tam s ním Zelinka Čeněk z Ostřešan, který byl též naším občanem v čp. 76

Mecl Josef sloužil u pluku číslo 21 a zemřel 22. prosince 1916 ve vojenské nemocnici v Praze na Královských Vinohradech

Šenk Jaroslav sloužil u pluku č. 21 a padl 12. prosince 1916 v Rumunsku

Šenk Josef sloužil u pluku č. 21, padl v roce 1916 na italském bojišti

Tichý Eman	sloužil u pluku č. 21, padl 16. února 1918 na italském bojišti
Tichý Josef	sloužil u pluku č. 21 a zemřel v nemocnici na ruské frontě
Škrha Josef	sloužil u pluku č. 21, onemocněl úplavicí neb tyfem a zemřel 22. října 1918 v Kušteině
Horník Josef	sloužil u pluku č. 21 a jest nezvěstný od rozkladu rakouské fronty na konci války v roce 1918
Kouba František	nezvěstný od svého odchodu do pole

Těžké následky na zdraví nesli z války Balada Antonín, který zemřel v roce 1919, Sádek Hynek, který zemřel v roce 1921 a Klas Rudolf, který zemřel v roce 1922. Všichni tři byli příslušníci našeho vojska italské domobrany a zárodky nemoci si přinesli ze zajetí italského.

Od převratu v roce 1918

Dávno očekávaný konec války přišel a byl očekáván v místě již delší dobu. Někteří vojáci, kteří byli na dovolené, přetahovali tuto o několik dnů a četníci je museli shánět.

Převrat přišel ještě v plné polní práci a stalo se, že někteří rolníci, kteří byli s potahem ve městech, přijeli do vsí s vozy ověšenými praporky a na chomoutech hovězího dobytka neb koní praporky v národních barvách. Večer byl průvod po vesnici s hudbou. V čele průvodu nesen obraz císaře Františka Josefa, jako symbol Rakousko-Uherska až na most, kde Rudolf Tamchyna držel řeč a po řeči vzal obraz hodiv jej do potoka provázal slovy: „Zhyň bestie.“ Večer upřímná zábava.

Vojáci se vraceli domů a v některých rodinách bylo hodně radosti, když se všichni vrátili a zase někde bylo dosti smutku, neb, který byl nezvěstný stále se čekalo, že se vrátí. Žel v mnohých případech se tak nestalo a tak jejich jména se octlá na žulovém památníku, který byl v obci postaven na paměť padlým ve světové válce v roce 1914 – 1918.

Nedostatky v obci byly veliké. Dobytek vybrakován, zásoby na sýpkách velmi malé. Nouze o topivo o uhlí a dříví. František Výborný a Rudolf Tamchyna s Václavem Formánkem koupili vepře, kterého dovezli horníkům do Mostu a ti zaslali do obce 2 vagony uhlí po 200 q. Kampelička dostává dříví do stanice Medlešic a tak bylo v nejhroším pomoheno. Jaro příznivé a vše zaseto.

Provedeny volby a do obecního zastupitelstva zvoleni: Starý František, Slejška František, Kaplan Antonín, Tamchyna Rudolf, Šenk Josef, Tesař Josef, Štěpánek Antonín, Výborný František, Beran Josef, Roubínek Bohuslav, Lišnovský Václav, Sádek Hynek, Formánek Václav, Koza František a Machač Antonín. Starostou obce byl zvolen Roubínek Bohuslav a pokladníkem Slejška František.

Do místní školní rady v Třebosicích vyslán z obce Slejška František a byl zvolen jejím předsedou.

Hospodářský život se začíná rychle zotavovati a vše přichází do normálního života. Více rozruchu připravil zákon o parcelaci velkostatkářské půdy, ale to jest popsáno ve stati parcelace v pokračování těchto zápisů.

21. března 1921 pořízen nový zvonek na místní zvonici. Jest těžký 26 kg a zapláceno za něho 480 Kč. Za okupace měl býti také odveden. Muselo býti dáno dobrozdání z jaké je slitiny ulit a jelikož místní zámečník Václav Kobylka dal dobrozdání, že slitina zvonu jest méněcenná, byl ponechán v obci.

Mobilisace na podzim v roce 1921 nechala v obci mírný rozruch, neboť každý věřil, že věc na Slovensku bude urovnána.

V obci začíná stavební ruch. Jest přestavěno několik popisných čísel a mnoho opraveno.

Většího rozruchu bylo, když obec chtěla koupit dům od Anny Nekvapilové číslo 81. Jest to bývalá továrna na lihoviny. Mělo se za něj zaplatit asi 65.000 Kč. Svolána schůze všeho občanstva a bylo rokováno zda by obec měla tento dům koupiti. Neuvědomění některých občanů a ponejvíce Jaroslava Horníka a liknavost starosty Bohuslava Roubínka, tato věc nebyly uskutečněna a stala se to chyba, která se nikdy již nenechá ničím odčinití. Vzláště v pozdějších dobách při potřebě něčeho jest na to s lítostí vzpomínání. Žel chyba se stala.

Ve schůzi obecního zastupitelstva bylo jednáno o zavedení kroniky v obci, ale doposud se tak nestalo.

10. května 1924 prodáno první místo na stavbu na Habeši Františku Čížkovi a tak dáno základ části obce Třebřich Habeši.

Provedeny v roce 1924 místní obecní volby a do místního zastupitelstva byli zvoleni:

Za politickou organizaci Domovinu: Slejška František, Starý František, Skála František, Beran Josef.

Za sociální demokraty: Tamchyna Rudolf, Krpata Josef, Roubínek Bohuslav, Formánek Václav a Tesař Josef.

Ze stranu lidovou zvoleni: Malý Antonín a Horník Adolf.

Občanskou kandidátku vedli a byli zvoleni: Mareš Stanislav, Vlasák František, Liška Josef a Tamchyna František čp. 3.

Starostou opět zvolen Roubínek Bohuslav.

V roce 1925 a v roce 1926 se začíná vážně uvažovati o elektrisaci obce, která také byla ovšem jen několika družstevníky provedena. O tom jest napsáno pod názvem elektrisace obce.

Velmi zdařilé bylo v roce 1929 pozvání ku sjezdu rodáků, který byl proveden o svatodušních svátcích. Na tyto dny se sešli téměř všichni rodáci, kteří byli usazeni v naší republice, ale také se dostal pozdravný dopis od rodáka Františka Balady ze Spojených států severoamerických se šekem na 300 Kč, sjezd se velmi vydařil a byl dostaveníčkem nejen našich rodáků, ale i okolního občanstva.

V roce 1928 provedeny volby do obecního zastupitelstva a zvolení za stranu Domovinu: Starý František, Kaplan Antonín, Zelinka Čeněk a Vích Gustav. Za stranu českých socialistů: Mikulecký František, Štěpánek František a Záleský František. Za sociální demokraty: Krpata Josef, Tesař Josef, Chour František a Nepovím Čeněk. Za stranu Lidovou: Malý Antonín a Vlasák František. Dále zvolen Mareš Stanislav a Roubínek Bohuslav.

Za starostu zvolen Mikulecký František a za pokladníka Štěpánek František. Vedení obce bylo prováděno dobře.

Další volby byly provedeny v roce 1932 a zvolení: za stranu Domovinu: Slejška Čeněk, Starý František, Štěpánek Antonín, za stranu lidovou: Malý Antonín a Heřman Václav, za stranu českých socialistů: Mikulecký František, Štěpánek František, Tomiška Václav a Pardus Alois, za sociální demokraty zvolení: Krpata Josef, Tesař Josef a Smutný František. Za nově ustavenou fašistickou stranu zvolení: Mareš Stanislav, Roubínek Bohuslav, Knol František čp. 28.

Starostou zvolen Slejška Čeněk, náměstkem Mikulecký František a členové rady: Mareš Stanislav, Heřman Václav a Smutný František. Pokladníkem zvolen opět Štěpánek František.

Soulad mezi členy obecního zastupitelstva velmi dobrý a práce snadná a promyšlená.

Ve schůzi dne 22. května 1933 se začíná jednat o to, aby byla po celé obci zavedena elektrická síť a ostatní domy, aby byly opatřeny elektrickými přípojkami. Navázáno jednání s místním družstvem pro rozvod elektrické energie a jednání vedlo k cíli. V roce 1936 jest zapojena celá obec. Bližší podrobnosti jsou ve stati „Elektrizace obce.“

V tentýž den ve schůzi 22. května 1933 jednáno o stavbě nové silnice Dřenice – Dubany. Tato otázka tak velmi důležitá byla projednávána v několika schůzích obecního zastupitelstva a dohodnuto. Zažádat okres chrudimský o stavbu silnice a obec Dřenice a Dubany, že přispějí na stavbu silnice 20 % celkového nákladu podle katastru a učiní výkup pozemku. Ujednáno a okresem schváleno. Stavba začala v roce 1938 a byla v prvních letech okupace dokončena. Tak se dostala obec Dubany ku konečnému silničnímu spojení se svým okresním městem Chrudimi. V Dubanech vedl tuto akci ponejvíce sám starosta Josef Ráliš.

1. března 1934 usnešeno a ihned příkrčeno k částečnému vysázení „Borků.“ Zakoupeny stromky třešně u firmy Josef Vaněk v Chrudimi asi 360 kusů a vysázeny stráně na pozemcích „na Borkách.“ Výměra celková pozemků jest 3,14 ha a velká škoda se stala, že nebyla tato výměra vysázena celá. V době psaní těchto zápisků jsou už třešně na Borku dosti plodné.

Dne 16. ledna 1936 byl František Slejška jmenován ve schůzi obecního zastupitelstva čestným občanem obce za nezištnou práci, kterou pro obec vykonal.

5. února 1938 odsouhlaseno zavést do obce telefon. Mezi občanstvem učiněna sbírka a vybráno 2.500 Kč, jako příspěvek na zavedení linky. Práce zadána a hovor byl brzy navázán. Hovorna jest v hostinci u Kristiny Liškové a jmenovaná byla učiněna správkyňi provozu.

To jsou tak nejdůležitější data, jinak jest vše uvedeno v jiných částech pokračování této knihy.

Rok 1938 to jest rok před okupací a další léta okupace pokusím se vylíčiti v samostatné stati.

Několik statistických dat

Roku 1789 měla obec 45 čísel.

Roku 1833 měla obec 65 čísel a 457 obyvatel.

Roku 1890 měla obec 80 čísel a 700 obyvatel.

Roku 1900 měla obec 87 čísel a 602 obyvatel, z toho bylo 288 mužů a 314 žen, km² hustota 317.

Soupis dobytka v roce 1900: koní 19, skotu 182, koz 69, vepřů 82, úlů 19, slepic 655, hus 182, kachen 22.

Přestavěná čísla roku 1920 od základů nová: 16, 17, 23, 33, 40, 47, 48, 51, 62, 66, 67, 68.

Nově postavená domovní čísla: 8, 31, 46, 54, 56, 64, 92, 93, 94, 95 a 96.

Opravená nebo přistavená domovní stavení: 2, 3, 6, 10, 11, 12, 13, 15, 18, 19, 21, 26, 30, 36, 37, 38, 39, 50, 61, 63, 69, 71, 76, 77, 79, 87, 89.

Zrušila se čp. 43, 34, 45, 49, 52.

Čp. kde není zavedeno elektrické světlo: 4, 58, 57, 66, 88.

Samostatných zemědělců různých velikostí jest 31. Jsou to čp. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 11, 12, 13, 17, 18, 27, 35, 36, 38, 50, 51, 54, 58, 63, 66, 67, 69, 74, 76, 77, 78, 81, 87 a 88.

Za okupace bylo vydáno 84 obilních výkazů.

Zemědělců: přes 20 ha jest 2

přes 11 ha jest 1

přes 10 ha jest 3

přes 5 ha jest 5

přes 2 ha jest

do 2 ha jest

V obci jest ku dni 31. prosince 1949:

jeden mlýn, 2 pekaři, 1 řezník, 2 hostince, 3 obchody zbožím smíšeným, 1 truhlář, 1 strojní zámečník, 1 holič.

Starostové v obci:

Dostál Jan

1785

Tůma Jan	
Tamchyna Václav	
Šíp František	1841
Hemerka Josef, poslední rychtář	
Šíp Jan	
Tamchyna Josef	
Štěpánek František	
Suchánek Jan	
Štěpánek Rudolf	
Vlasák František	
Starý František	
Židek František	1914 – 1919
Roubínek Bohuslav	1919 – 1926
Starý František	1926 – 1928
Mikulecký František	1928 – 1932
Slejška Čeněk	1932 – 1945
Slejška Čeněk, první předseda	1945 – 1945
Dočekal Antonín	1945 – 1946
Tesař Josef	1946 – 1950
Smutný František	1950 –

Dodatky

První zmínka historická o obci

První zmínku o Dřenicích uvádí František Vacek ve svém spise Chrudim do roku 1439. Jest tam uvedeno: „Nejspíše již od počátku trvání zdejšího města byl zvyk povolávat na jeho tržišti případy, odúmrtí, čili svobodných statků uprázdněných smrti jejich majetníků, když vzniklo o nich domnění dvorského úřadu, že spadají na krále. Po ustavení dvorského soudu asi v posledních letech vlády krále Přemysla Otakara II. ustálily se kraje provolační zvané, z nichž některé i po více. Staré Chrudimsko ve své celosti stalo se provolačným krajem o jednom místě svrchu jmenovaném. Na rozkaz došlý od dvorského úřadu povolání dával vykonati městský rychtář i svědčil on pak svým listem témuž úřadu, kdy to jest, v který den se ono stalo. Nejstarší případ povolání zde vykonaného, o němž se zachovala paměť, je z roku 1381, kdy po Bohuňkovi zemřelém v Dřeničkách, zůstal nehybný majetek.“ To jsou první historická data o Dřenicích, která se mě dostala do ruky.

Archeologické vykopávky

Na poli Anny Marešové Na Dřeničkách při hluboké orbě bylo lze rozpoznati několik sídlištních jam. Při průzkumu jedné z těchto jam nalezl Čeněk Slejška v ní kousek nerostu opsidianu. Velikost asi 3 x 5 x 3 cm. Černý jako slitina skla a bylo jeho užíváno jako nožů, neboť jeho úlomky jsou jako břitva ostré. Je z podivem odkud byl sem v tyto místa přinesen, když se v okolí nevyskytuje. Průzkum byl v roce 1947.

Dále na tomto poli a ten rok nalezl Čeněk Tamchyna pěknou kamennou sekyrku 13 cm dlouhou, 5 cm nahoře širokou s kulatým otvorem pro násadku 2,5 cm v průměru.

Další vykopávky provedeny byly na poli Václava Starého na Dolcích. Jmenovaný rolník orál na svém poli traktorem a na místo pluhu závěsu měl velký normální pluh. Při hlubokém orání dle barvy ornice bylo znatelné vše co jest na tomto poli předhistorické. Zásobních jam v malém okruhu 12 sídelní jámy, a dále v poli pohřebišť.

Čeněk Slejška spolu s Aloisem Kučerou proskoumali několik zásobních jam, ale kromě spousty různých střepů z doby laténské celkem nic zvláštního. Půl kamenného mlatu, jedna bronzová jehlice a kámen – křemen opracovaný do kulata nalezen v sídlištní jámě. V jiných jamách uloženy popelnice z doby pozdější, jakoby už z doby hradištní kultury. Vždy několik hrnků obložených kameny v jedné jámě. Vše ale silně porušené a rozbité. Na všechny tyto nálezy byl pozván ředitel chrudimského musea Rudolf Geisler a několik věcí zaslal archeologickému ústavu do Prahy, ale nedostalo se mu ani odpovědi a ani věci nebyly vráceny. Špatné plnění nařízení o průzkumech o prvním obydlí naší vlasti.

Obsah

- Poloha obce
- Místní názvy v obci
- Různé názvy v katastru obce
- První osídlení a historie obce
- Život a události v obci do roku 1914
- Pověsti, pověry a zvyky
- Základ staveb a majitelé domů
- První světová válka v roce 1914 – 1918

Od převratu v roce 1918
Několik statistických dat
Dodatky

Chrudim Dřenice

Dřenice Tamchyna, Slejška Čeněk